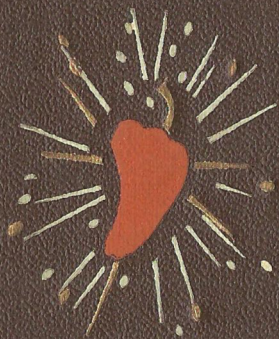

СЕРГІЙ
ВОСКРЕКАСЕНКО

З перцем!

СЕРГІЙ
ВОСКРЕКАСЕНКО

З перцем!

Наукова бібліотека 13
ім. М. Максимовича

КНУ

ім. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

399230

н - наукова

Ц. 0.92

Державне видавництво
ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ
Київ - 1957

Взагалі і зокрема

ГАЛЯ

I

Верст на триста, з Богуслава,
Та й, на сторони на всі
Про Галину ходить слава
Чиста, як вода в Росі.
Коло хати стара мати,
Потрусивши чебрецю,
Просить подруг заспівати.
— Петруся?

— Та ні ж бо, цю!
«Там, де явір круто в'ється,
З-під каміння б'є вода,
Там дівчина — Галя зветься,
Чорнобрива, молода...» —
І сіда стара подалі,
Мружить очі, мов у сні,
І здається, що про Галю
Всі нові й старі пісні.
Та й промовить (Що то мати!)
— Доню, доленько моя,
Та про тебе ж заспівати
Я вблагаю солов'я... —
Зору з доньки не спускала,
І п'яніла без вина.

Та любов до неї мала
Не лише вона одна.
Вийде Галя в свято з дому,
Зачарує все село.
Її прізвище відоме
По всій області було.
А на свята, в майках білих,
Закружляє діввора
І луна з автомобілів:
— Галі з Дибинець —

ура!!! —

Всім доярка чорноброва —
І малечі, й старикам —
До вподоби й до любові,
А найбільше парубкам.
Удові всі догоджали,
Уклонялись за версту,
Важно й смішно походжали
Коло хати на мосту.
А которі сміливіші
(Всякі є в нас парубки...)
Ті складали Галі вірші,
Домагалися руки.
А вона, привітна й строга,
Так сказала раз в саду:
— Гарні всі, та ні за кого
Без любові не піду.—
Та не всі про тее знали —
З інших сіл ідуть і йдуть.
Ні спочинку бідній Галі,
Ні проходу не дають.

II

По сусідству гонористи,
Просто диво, як коли,—
Три музики й трактористи
Через вулицю жили.
Ріст один, і вік, і вдача,
Недарма товариші!..
Коли треба — разом плачуть
І сміються од душі.
Не зазнавши долі злої,
Розростались, як дуби.
Та весною надало їм
Разом Галю полюбить.
У кіно просили. Ждали:
Де ти, зіронько ясна?!
Виглядали, хоч і знали —
Не появиться вона.
І сказав один у тузі:
— Ви чого такі сумні?
Та хіба ж це, любі друзі,
Тільки й світа, що в вікні?! —
То в Росі шумить водиця,—
А її нема ніде... —
І гукнули хором: — Принца
Із-за моря мабуть жде!..—
Без жалю і без турботи
Розійшлися до хатів.

III

А в суботу кожен потай
До вдови заслав сватів,

Подивилась в вічі Галя,—
Застидались молодці.
Наче в воду, кажуть, впали,
Подались в другі кінці.

Раз увечері, як сонце
Заступила Вишгора,
Тихо й ніжно у віконце
Галі стукнула пора...
Галя виглянула в двері
І назад хотіла знов,—
Та пізнала комбайнера,
Давню радість і любов.
З ним на зльоті, у столиці
Познайомилась вона.
Ой любов — як та криниця!..
Неоспівана весна!..
І жагучий в час розлуки
Поцілунок на вустах.
До грудей притисла руки
Й. стрепенулася, мов птах.
Увійшла з весіллям осінь
До вдовиного двора.
Дітвора ж гукає й досі:
— Галі з Дибинець —
ура!!!

1936

ПОБАЧЕННЯ

I

Вечоріло. У леваді
Через вінця хлюпав став.
У садку лежав Геннадій
І «Кареніну» читав.

Усміхнувся і промовив:
— Двадцять год либонь мені...
Ой луги ж які шовкові
В нашій рідній стороні,—
А дівчата, ой, дівчата! —
(У саду цвіла весна).
І почав перебирати
Вголос їхні імена.
І не чув юнак, як збоку
Зупинився тихо дід.
Борода у діда Фоки,
Наче з двадцяти борід.
— Молодий ти, сину,— каже,—
Був і я колись такий...
Вже давно на тебе важать
Найвродливіші дівки...
Чим на старість нас потішиш?
Двадцять год. Міцний, мов граб...

Був би трохи сміливіший,
То і вчителька пішла б.—
Глянув хитро з-під лоба
Та й пішов поміж дерев:
— Буде дівка до вподоби,
Як хтось інший забере.—
...Почало в саду смеркати,
Залунали співи знов.
І задумливо до хати
Хлопець стежкою пішов,
Вибрав синього костюма
З лєнінградського сукна,
Жовті туфлі з ніжним шумом,—
А маніжка, як весна.

II

Здивувалася й зраділа
Славна Надя Логвіна.
Завтра ж знов либонь неділя,
А вона одна, одна...
Прислухались до розмови
Зорі трепетні, гаї,
Заспівали у діброві
Про кохання солов'ї.
Як же їй не шкодувати,
Дівчині чудесних брив,—
Що так марно й так багато
Промайнуло вечорів.
Доріка й собі Геннадій,
Що минає вже весна,
А привітна, славна Надя
Все одна собі, одна.
Розхвильований, щасливий

Одступає до вікна,
І в словах, неначе в зливі,
Потопа і вирина.
— Я,— говорить,— дуже радий...
В мене хата і город...
І мені через декаду
Піде двадцять перший год.
Я одержав вісім премій:
Патефона і часи...—
Ніжно, з приязню бере він
Дві каштанові коси.
— Вір, не будеш шкодувати.
Ночі,— каже,— не досплю,
Правда,— каже,— ревнувати
Буду так, як і люблю.—
І горять одверті очі,
Щоки ніби з кумачу.
— Я,— говорить,— коли схочеш,
Академію скінчу...—
Спантеличено й безладно
Одступає до вікна.
Неприступна і безвладна
Стала Надя Логвіна.

О дівчата, милі, любі!..
Де, скажіть ви, інші є?!
...Вересень. В новому клубі
Флейта грає, бубон б'є.

1936

СТАРИЙ ЗНАЙОМИЙ

Споглядати цю личину
Нудно й прикро нам бува —
Він начальство, мов жердину
Чорна гусінь; обвива.
Розпластається, розтане,
Завертиться, мов юла,
В душу влізе і пристане,
І прилипне, як смола.
Щось тупе начальник скаже,
Зуби здуру оскальне,—
Він покотиться, він ляже.
— Геніально! Ну й смішне...
Капелюх подати? Прошу!
Сірничка? Будь ласка, є! —
Направля йому калошу,
Парасольку подає,
Порошинку зідме з шуби,
Нашепоче на вушко.
...Він посаду теплу любить
Та натоптане брюшко.

1939

«СВИНЯ»

Він і не рохкає, й не хрюка,
І не валяється в багні,
Та він, признаться, й не звірюка,
Якщо не згадувать свині.
І голос має він медовий,
Надокучає ж — мов комар.
Бува чубатий, чорнобровий
Чи лисий, наче самовар.
Свиньми бувають різні птиці,
Малі, середні й чималі.
Його зустрінеш у столиці
І в найглухішому селі.
Такого скрізь одразу видно,
Бо він під себе все гребе.
Йому не совісно й не стидно
Ані людей, ані себе.
Подивися — пристойний зовні,
Міняє галстуки щодня,
Шкарпетки й запонки коштовні,
А пошкребеш його — свиня.

1939

НЕВДАХА

Є й такі, що мріють тихо
Все життя прожити!..
Але, бий же його лихо,—
Як-то це зробити?!
Мучить Васю це питання,
А рішить — не сила.
Якось хлопця в час гуляння
Думка осінила,
Що піднятися на службі
Можна аж до неба,
Тільки жити в мирі й дружбі
Із начальством треба.
Треба вміти похвалити,
Де тайком, де гласно,
Поклонитись, догодити
З усміхом і вчасно.
Аж до ніг йому вклонились
Липи й клени в сквері,
І здалося — розчинились
Перед ним всі двері.
Гульк! Директора дружина
В липовій алеї.
Він розправивсь, як пружина,
І помчав до неї.
Усміхаючись привітно

(Мав таку вже звичку),
Вицілює тендітно
Білу рукавичку.
А затим почав співати
Пісеньку облесну:
— Ви покликана вкрашати
Все, і навіть весну!..—
Аж упрів, аж утомився,
А вона байдужа.
— Що за біс? — І заходився
Вихваляти мужа:
— Серце в нім таке привабне..
Всім би таку вдачу!
Як почую, що заслабне,
Вірите, аж плачу...—
Жінка вислухала й каже:
— Не старайтесь, Вася,
Хай він, клятий, камнем ляже,
Я з ним розійшлася!..

1939

ІМЕННИ ДИРЕКТОРА КУТІ

У директора «Кваспива»,
У товариша Куті,
Вийшла справа некрасива,
Хоч і руки золоті...
...Іменини в жінки близько,—
Прийдуть: теща, кум, кума.
Тут би шику, шуму, блиску,
А цього-то і нема.
І сидить Кутя, мов ступа,
Та очима тільки лупа.
Застрекоче теща строга:
— У квартирі пустота,
Обстановочка убога,
Сервірочка проста.
Що ж ти в біса за начальник,—
Чи не телепень, сливе?
Квасу, пива постачальник
Краще в сто разів живе...—
Ще дружина встряне тут,
І директору капут.
Щоб насправді не попасти
У становище смішне,
Задніх щоб, бува, не пасти,
Тут директор і почне.

Лесик

Кухню, ванну,
всі кімнати
(Будемо сумлінними)
Розпочне він фарбувати
Фарбами олійними.
Хоч один раз на віку
Зробить тещі до смаку.
У блакитний колір — спальню,
В бірюзовий — кабінет,
В «бледнорозовий» — вітальню,
Як у жінки он берет.
З комісійної крамниці
Мебля, зовсім як нова.
В жінки блискають очиці
І кружиться голова.
«Лесик милий, Лесик любий,
Дай поцьомаю у губи...»
...В рамах золотих картини,
Ще й доріжки й килими...
— Зараз можна іменини,—
Каже Лесик,— от так ми! —
«Все гаразд, минуло лихо»,
Дума так цей молодець,
Запустивши лапу тихо
У державний гаманець.
Не помітив згоряча,
Запустив аж до плеча.
Схаменувся — так і сяк,
Та не витягне ніяк...
І сидить Кутя, мов ступа,
Та очима тільки лупа.

1940

ДИРЕКТИВА

Вже пора розкути й коні
І посіяти просце.
Та команди, бач, з району
Не дали йому про це.

Ліг під вишнею в садочку,
Втупив очі в одну точку,
В небі хмарка де-не-де,
Він лежить, «команди» жде.

Зачастили раптом зливи,—
Попливло з луки сінце...
Міг би звести,— директиви
Не знайшов ніде про це.

«Якщо Київ не завбачив,—
Мовить сонно голова,—
Не вгадати нам тим паче,
Що там небо затіва!!!»

Сиплеться достигла нива,
Жати проситься,— дарма!

«Мусить бути директива —
Ну, а поки що нема.

За немає ж, як відомо,
Людам суду не бува.
Пересидим з тиждень дома»,
Сонно мимрить голова.

Це не тільки вам слова.
Так подекуди бува.

1940

ЧОРТ

Поховала баба діда,—
На душі така печаль...
З нас ніхто того не віда,
Як старого бабі жаль.
Сорок років, що це — шутка.
Без розводу жить разом!
І зосталась тільки дудка
На цвяшку під образом.
У кутку лампадка блима,
В хаті тиша й темнота.
Поминає баба Клима,
«Да воскресне бог» чита.
— Хто ж мене, як ти, бувало,
Так полає, ще й поб'є! —
І згадок таких чимало
Бабі в пам'яті встає...
Візьме Клим її за косу,
Та з розгону об поріг,
Потім майже голу й босу
Виштовхне було на сніг...
«Б'єш, так нащо ж було брати?»
Часом думала сама,
Але мужу краще знати,
Лупить, значить, не дарма.

«Царство боже бідоласі,
Але жити добре вмів».
Вмер, лишивши в ощадкасі
Бабі тисячу рублів.
Що ті гроші нам? — Полова!
Краще б хай жили діди!
В баби свинка є, корова,
Ну, а ці ж тепер куди?..
Батьошку вона спитала,
Той сопів, мовчав, як пень.
Добре, каже, що придбала,
Хай лежить про чорний день.

У кутку лампадка блима,
В хаті тиша й темнота.
Поминає баба Клима:
«Да воскресне бог» чита.
Але раптом замість бога
Чорт з'явився на весь зріст:
Без одного, правда, рога,
І не зовсім цілий хвіст.
Подивився пильно в вічі,—
Взяв тут бабу переляк,
Чорт же гласом чоловічим
Промовля до неї так:
«Не трясися, грішна бабо,
Не лукав і не мудруй.
Чуеш ти, зелена жабо,
Завтра гроші приготуй!..
Віддаси, то будеш жити,
Якщо ж ні,— то завтра й смерть».
Став копитом землю бити,
Стіл поставив шкереберть.

Ввергло бабу в лихоманку,
Оком за ніч не звела.
В ощадкасу на світанку
Прилетіла, не прийшла.
Не призналася нікому
Про свою біду тяжку.
Тільки нищечком одному
Розповіла скарбнику.
Одлічив скарбник бабусі
Точно тисячу рублів;
Загадково посміхнувся
І бровою не повів.
А в призначену годину
Чорт вночі з'явивсь-таки.
А за ним, через хвилину,
В хату вбігли й парубки.
Мав скарбник круту натуру,
Як гукнув: — Ану хрестись! —
Потім здер із чорта шкуру,
Чорт похнюпивсь, нахиливсь.
«Подивіться, добрі люди!..
Скрізь цю шкуру я шукав,
Це ж у нашому сельбуді,
В драмгуртку її ти вкрав!»
Баба кліпала очима —
В ноги впав їй, наче сніп,
Той самісінький, що Кліма
Поховав учора, піп.

1940

МИСЛИВЕЦЬ ТА РИБАЛКА

Іще надворі й не сіріє,
А Клим уже до річки йде,
Кипить вода, де ятері є,
Та шука плеще де-не-де.
Дід Клим закришує приманку,
Вудки тихенько закида.
Тепер хоч грім нехай —

до ранку

Не сколихнеться борода.
Він може так просидить осінь,
Очей не звівши з поплавців.
Йому й байдуже, що на носі
Рудий комар нахабно сів.
Він мусить коропа піймати,
Хоч лин смачніший над усе,
Та може бути, що до хати
Лиш верховодку понесе.
Дід Клим сидить, не ворухнеться.
(Благословляється на світ).
Охрім підкрався, став, сміється.
Мисливець він — і також дід.
Рушницю звів понад водою
Та — бах!

І сам не знав куди.
Дід Клим із ляку бородою

Дістав зеленої води...

— А щоб не втрапив ти до хати...

Тут підсікти було пора...—

Клим на Охріма став кричати,

А той підносить комара,

Якого, правда, розчавучив

У себе на щоці Охрім.

— Ти не кричи. Ось, бач, улучив

На носі, каже, на твоїм.—

У Кліма піднялось волосся,

За бороду біліший став,

Охрім же бачить, що вдалося,

І заходився, і почав:

— Комаху всяку... щождо птаха,—

Прицілюся, і — амба, й край.

Ось ти послухай:

у солдатах

Зо мною був такий случай.—

Охрім протер кошлаті вуси.

— Лежу в окопі. Темнота!

Аж чую десь гелгочуть гуси.

Я з кулемета тра-та-та!..

І скоїлося щось скажене —

Такий пішов по лісу гук...

Упало, просто біля мене,

Ти думав скільки б?

Всі сто штук...—

Як видно, вже у діла Кліма

Минув недавній переляк,—

Охріма змірявши очима,

Промовив згорда: — Пхі, пустяк!

От я колись впіймав був сома,

Ото скажу, тобі я: да!

Такий катюга, як два дома,

Аж сіла у Росі вода.
А це, по всьому примічаю,
Ще з ночі зудило мене,
Не знаю що, але піймаю
Щось неймовірне, щось страшне.
— А я,— сказав Охрім Вередя,
Протерши сиві вуса знов:
— Оце полюю на ведмедя.—
Постояв трохи і пішов.
Колючий, гострий, наче піка,
Весь наїжачився дід Клим:
— Таке верзе, таке базіка,
Та з ким ти діло маєш, з ким? —
...Вже й день мина.

Рибалка грима,
Піймавши бобирів штук п'ять:
«Нестиме скоро чорт Охріма,
Ой буде, шельма, глізувать!»
Збирає вудки нещасливець,
На другий бік убрид бреде.
Аж гульк, через проса мисливець,
Як ніч похмурий, злий іде.
Угледів, горопашний, Клима,
Розправив плечі та й пита:
— Ну, як? — і блудить сам очима.
Дід Клим йому відповіда:
— Ай запопав же я рибину,
Та перервав навпіл — скорблю...
Одніс додому половину,
А другу знов оце ловлю.
— А я,— Охрім на те рибалці,—
Стріляв у коршака. І от,
Дивлюся, падає у балці.
І що б ти думав?.. Самольот

Одної вражої дѣржави.
Оце біжу, щоб заявить.—
Тут Клим і каже:
— Кепські справи,
Обох баби нас будуть бить.

1940

ПРАВДА ПРО ФАШИСТСЬКУ БІДУ*

В сорок першим це було.
Гітлера здавило зло,—
А для зла були підстави:
Заманулось, бачте, слави.
Задудив він у дуду,
Привели йому біду:
— На Україну б ти чухрала
Та хапнула меду й сала,
Бо милий уже й світ—
Підтягло мені живіт
Аж до самого хребта,
Бач, схожий на хорта.—
Миттю в танк біда сідає
Й так йому відповідає:
— Буде все: горох і біб,
Сало, масло, житній хліб,
Паляниці із пшениці
(Буде, конче, і по пиці),
А на куцо́му задку
Привезу тобі медку.—
Та й поперла, повна лиха,
Од жадоби крекче, чмиха,
Рило пха своє тупе,

* Написано спільно з А. Малишком.

Аж пітніє, аж сопе.
Прискакала на Україну
Та ковтає тільки слину,
Копитами в землю б'є,—
Що ти хочеш, все тут є
Од корови й до курчати,—
І не знає, що хапати.
Забіга до діда Власа,
Дулю з'їла замість м'яса.
Закотилась до Дем'яна —
Вийшла звідти, наче п'яна.
В п'ятисотниці Параски
Позбулася біда каски.
А Петро з усім розгоном
Ще вперіщив макогоном.
Порівнялася з Мартином —
Погочилась попід тином.
Зустріча біду Гаврило
Та ціпилном просто в рило.
Вийшов з дрюком дід Улас:
— Ну, то як тобі у нас? —
За коротким цим опросом
Аж зарила біда носом.
Без балачки, мов з гарячки,
З України лізе рачки.
З-попід Волги, із-за Дона
Вийшла Армія Червона.
Затріщали в біди ребра,
Порябіла, наче зебра,
Почорнів падлюці світ,
Виступив холодний піт.
Пре біда через горби,
Губить сакви і торби,
Танки кидає побиті,

Чорним димом оловиті.
Без штанців, чобіт тікає
Та на фюрера гукає:
— Вишли яду кінську дозу,
Чи подай же перевозу!..
Через воду нема броду,
Нема ходу для відходу.—
Поповзла з Дніпра на Прут
Й заревла: — Всьому капут! —
Зголодніла, гола й боса
Пре до Гітлера-барбоса.
У біди по цій роботі
Ні одного зуба в роті.
Гітлер вибіг, зблід і слуха:
— Де ж це ти згубила вуха?!
Ані вуха, ані ока,
Бідна бідо, кривобока...—
А біда й відповіда:
— Получилась ерунда,—
Що схопила ненароком,
Те мені полізло боком.
Що хапнула крізь ворота,
Те мені поперло з рота.
На Україні ох же й б'ють,
Б'ють і плакати не дають...—
Потім носа собі втерла,
Перекинулась і вмерла.

1941

ПРИВИДИ ФІОРЕРА

Зелена од світла в очах каламуть.
Він сонце ладен би навік погасити,
Щоб тільки нічого не бачить, не чує,
Як банда його почина голосити.

А ніч як наляже — він світу не рад,
Примари його починають терзати:
Привабна Україна, Москва,
Ленінград,
Балкани, Прибалтика, Вісла, Карпати.

У двері щось входить, віршовку несе,
Загвинчує гака над ліжком у стелі,
А потім регоче, за плечі трясє,
І раптом його вибиває з постелі.

Підламує ноги злочинства тягар,
Неначе на шию почеплений камінь.
Він хоче одвести смертельний удар
І скривлену твар затуляє руками.

Вслухається довго в зловіщу пільму,
І труситься весь од холодного поту.
Ввижаються скопища люду йому
Арійської раси у вигляді скоту.

Він крикнути хоче — і сили нема,
За горло хтось душить міцними руками.
За комір хапа, догори підійма
І хоче з розгону жбурнути до ями.

І кида об землю. Тепер він кричить,—
І раптом жахається власного крику.
За спиною важко хтось дихає: — Цить!
Сюди його,— шепче,— сюди на осику!..

У вікна за тим, розбиваючи скло,
Просовують морди тварюки рогаті,
На роги намотують все, що було
В його замаскованій, затхлій кімнаті.

А потім, узрівши владу свого,
Тварини ці ревище дике зчинили:
Обнюхували і лизали його,
Хвостами плескали, у ратиці били.

— Ликуй, веселися, радій,— це ж плоди
Твоєї духовної праці-роботи,
Ми схожі на тебе, мов крапля води,
Ти — звір, володар наш, а ми—твої скоти.

І ринула в спальню твариняча рать,
І стала періщити вбивцю хвостами.
Ревіть заходилася, бігать, кричать:
— Радійте, ликуйте! Він з нами, він
з нами!..

— Хайль Гітлер! Хайль Гітлер! — він
сам заревів
І далі під стіну почав задкувати.

Сяк-так дерев'яшки на ноги надів,
Шмигнув крізь вікно і подався тікати.

Стрибав через урвища й через тини,
Шукав і не бачив затишного доту.
А вслід йому бігли страшні табуни
Арійсько-фашистського лютого скоту.

А вітер свистить, захлинається в млі,
Пронизує, шарпа, skleпляє повіки,
І вийшли назустріч йому з-під землі
Каліки, каліки, каліки, каліки.

Усе, що солдатами звалось колись,
Колишні його і надії, і мрії,
Безсилі та гнівні, вони підвелись —
Зариті у землю грізної Росії.

Біжить він, тікає із видом блідим,
Із ляку та холоду ляска зубами.
Мерці та каліки женуться за ним
І крешуть наосліп в дерева лобами.

Услід йому милиці люто свистять,
Прокльони, погрози дошкульні і грізні.
У нього й повз нього летять і летять
Кістки, і хрести, і протези залізні.

...Нарешті вшухає, стихає усе
Нічого й нікого навколо немає.
А ввечері знов лихоманка трясє,
І знову спочатку усе починає.

1942

СЕРЖАНТ ІВАН РАХУБА

(Листи з фронту)

НА ЇХ ЗЕМЛІ

Здорові будьте, земляки
Й рідня, котора люба!
Вам пише з фронту ці рядки
Сержант Іван Рахуба.

Ваш лист мої товариші,
Як пісню, прочитали
І по-солдатськи, від душі,
Мене і вас вітали.

Хороший лист фронтовику,
І хто це догадався?
Авторитет мій у полку
Від нього враз піднявся.

А для гвардійця, земляки,
Це дуже важна штука.
Хай кожен візьме це втямки
Від діда до онука.

Скажу за роту вам свою,
Не взагалі, по суті:
Завзяті хлопці! А в бою
Неначе з криці куті.

І кожен в нас спеціаліст,
І всякий шану має,
Чи він обозник,
Чи танкіст,
Чи чоботи латає.

У нашім взводі є боєць —
То майстер на всі руки.
Скрізь молодець, а як стрілець —
Загадка й для науки.

Летять, приміром, літаки
На лінію на нашу,
Зенітки луплять, шум такий...
А він собі їсть кашу.

Аж ось один іде в піке,—
Він дістає рушницю,
А око в Дробота зірке
На цю фашистську птицю.

Літак не вийде вже з піке,
На землю пада нашу,
А він говорить: — Іч, яке...—
Сіда й кінчає кашу.

Кричать фашисти: «Вас іст дас?»
У чім секрет — не знають,
І вже коли летять до нас,
То полк наш обминають.

...А я в розвідниках служу,
Вже мало не два роки,
І щиро, друзі, вам скажу —
Набрався я мороки.

Це служба знаєте ж яка,
Все страшно точно й строго.
Дістати треба язика,
А головне — живого.

Цього-то я й не вмів якраз,
Піду було на влови,
Піймаю, вдарю в тім'я раз,
А він уже й готовий.

Біда була то, земляки,
Ходив, як вовк, я злющий,
Що бог смертельні кулаки
Такі мені втелющив.

— Воно, — як мовить Гужевій,
Товариш мій з Таращі: —
Завжди фашисти неживі
Для нас, Іване, кращі.

Насправді це не завше так,
Й живого треба мати.
І ось почав я на кулак
Намотувати вати.

І цей компрес як прикладу, —
Фашисти нині слабі, —
Зів'яне, шельма, на виду,
Очуня тільки в штабі.

Понастягав їх, так сказати,
До нашого окопу —
Ну так, щоб вам не набрехати,
То мало вже не копу.

Отак, як бачте, й живемо
В годину цю бурхливу.
На їх земельці їх б'ємо,
У хвіст б'ємо і в гриву.

З Берліна ще раз напишу,
Як ворог вріже дуба.
Всього найкращого, спішу,--
Сержант Іван Рахуба.

п о є д и н о к

Оце лежу вже другий день.
Лежать солдату трудно.
Переспівав усіх пісень,
Щоб не було так нудно.

І все одно якась хандра
Снує, мов тінь, за мною.
Встаю, пора чи не пора,
І всі встають за мною.

Вже зауважував не раз
Мені майор Заремба:
— Сержант, ви знаєте наказ?
Так от, лежати треба!

— Чи знаю я наказ? Ну, да! —
І тут-таки лягаю.

У тому-то моя й біда,
Що дуже добре знаю.

Не думайте, що в земляка,
У вашого Івана,
Уже контузія яка
Або серйозна рана.

На цей раз ні, судьбу свою
В руках держу я стало.
Але в останньому бою
Мене таки пом'яло.

То справді був гарячий час.
Пішли в атаку банди,
Полізли «тигри» тут на нас,
А з ними «фердінанди».

Ну, з «фердінандами» сяк-так
Я впорався, як видно,
А «тигра» не візьму ніяк,
Сердито стало й стидно.

А він повзе на мій окіп
Та гухкає з гармати.
Пригнувся я, у землю влип
І зв'язую гранати.

А потім витер з лоба піт,
Як танк пройшов ворожий,
І з-під землі, неначе кріт,
Вилажу на світ божий.

Та штуки три йому гранат
Якраз туди, де треба.

Заскреготав, крутнувся кат
І дим пустив до неба.

Отож земляк ваш на війні
На дещо, бачте, годен.
І генерал-майор мені
Вручив подяку й орден.

Струсив із мене землю, пил
І за відважний вчинок
Послати наказав у тил
Мене на відпочинок.

Оце й лежу вже другий день.
Лежать солдату трудно.
Переспівав усіх пісень,
Щоб не було так нудно.

Якщо ж казати взагалі,
То все іде як треба.
Б'ємо катів на їх землі,
Аж курява до неба.

ВЕСІЛЛЯ

Не знаю, з чого і почать...
А вийшло справжнє диво.
В листі докладно описать
Усього неможливо.

Почну, порву, закреслю й знов,—
І, мабуть, так з годину...
Учора я таки знайшов
Свою любов — Марину.

Перекажіть усій рідні —
Марина вже за мною.
Це мало збутись навесні
Іще перед війною.

Три довгих роки ця любов
Мене пекла, їй-право...
А як Маринку я знайшов —
Послухайте, цікаво.

Приходжу з розвідки. Два дні
Сидів собі в окопці...
Дивлюсь — усі якісь чудні
Мені здаються хлопці.

В очах у кожного смішок,
Все надто підозріло.
Невже зробив якийсь грішок?
Неважне, значить, діло...

Дивлюся — офіцери йдуть.
Ідуть з усього полку...
Невже оце за щось намнуть
Тобі, Іване, холку?

«Казбек» полковник роздає
Й мене не проминає.
І теж сміється. Щось тут є,
А що — ніхто не знає...

У клуб ідуть, мене ведуть,
І якось так, недбало.
Зайшли всередину, і тут
Мені все ясно стало.

Запанувала тишина.
Пройшла, мабуть, хвилина,
Дивлюсь: дівчата і вона —
Любов моя, Марина.

Неначе вкопаний, стою
І з місця вже не рушу...
Марина тут усю мою
Перевернула душу.

І все одразу загуло
Од краю і до краю...
А що вже далі там було,
Я смутно пам'ятаю.

Музики тут заграли туш.
Товариші вітали.
Тоді підбігло з двісті душ
І нас обох качали.

А потім сіли за столи,
Наповнили бокали,
За нас з Мариною пили
Бійці і генерали.

Тут «гірко» хтось давай кричать.
Таке там почалося...
При генералах цілувать
Марину довелося.

Співало, грало все, як є,—
Душі таке привілля!..
Так одгуляли ми своє
З Мариною весілля.

І де? Аж тут, в Німеччині,
І знов-таки весною,
Що мало збутись навесні
Іще перед війною.

ПРИВІТ ІЗ БЕРЛІНА

Привіт, Марино, всім привіт,—
І зокрема папаші.
Вже від фашистів цілий світ
Урятували наші.

Побідний одлунав салют,—
Давно його ми ждали,
А те, що вийде їм капут,
Ми ще спочатку знали.

Ти ж тільки, любко, уяви,
Яка це переміна,—
Від Сталінграда та Москви
Прийти аж до Берліна.

Це в сотні років раз бува,
Не всякий так зуміє.
Й не кожна вчена голова
Усе це зрозуміє.

Скінчилася страшна війна.
Вже гуркоту не чути.
Настала раптом тишина,
Й не можу я заснути.

І ось поклали спати нас
В одному замку нині.

Скрізь глухо, тихо, мертвий час,
Аж дріж іде по спині.

Десь раптом муха задзижчить,
Зашкрябає десь миша.
Не можу спать, і друг не спить,—
Бо заважає тиша.

Було це, правда, в перші дні.
Тепер почав звикати.
І мушу визнать,— в тишині
Таки смачніше спати.

НА МИРНОМУ СТАНОВИЩІ

Довгенько щось листа нема
Від тебе, любко мила...
У мене в серці мов сурма
Відтоді засурмила,

Як ти поїхала. Бринить
І радісно співає,
Не затихає ні на мить,
На хвильку невгає.

Вночі дивлюся на зорю,
А серце, наче п'яне,—
З тобою знов поговорю —
І ніби легше стане.

Настав жаданий мирний час,
А наставав він трудно.
Все дивувало спершу нас,
Ще й зараз трохи чудно.

На нас-бо дивиться весь світ —
І друзі, і фашисти.
Одні сердечний шлють привіт,
Другі ладні б нас з'їсти.

Хотіли ж нас уже ковтнуть,
Не вийшло — подавились.
Ну й цих така ж чекає путь,
Хоч як вони б не злились.

Всілякі биті псята й пси
Хай одвертають морди,
А ти, брат, голову неси,
Як переможець — гордо.

...Я, видно, вартий похвали
У дні війни і миру —
Сержанта старшого дали
Мені за службу ширу.

Ти ж знаєш приказку таку
Про нашинського брата:
«Маршальський жезл лежить в
мішку
У кожного солдата».

Л И С Т В І Д Д Р У Ж И Н И

Здрастуй, Ваня. Я вже дома —
Чуєш, Ваня, дома я!
Вже не бранка, не сірома,
Вірна подруга твоя.

А коли я в поїзд сіла,
Що вертався із війни,

То не їхала, летіла
До своєї сторони.

Затуливши очі, вуха,
Поспішала звідтіля,
Де труїла нас задуха
І ворожа зла земля.

Три важких і довгих роки
По краплині, мов росу,
Випивали з мене соки,
Молоду мою красу.

А надії все ж не вбили
В рідний край на вороття.
Віриш, Ваня, в мене крила
Виросли. І я в життя

Пурхнула, і ось на волі,
На своїй уже землі...
Сходило на видноколі
Сонце в голубій імлі.

Навпростець дорослі, діти
Плавом линуть звідусіль:
Молоко несуть і квіти,
Матері й батьки — хліб-сіль.

— Чи не бачили моєї?
Чи не чули? Чи нема? —
Плачуть, мліють, мов лілеї,
Виглядають і дарма...

— Мамо рідна! Доню мила!..
— Сестро, сестронько, сюди!..
На руках бійців носили,
Цілували їх сліди.

Всю дорогу я пеклася,
При вікні усе стою,
Ледве-ледве добулася
У Малинівку свою.

Три дні дома, а до тям
Я ніяк ще не прийду.
Походжу удень полями,
Посиджу вночі в саду.

А садки-то ще ніколи
Не цвіли отак, мабуть,—
І степи, і гори, й доли,
Навіть зорі — й ті цвітуть.

Рідна пісня звідусюди
Лине й душу звеселя.
Рідна мова, рідні люди,
Рідна звільнена земля.

Сонце рідне в ріднім небі,
Перший теплий, рідний грім...
Я думками коло тебе,
Ти ж у серці у моїм.

Я твій голос, Ваня, чула,
Як заснула в першу ніч.
Щось казав ти, я забула,
Прокидаюсь. В чому ж річ?

Аж зозуля, що на клені
Все кує й кує давно,
Хитро дивиться на мене
У розчинене вікно.

Не могла я спати більше,—
Десь гриміли поїзди.
Ваня, голубе, скоріше
Управляйся й приїзди.

Жде тебе уся родина,
А пайбільш, звичайно, я.
Будь здоров, твоя Марина,
Вірна подруга твоя!

ВІДПОВІДЬ ДРУЖИНІ

Кохана подруго моя,
Спасибі за кисета!..
Твій лист читав раз десять я,—
Розстроїла мене ти.

Припискою про Ніну, да,
Припискою тією.
І чоловік тепер стражда
Невинною душею.

Мене б воно не так пекло
І днями і ночами,
Коли б і справді щось було
Серйозного між нами.

Не розумію тільки я,
Кому це на заваді?
Ми слухали ще й солов'я
Із Ніною в леваді.

І за тобою щиро вдвох
Пеклися та журились.

І сльози часом, як горох,
З очей у нас котились.

Поцілувались навесні
Під вашою вербою,—
Та не любовно, зовсім ні,
А так, як брат з сестрою.

І другий раз на край села,
Біля Сахна Трохима,
Лише тому, що ти була
Тоді перед очима.

А взагалі то все пусте,
Послухайся Рахуби.
Не гарно, може, тільки те,
Що цілувались в губи.

Але я так розхвилював,
Та й люди були збоку,
Що розгубився, ну й попав
У губи, а не в щоку.

А люди он якої, бач,
Вже поговір і слава...
Маринко, люба, ти не плач,
Не так стояла справа.

Ти все на вус мотай собі
Годяще й непутяще,
А трапиться таке тобі,
То не цілуйся краще.

Підкине, може, якийсь кат
Товариша чи кума,
Він поцілує, наче й брат,
А казна-що подума.

Та й потім я ж був холостяк,
Не зв'язана людина,
А ти ж, Маринко, як-не-як,
Сержантова дружина.

Кохана, подруго моя,
Одним тебе розважу:
Не зраджував нікого я
Й тебе ж повік не зраджу.

Ти розпачу в душі не сій,
Нехай живе кохання!
Цілую міцно-міцно,— твій
На віки вічні, Ваня.

З Е М Л Я К А М

Пишу вам, друзі, неспроста,
Абищо написати.
Усе село цього листа
Повинне прочитати.

Чотири дні тому була
Мені така рахуба:
Спіймав я старосту села —
Падлюку й душогуба,

Страшної кривди носія,
Що рвав вам душу й тіло.
Так от, я злапав Кудлая,—
І так було це діло:

Затримав я (в Берліні ж знов)
Одну мару похмуру.

На всякий випадок зайшов
Із ним в комендатуру.

Там битих, латаних вояк
Набилось, мабуть, з двісті.
Отож сиджу й дивлюся, як
Ведуть себе фашисти.

Худа ця маса і бліда,
Немов була в холері.
Аж гульк, знайома борода
Просовується в двері.

Мене уздрів і аж присів,
Зробився менший вдвічі,
Та, поборовши страх і гнів,
Дививсь нахабно в вічі.

Лице смикнулося рябе:
— Щось вас я не згадаю...
— Не впізнаєш? А я тебе
Пізнав, і добре знаю.

І в трибунал його тоді,
Там розібрались скоро.
І виступав я на суді
Уперше прокурором.

І так тоді промовив я:
— Нема пощади гаду.
В особі цього Кудляя
Нам треба вбити зраду,

Найбільше і найгірше зло,
Що тільки знали люди,
Що ріки крові пролило
Святій землі на груди.

Я смертний вирок виніс там
Для ката-супостата,
І виконав той вирок сам
Із свого автомата.

Пишу, як бачте, неспроста,
Аби що написати.
Усе село цього листа
Повинне прочитати.

П А Р А Д П Е Р Е М О Г И

Салют, Маринко, всім салют!
В мені усе співає,
Бо те, про що пишу я тут,
Раз на віку буває.

В Москву приїхав я, авжеж,
З берлінської барлоги.
І взяв активну участь теж
В Параді Перемоги.

Москва моя, Москва! — Сюди
В тяжку годину скрути
Думками рвавсь я з біди
І прагнув тут побути.

На той світ брала нас земля,
Не раз були ми в пеклі.
Та знов вертали звідтіля,
Бо люди ми запеклі.

А хто казав:

— Помрем все 'дно.

А хто вціліє — щастя...

Але ж до рук саме воно
Отак спроста не дасться.

Казав я часто сам собі,
Це знали всі солдати,
Що можна тільки в боротьбі
Його завоювати.

Як бачиш, вийшло на моє,
Інакше бути не може.
У кого віра в правду є,
Той всюди переможе.

Я мов напився з джерела
Життя, снаги, спромоги.
Нас віра в правду привела
Усіх до перемоги.

Москва гримить, співа, гуде.
Така гостинна, люба...
По Красній площі браво йде
З Героями Рахуба.

Пишу тобі про ті діла,
Що дорогі для мене;
Про ту колону, що тягла
Фашистівські знамена.

Це з ними бути у Москві
Хвалився Гітлер здуру.
Ми протягли їх по мокві
І скидали на хуру.

Всі барабани в мить одну,
Як грім, зарокотали.
Останні цвяхи ми в труну
Фашизму забивали.

Цього, допоки я живу,
То, мабуть, не забуду.
Докладно визнаєш про Москву,
Як у село прибуду.

Бо пофортунило мені
І другові одному —
Нам дозволяють на три дні
Заскочити додому.

Ми з ним і пісню склали тут,
Щоб з друзями співати:
«Через Берлін найближча путь
Солдатові до хати».

· П О Ч Н Е М Т Е П Е Р Ж И Т Т Я Н О В Е

Уже й не знаю, чи жалю
Завдам тобі я, мила,
Листом оцим, чи звеселю,
Та не писать не сила.

А справи повернулись так,
Що дивно ще й самому:
Не можу зараз я ніяк
Приїхати додому.

В думках вже грався з вітерцем,
Косив на ріднім полі...
А опинивсь кінець кінцем
У офіцерській школі.

І не тому на цей поріг
Я змушений був стати,

Що звук до битов і не міг
Без автомата спати.

Служив я в армії й служу
Не з примусу, а щиро,
Й лишився в ній, бо дорожу
В житті найбільше миром.

Згадаю інколи на мить,
Що нам вони зробили,
І серце кров'ю обкипить...
Бо ж скільки вміння, сили,

Надій і сили і снаги
В своє життя ми вклали!..
...Не всі ще наші вороги
Головами наклали.

І ти це добре зрозумій:
Хоч ці і в іншій формі,
Але з мерцями на одній
Стоять вони платформі.

Їм припікає звідусіль,
Ми їм, як вила в боці.
А як не вила то, як сіль
У їх неситім оці.

І ці джентльмени заводні,
Посли та дипломати,
Ножа з усмішкою ладні
У спину нам загнати.

Дарма сподіванки свої
Плекають недоріки,
Ми утвердились на землі
Не на роки, навіки!

...Як і на фронті, в навчанні
У перших лавах буду,
А те, що випало мені,
Його вже я здобуду.

Привіт, Маринко! Хай живе
Час миру і спокою!
Почнем тепер життя нове
І ми разом з тобою.

1944—1945

«КОНТИНЕНТАЛЬНИЙ КЛІМАТ»

У виступі по радіо керівник німецького сільського господарства імперський міністр Бакке сказав таке: «Україна,— якщо спинитися на цій найбільш цікавій для нас області,— хоч і має кращі і найбільш родючі шари чорнозему в Європі і, мабуть, в усьому світі, проте, на жаль, на врожай там сильно впливає несприятливий континентальний клімат...»

Стеліпати можна всяке,—
Це яка вже голова.
Ось послухайте, як Бакке
Німцям баки забива:
«Ох, там клімат... хай він згине!
Споминати боляче:
В липні вас у холод кине,
В січні жаром опече.
Страшно там континентально,
А найгірш посуха та...
Як пришкварить — моментально
Дух із тіла виліта.
Ще й якась нечиста сила
Рвала склади та мости.
А земля не хліб родила,
А березові хрести.

Ох, зрадлива ж, ох, мінлива
Там погода нам здалась,
Як на нас упала злива
Та, що з Волги піднялась...
Від Міуса до Хорола,
Від Хорола аж до Ясс
Полоскала та порола,
Поливала й сікла нас.
Може, дехто й більше знає,
Я ж сказав усе, брати:
України в нас немає,—
Підтягайте животи...»

Ні, обскубана ворона,
Це далеко ще не все.
Скоро Армія Червона
З України
До Берліна
Клімат цей перенесе.

1944.

ПІСНЯ ПОВАРА

Тим ніколи не збагнути,
Хто не має талану,
Як-то тяжко було бути
Поваром у цю війну.

Із супами та борщами,
З котлетами й кашами
В заметілі й під дощами
Поспішать за нашими.

А щоб муха у розсолі
Чи в борщі була коли,—
Хай бог милує, ніколи,
От осколки — да, були.

Ну, хіба ж тому збагнути,
Хто не має талану,
Як-то тяжко було бути
Поваром у цю війну.

В Польщі снідають, обідать
Подавай в Німеччину!
Довелось усього звідать.
Стану, гляну вдалину

ПІСНЯ РЕГУЛЮВАЛЬНИЦІ

На фронті були в нас прекрасні діла,
Ми йшли з Сталінграда й прийшли
до Полтави.
Коли ж прапорці я в Полтаві взяла,
Ще краще пішли на фронтах наші справи...

Змахну було білим — на захід летять,
Аж сніг під гарячими танками тане.
Червоний підношу — наказую стать!
І кожна машина, як вкопана, стане.

За це і люблю вас, мої прапорці,
Дарма, що ви зовсім уже полиняли.
Та слухались вас офіцери й бійці,
І маршали навіть, і всі генерали.

І знала героїв одважна сім'я:
В Берліні завершим свою перемогу!
Ішло безперестану військо — а я
Справляла його на берлінську дорогу.

Далека та путь, ой, далека була
З Полтави на Київ, тоді на Плоешті.
Крізь вісім держав я війська провела,
Аж поки в Берлін не вступили нарешті.

За це і люблю вас, мої прапорці,
Дарма, що ви зовсім уже полиняли.
Та слухались вас офіцери й бійці,
І маршали навіть, і всі генерали.

Тепер однесу вас і здам у музей —
І люди всі будуть на вас задивляться,
Я нишком стоятиму серед людей
І буду за вас і за себе пишатись.

А воїн замислиться і спом'яне
Форсовані ріки, військові дороги,
Всміхнеться привітно, згадавши мене,
І вас, що вели його до перемоги.

За це і люблю вас, мої прапорці,
Дарма, що ви зовсім уже полиняли.
Та слухались вас офіцери й бійці,
І маршали навіть, і всі генерали.

1945

В ГІТЛЕРА БУЛА КОБИЛА

В 1941 році Гітлер кілька разів обі-
цяв фашистам захопити Москву.

В Гітлера була кобила —
Твар арійська, не проста.
Копитами в землю била,
Танцювала — не ходила,
Задираючи хвоста.

Загубило кодро враже
Всяку етику й мораль.
Зуби фюреру покаже,
І от-от, здається, скаже,
Як і всі націсти: — Хайль!

Басувала, хизувалась:
«От живу, мов, так живу!»
Гітлера вона збиралась
На собі внести в Москву.

Гарцювала скоком-боком
Та косилась хижим оком.
Так було...
І все пропало.
Не брика вже й не гаса.

Стухли боки, спало сало,
І грайливості не стало,
Полиняла вся краса.

Подалась, змарніла сива,
Аж поменшала на зріст.
Посіклася пишна грива,
Мов деркач зробився хвіст.

І блука вона, сірома,
Без хазяїна сама.
Фюрера шука, та дома
Вже давно його нема.

Потім зникла десь. Насилу
Я на слід її напав:
Кажуть, зараз ту кобилу
Гаррі Трумен засідлав.

1945—1950

ПРОДАЖНА ДУША

Сидиш на чужій чортопхайці в задку
І поза твоя незавидна, неважна.
За яку ж Україну, за волю яку
Ти слиною бризкаєш, душе продажна?
Фашистська лакузо, твої хазяї
Тебе із помийної вигребли ями.
Ти рикнув і вискалив ікла свої,
Вхопивши Вкраїну за горло руками.
Мізерний, нікчемний, у злобі сліпий,
Ти кинувсь на неї, мов звір на поживу.
Братів та сестер підтягав на стовпи
І землю кривавив радянську, щасливу.
Гонив земляків у полон, у ясир,
На каторгу гнав їх, на згубу, на муки,
За пачку махорки, за шмат ковбаси
У крові невинній багрив свої руки.
У душу залазив, жалив, як змія,
З німецьких пістолів стріляв нам у спину.
Така вона, юдо, програма твоя,
Ії тобі Гітлер привіз із Берліна.

1945

ЧУХРАЇНЦІ

Довго їх дресировували
Лисі прусські генерали,
Потім їх ще обтесав
Власноручно Гіммлер сам.
Обшліфовував до того,
Що вони один на 'дного
Стали, зрештою, похожі,
Як стовпи у загорожі.
Потім кинув їм ножа
І гарикнув:

— Ну, гуджа!..—

І кати плоскоголові
Побрели по пояс в крові,
В крові нашого народу.
Гіммлеру вони в угоду
Всіх на бантину тягли.
І вдоволені були,
Якщо пан, а чи підпанок
Дасть сосиску на сніданок.
В основному ж вся ця свита
Іла в Геббельса з корита.
...Раптом Геббельса не стало.
Чухраїнство почухрало
Скільки духу в інший хлів,
Вже до інших хазяїв.

Під котеджем в дяді Сама
Нині їхня схрона-яма.
Стрів їх радо й дядя Сміт:
— А-а, привіт,— сказав,— привіт!
А чого в такій ви тузі?! —
Словом, стрілися, мов друзі.
Їх нові пани шанують,
Ребра, зуби ремонтують,
Гулі зводять та синці,—
Масажують їм рубці.
Чухраїнці в англо-саксів
Йдуть по гіммлерівській таксі..
Правда, все це шито-крито,
Хоч і тут таке ж корито,
Кухня та ж і та ж програма.
В дяді Сміта й дяді Сама.
Ну, а раз одна програма,
Буде й доля в них та сама.

1945

«ГЕНЕРАЛ»

Як приїхав мій миленький восени
Із Берліна, по закінченню війни,
Я його була значала
Прийняла за генерала.
В три рядки значки, медалі,
Еполети і так далі.

А влізнала, то подумалось мені:
Хто ж нам буде заробляти трудовні?..
— Глянь,—кажу я рідній мамці,—
Хоч бери заводь у рамці!—
Та й припала на медалі
З радощів, а не з печалі.

Засміявся мій Терешко, потім я.
— Ех ти,— каже,— жартівнице ти моя!
Будем,— каже,— працювати,
Як на фронті, як солдати!—
Зняв погони та медалі,
Косу в руки і так далі.

Як пішли в колгоспне поле ми в жнива,
Я в'яжу, Терешко косить та співа.
Ну, і я, щоб не відстати,—
Починаю підтягати.
І, звичайно, дуже рада,—
Бо співає вся бригада.

А коли зібрали влітку ми врожай,
Запишався нами весь наш рідний край.
Факт один мене розстроїв,
Як дали нам двом Героїв,
Впали сльози, мов кришталі,
І так далі, і так далі.
Ми з Терешком як не сіємо, то жнем,
Здоровієм, багатієм з кожним днем,—
Попід ручки ходим в свята,
Заздрять хлопці і дівчата.
Наші золоті медалі
Осявають їхні далі.

1945

ЗАПЕКЛІ ДРУЗИ

У Мошни злодійські очі,
У Калитки голубі.
Та однаке гасло в друзів:
«Ти мені, а я тобі».

Ти Калитці пудик масла,
Ящик «тузиків» жоні...
А Калитка на костюмчик
Якось вигада Мошні.

Друзі зроду не сварились
Ні в гешефті, ні в гульбі,
Бо дотримували слова:
«Ти мені, а я тобі».

У привітного Калитки
Вбільшки з міх була мошна,
А в Мошни була калитка —
Чорта з два дістанеш дна.

Так вони добром народним
Промишляли, далєбі,
Під девізом непорушним:
«Ти мені, а я тобі».

І один поперед одним
Не лишалися в боргу.
Та ніколи і нікому
Друзі чесні ні-гугу.

Отакі були у клятві
І незламні, і тверді.
Розказали ж ці сіроми
Чисто все аж на суді.

— Ти мені підклав свиняку! —
Закричав Мошна в злобі,
А Қалитка відмовляє:
— Ти мені, а я тобі.

1946

ЧІП — ЛЮДИНА ПЕРЕЛІТНА

Споконвіку знають люди,
Що з найкращого чопа,
Як не бийся, а не буде
Й поганенького стовпа.

Це вже істиною стало.
Але є ще диваки
(Іх, на щастя, зовсім мало),
Що міркують навпаки.

Ці продовжують човпити,
Що з усякого чопа
Можна все-таки зробити
Ще й добрячого стовпа.

— Що за чіп? — мене спитають, —
Не доводилось чувати!
Де чопів цих виробляють,
З чим їх, вибачте, їдять?

— Чіп — людина перелітна,
Нині тут, а завтра там.
Чіп — людина безклопітна,
Він багато шкодить нам.

Чіп за все береться сміло,
Майстер всяких теревень,
І найкраще, добре діло
Чіп завалить через день.

Проженуть з одного місця,—
Зникне Чіп, як та мана...
А за тиждень чи за місяць
В іншій місці вирина.

То начальником, то помом
Як не в тресті, то в млині,
То, скажімо, у правдомом,
То в Заготсировині.

Гульк! Сьогодні в Станіславі,
Завтра в Курську чи в Лубнах,
Післязавтра у Полтаві,
В Кременчуці чи в Ромнах.

І коли б шепнуть Чопові:
— Ідь послом у Парагвай! —
Він сказав би: — Ми готові,
Можна спробувать, давай!

Та, на щастя, знають люди,
Що з найкращого чопа,
Як не бийся, а не буде
Й поганенького стовпа.

1946

ВІД ДУШІ

Я те знала, що вугілля по війні, як хліб, для нас,
Через те і намовляла подруг їхати в Донбас.
А вже чим я захоплюся, дорогі товариші,
Те роблю я неабияк, а від самої душі.

Чи працюю, чи кохаю,
А кохаю вже давно...
Все одно,
Дорогі товариші,
Все роблю я від душі!

Цілих три дні не ходила, а літала я в селі.
Сорок душ загітувала і себе в тому числі.
Ми пишалися й раділи, від'їжджаючи
в Донбас,—
Тільки хлопці споділоба подивлялися на нас...

Розставатися, звичайно,
Тяжко й нам було воно...
Все одно,
Якщо хлопці люблять нас,
То приїдуть і в Донбас.

Як приїхали на шахту, як добралися туди,—
Скрізь руїни, купи цегли, будяків та лободи.
Де не станеш, де не глянеш — ні кола, ані
двора
Чи, як кажуть в нас в Донбасі: ні ствола, ані
копра.

Ми і там не розгубились,
І сказали всі в одно:
Все одно,
Буде краща в нас пора,
Піде вугіль на-гора!

Бо приїхало чимало нас туди з усіх країв:
Із Чернігова, з Полтави, з Коломиї та Сумів.
А машини з Ленінграда і з Уралу тут у нас,—
Всі радянські народи відбудовують Донбас.

На клич партії ми стали
Під єдине знамено:
Все одно,
Хай там злива, буря, град,
Піде діло в нас на лад!

Засукали ми рукава, подались на пустирі,
Тридцять місяців робили від зорі і до зорі.
І нова красуня-шахта підвелася, як жива,—
З попелища, з румовища. Тільки в казці так
бува!

А хіба ж ми не казали?
Говорили, і давно
Всі в одно:
Незабаром, як жива,
Шахта стане тут нова!

А коли вугілля перше подали ми на-гора,
Заплескали у долоні, закричали всі — ура!
Хлопці ж наші ще весною теж приїхали в
Донбас,
Бо, як видно, совість мають і кохають міцно
нас.

Чи кохаємо, чи робим,
Що робити нам дано,
Все одно,
Дорогі товариші,
Все іде в нас від душі!

1947

СЛАВА

Про хороші, гарні села
Слава котиться весела,
А про наше Молоде
Не почувте ніде.
Стали радити ми раду,
Як розвіяти досаду.
— Гей, подруженьки, дівчата,
Працюватимем завзято,
Що б там тільки не було,—
Вславимо й своє село!
Зліквідуем наше горе! —
Ланкова до нас говоре.
І рішили ми на ділі
Показать себе в артілі,—
На буряк цукровий ми
Налягли іще з зими.
Кожна тут за двох робила,
Бо в гурті наснага й сила.
Рано-вдосвіта вставали,
Пізно ввечері лягали.
...До півночі хлопці любі
Марно ждали нас у клубі.
Свадьбу ж ланкової Фросі
Ми відклали аж на осінь.

А в буряк не тільки мрію,
Вклали всю агрономію.
В липні кожен бурячок
Був уже фунтовичок.
Ми дали, й не на папері,
По сімсот його центнерів.
Гарні стали наші справи.
Зажили дівчата слави,
І про наше Молоде
Слава скрізь тепер іде.
Пийте ж, друзі, чай на згадку
Не вприкуску, а внакладку!

1947

НОВОСІЛЬНА

Ой Меланка, ой Меланка,—
Поза всяким планом
Заручилася смуглянка
З їзовим Романом.

— Він без хати! — плаче мати.
Дочка й каже мамці:
— Буду милого кохати
Навіть у землянці!

— Хай не журиться Меланка,
Ми її розрада! —
Так сказала її ланка,
А його бригада.

І рукава засукали,
Й даром, не за плату,
Поза планом збудували
Їм за тиждень хату.

Заспівали у суботу
Дружки пісню гарну:
— Це за щиру вам роботу,
За роботу вдарну!

Два оркестри в хаті грали,
Як зайшла неділя,
Три дні свадьбу там гуляли,
Два дні — новосілля.

1947

ЛИСТ ДО ПОДРУГИ

Кажуть люди, що я вдатна,
Бо ще юна, а вже знатна,
І що в цьому щастя знак,
Що його кувать не треба,
Що воно саме, як мак,
Сіється на вдатних з неба,—
А насправді це не так.

Ми-то знаємо з тобою —
Щастя треба брати з бою,
Бо ні бурі, ні спокою
Не бува само собою.

В жовтні листя із черешні
В землі дальні, нетутешні
Вітер гомінкий мете,
А пригріє сонце в квітні
Наливне, аж золоте,
Знов черешня та привітно
Ніжним цвітом процвіте.

Ми вже знаємо з тобою —
Щастя треба брати з бою,
Бо ні бурі, ні спокою
Не бува само собою.

Різні, подруго, є люди,
Гідні шани і огуди.
Є без цвіту, є в цвіту.
Завше треба пам'ятати
Істину одну, просту:
У житті потрібно мати
Мрію, прагнення, мету!

Ми вже знаємо з тобою —
Щастя треба брати з бою!
Бо ні бурі, ні спокою
Не бува само собою.

Я собі мету і мрію,
Втіху, радість і надію
В праці, у труді знайшла.
Хочу, щоб вітчизна наша,
Як весною сад, цвіла,
Щоб у світі найбагатша
Ї наймогутніша була!

Ми вже знаємо з тобою —
Щастя треба брати з бою!
Бо ні бурі, ні спокою
Не бува само собою.

1947

БУДЕШ ВІК ПАРУБКУВАТИ

Гей, а хто в кохання грає,
Той приносить людям зло,
Той душі, мабуть, не має,
І, напевне, серце в того
Остюками поросло.

Нашій Марті не до жарту,
Полюбив Данило Марту.
Потім з неї став сміятись
Та до Галі залицятись.

Галя подругу любила
І зальотника Данила
Після вмови, після спору
Вигнала сапою з двору.

Він од Галі до Надії,
Від Надії до Марії...
Та зальотника Данила
Кожна з двору геть гонила.

В другі села біг Данило,
А дівчат як одмінило:
— Є в нас хлопці наші, гарні,
Будем, кажуть, солідарні!..

Говорили всі без жарту:
— Це тобі за нашу Марту!
Як не вмієш покохати —
Будеш вік парубкувати!

Гей, а хто в кохання грає,
Той приносить людям зло,
Той душі, мабуть, не має,
І, напевне, серце в того
Остюками заросло.

1947

МОЇ СТАРЕНЬКІ

Мій дід і бабуся з Прилуків,
З порядних людей, не з панів.
У них сорок дев'ять онуків,
Сім дочок і вісім синів.
 А скільки у вас їх?
 Ану-те, скоріш!
 Одинчик-мазунчик,
 А двійко — найбільш!
В Ромнах, Запоріжжі, Ташкенті,
В Одесі, Москві, Бухарі.
Військові ми, вчені, студенти,
Колгоспники і шахтарі.
 Пишаються нами
 Старі недарма,—
 Ні одного в нас
 Недбайливця нема.
Стареньким би дома сидіти,
Вони одробили своє.
І є в них турботливі діти,
І мати-вітчизна в них є.
 — Бабуню, дідуню,
 Спочиньте, пора! —
 Щодня до них пише
 В листах дітвора.
І слухать не хочуть: — Лежати?

Лежати, внучата, не час.
Еж треба усе збудувати,
Що ворог понищив у нас!
Тут декому варто
Було б з молодих
Серйозно повчитись
У наших старих.
Бабуся в колгоспі, при ділі,
Якщо не сапає, то жне.
Дідусь плотникує в артілі
І Гітлера вголос клене...
— А щоб ти,— говорить,—
Маленьким був здох.
Або ще із другим
Миколкою вдвох.—
А прийдуть з роботи, нівроку,
Ім заздять діди всі й баби.
Не бачились наче півроку —
Воркують, що ті голуби.
Чи пишуть листи нам
У наші краї.
Такі вони в мене,
Старенькі мої.
А ми в Запоріжжі, Ташкенті,
У Львові, Москві, Бухарі.
Військові, учені, студенти,
Колгоспники і шахтарі.
Пишається нами
Вітчизна сама.
Ні одного в нас
Недбайливця нема.

1947

ЧАРІВНИЦЯ

Веселим лугом у село,
Заплетену в одну косицю,
Весіннім вітром занесло
Оцю маленьку чарівницю.

Бджільничий технікум вона
На тому тижні закінчила,
В контору вбігла,
Мить одна —
Ї рахівника приворожила.

Розглянув пильно голова
Її чистенькі документи:
— Бо, каже, інколи бува,
Снують усякі елементи...

Вона усміхнена була
І по-дитинячому мила,
Оформивши свої діла,
Уже на пасіку спішила.

Ще де та пасіка була,
А дівчина усе вже знала.
На груди впавши їй,
Бджола
Про все, ридуючи, сказала.

Що ні туди, ані сюди
Прислали пасічника знову.
Спішила дівчина туди,
Бо знала їх бджолину мову.

На пасіці ж такий був стан:
Один сумлінно бджіл ганяє,
Другий, Микола Басаман,
Льоток у вулику справляє.

На те, що гнівались бджілки,
Завжди була одна заява:
— Ти не зважай на пустяки,
То їхня особиста справа...

Що тут звичайна річ — війна,
Говорять гулі під очима
У Басамана і Тягна,
Помічника його, Трохима.

Махрою друзі затяглись,
Тут і насила їх дівчина.
Йй цигарки оті здались
Не менші, як по піваршина.

Із рук їх вирвала вона
І мовчки кинула додолу.
Микола глянув на Тягна,
А той поглянув на Миколу.

«Не може бути! Га? Невже?
Щоб так ото у їхній хаті?»
А дівчина стояла вже
У сніжнобілому халаті.

Трохим всміхався сам собі,
Микола звівсь і став у позу.
Та в гості очі голубі
Не жарт таїли, а погрозу.

— Здорові будьте, ви і ви!
Махри палити тут не можна.—
І старший кинувсь:
— Ти диви,
Кури «Казбек», ясновельможна...

— Бджола, кажу, від тютюну
Нервує, знайте хоч тепер ви.
— Бджола нервується? Та ну,
В бджоли, виходить,
Є ще й нерви?

А дівчина своє вела:
— І нерви, й серце є у бджілки,
Не терпить грубості бджола,
А також запаху горілки...

Скипів Микола:
— Це вже ні,
Яке тобі до цього діло?
Сам лікар приписав мені
Для апетиту,
Зрозуміло?

А ти взялася відкіля,
Що кидаєш мені огуду? —
Всміхнулась, наче немовля:
— Я тут за пасічника буду!

І, брови скинувши круті,
Стоїть, насмішкуювата трошки,
А бджоли — наче золоті
На білому халаті брошки.

І на руках і на лиці
Зумрили, весело співали.
Микола здавсь, комахи ці
Її всерйоз уже признали.

І, очі втупивши у діл,
Подавсь лужками-бережками,
Весь час одмахувавсь од бджіл
Не в міру довгими руками.

А що затримало Тягна,
Про це не скаже він ніколи.
Вона? Можливо, що й вона,
Але ж можливо, що і бджоли.

Трохим натуру мав, як сталь,
З кишень повивертав махорку,
На другий день надів медаль
На чисту, нову гімнастюрку.

Вона помітила це враз,
Схвалила все лише очима:
— Так от, бджола, кажу, для нас,—
Звернулась ніжно до Трохима,—

Не тільки мед, запам'ятай,
Це факт, тут зайві суперечки,
А ще й високий урожай
Садів, і клеверу, і гречки.

Вона достатки нам несе,
А що було в твого Миколи? —
Трохим на вус мотав усе,
Уважно прислухались бджоли.

Своє збагнувши завдання,
Забувши про старі клопоти,
З відтого пам'ятного дня
Дружніше брались до роботи.

Хвалили дівчину: яка!
А скільки ж ми терпіли муки...
Відчули в ній представника
Мистецтва й справжньої науки.

...На кого ж очі голубі
Хоч раз устигли подивиться,
Той вам казав і сам собі:
— Не дівчина, а чарівниця!

Лише Микола Басаман
Не міг простити їй огуди:
— Пускає в очі нам туман,
А їй знічев'я й вірять люди.

Хіба ж то пасіка,
То гроб!
Не цього клімату ті бджоли...
Вари всю зиму їм сироп,
Ще й силують ходять до школи.

Коли ж артільці восени,
Чого ніколи не чекали,
На вироблені трудодні
Медку солодкого дістали,

Коли ж та дівчина мала
На зібранні оголосила,
Що їм за літечко бджола
Сто тисяч грошей наносила,

Що сад і гречка врожаю
Дали їм більше, майже вдвічі,
То пасічницю всі свою,
Хто й раз не бачив її в вічі,

Розцілувать ладні були.
(А хлопцям це частенько сниться).
Усі їй слали похвали
І звали:
— Наша чарівниця!

І самі горді парубки
Готові все до ніг їй скласти,
Щоб хоч на день в помічники
До дівчини цієї попасти.

Один Трохим між усіма
Тримався, наче він із криці,
Хоч був, як кажуть, без ума
Від оцієї чарівниці.

1947

ПРАВДА

Скривдив якось дука Клим
Удову Кирюшу,—
Одхвотив шматок городу
І родючу грушу.

Молодиця в плач та в крик:
— Що ж я діять буду! —
Узяла та й подала
На дуку до суду.

Климова кума вдові
На вушко шептала:
— Ти, сестричко, в тих судах
Збудеш те, що й мала.

Він маєтний, заката
Тебе, недоріку,—
Так було колись, так є
Й буде так довіку.

Молодицю на куму
Узяла досада.
— То було так за панів,
Зараз наша влада.

Потім окорок взяла,
Вбгала в перевесла
Й на квартиру до судді
Нищечком понесла.

Аж розсердився суддя
Й не на шутку, видно:
— Так робили за панів...
Стидно, каже, стидно!

Жінка дума: «Бісів Клим
Загодив. Морока...»
І дрижить, тремтить в суді,
Аж зубами цока.

Потім, наче сонце, враз
Обдало Кирюшу.
Суд схвалив вернуть вдові
І город, і грушу.

І дарма, що Клим учвал
Гнав коня по тому,
Баба все-таки прийшла
Першою додому.

Кликнула свою куму,
Та кивнула Варці,
Їли окорок утрьох
І пили по чарці.

І вдова сказала так:
— Де пани — нам вада,
Суцця правда тільки там,
Де Радянська влада.

1947

КАТРУСЕНЯ

Є в маленької Катрусі:
Татко, мама, дві бабусі,
Та ні брата, ні сестри,
Ну, а тьоть — аж цілих три!

Всі Катрусю дуже люблять,
Виціловують, голублять,
Що захочеться Катрусі,
Зроблять тьоті та бабусі.

А Катруся губки дує
Та все більше вередує:
— Чом це кукла, любі тьоті,
Язика не має в роті?

— Бабо перша, бабо друга,
Де мій слоник? Де папуга? —
Тупа ніжками та злиться:
— Де мій бантик? Де лисиця?

Всі під ліжками зникають
Та цяцьки її шукають.
Втихомириться на мить,
Потім знов як закричить:

- Зашнуруйте черевички!
- Пошукайте рукавички!
- Надягніть мені калоші!
- Ох, які ж ви нехороші!

Так Катрусенька оця
Вередує без кінця.
На бабусь, на тьоть кричить,—
Замовка ж тоді, як спить.

А бабусі, тьоті, мати
Вже не можуть навіть спати.
Так ухоркує щодня
Іх оце Катрусеня.

А як стане підростати?
Прийдеться подвоїть штати
Тьоть, звичайно, та бабусь —
Ми вже знаєм цих Катрусь

Мудрі люди приповідку
Склали ж, мабуть, недарма:
«Котика чим довше гладиш,
Вище хвіст він підійма!»

Строго кажучи, між нами,
Винні тати тут і мами,
Тьоті, звісно, та бабусі,
Що такі ростуть Катрусі.

1947

МАРТА

Будем щирими у всьому,
Нічого таїть гріха:
Наша Марта, в основному,
Підбирала жениха.

Дівці був з усіх найкращий
Ну, звичайно ж, Гриць Довгаль.
Хлопець справді підходящий,
Із професії коваль.

Тут признатися я мушу,
Дорогі товариші,
Марті Гриць запав у душу,
Але в Грицевій душі

Вже звила собі кубельце
Мотря, славна ланкова,
Полонила душу й серце.
...Так не тільки з ним бува.

Мотря Марту розізлила:
— Ах, так он якої ти!..—
І вона Грицька рішила
Спритністю перемогти.

Навела шнурочком брови,
Плаття скинула старе,
Одягла шовкове. Й знову...
Але й знову не бере!

Накрутила пишні кудрі,
Зіллячком злупила вид,
З Києва помади й пудри
Йй привіз Сахно Демид.

В хаті тижнями сиділа,
Не виходила на двір.
Личко стало ніжне, біле,
Тонше за тонкий папір.

Не бере!.. І Марта тліла,
Ні спокою вже, ні сну.
Так просиділа без діла
І весну, і посівну.

Гриць вже в'ється біля тої,
Що як та жива вода,—
Біля Мотрі-ланкової.
І вона за ним впада.

Все тут Марта зрозуміла,
В Марти варить голова;
І собі взялась до діла,—
Вийшла дівка у жнива,

Запалилася на сонці,
Стала вся, як золота.
Придивились краше хлопці:
— Е, та Марта вже не та!..

Серце ожило дівоче,
Нічого таїть гріха.
І тепер, якого схоче,
Знайде Марта жениха!

1947

ТОНЯ

Десь на березі Росави,
Може, Росі, може, Псла,
Як у бога за дверима,
Донька в матері росла.

Та й купала мати дочку
У медочку, в молоці...
Наливалась, рожевіла
Донька Тоня на лиці.

— Ну, картиночка ж, ну, лялька,
Що там лялька, янголя!.. —
Найніжнішими словами
Мати доньку вихваля.

Що б їй тільки не схотілось,
Зокрема чи взагалі,
Мати витягнеться в нитку,
А дістане й з-під землі.

Ну, а слів таких, наприклад,
Як «не можна», як «нема»,
Доня змалку не сприймала
Взагалі і зокрема.

В школі що б не натворила,
Завше винні вчителі —
Тоня скрізь і всюди права
Зокрема і взагалі.

Вісім літ сиділо в школі
Й не збагнуло янголя,
Що не сонце круг землиці,
А круг сонця йде земля.

Розумнішої ж для мами
Не було ніде дочки...
Так вбивалась, як-то кажуть,
Дівчина в колодочки.

І за двадцять майже років
Хати й раз не підмела.
Дівка в пору ту вагою
До центнера вже була...

Мати ж все купала дочку
У медочку, в молоці,
Хоч сама вже подалася,
Помарніла на лиці.

Може б, трохи пособила
Мамі донька дорога?
Мало що там хтось придума,
А жара, а пилюга?!

Все при люстрі, на голівці
Крутить пишні кренделі,
І нічого більш не знає
Зокрема і взагалі.

І єдина тільки мати
Тут нічого не вбача.
Чи й зовсім не бачить, може,
Чи, гляди, й не поміча.

Та видніше завше збоку,
Це повинен кожен знать,—
І рішили добрі люди
Дочку й матір врятувать.

У бригаду на пораду
Запросили їх обох,
І сказали Тоні строго:
— Вибирай одно із двох,

Або ж завтра зранку в ланку,
Або ж,— вигукнули з місць,—
Хто, голубко, не працює,
Той, пробач нам, і не їсть!

Та й нащо, сама подумай,
По землі ходить дарма
І нудити білим світом
Взагалі і зокрема!

От бабусям — інша справа,
Ім сидіти в холодку,
А тобі, Антосю, сором!
В силі, в тілі, у соку.

Стала дівчина на дибки,
Але це не допомгло.
Супроти, як мур, стояла
Вся артіль, усе село.

— Та й навіщо,— їй на вухо
Шепче лагідно стара,—
Люди ж нам не зла бажають,
А найкращого добра!

Так на цьому й порішили.
Так на цьому й розійшлись.
Слово честі, дівка людям
Ще подякує колись,

Як походить літо в поле,
На просапку та в жнива,—
Зробиться струнка й граційна,
І весела, і жива.

Значно легше буде спатись,
І виводить горяка,
І полоти, і в'язати,
Ї танцювати гопака.

Одне слово, легше буде
Їй ходити по землі.
Це вам, друзі, чиста правда
Зокрема і взагалі.

Та й закон, закон ми ж маєм
(Ще раз вигукнули з місць),
Золоті слова у ньому:
«Хто не робить, той не їсть!»

1947

ЧЕРВОТОЧИНА

Село — і серце одпочине,
Неначе писанка село...
Поміж садками річка лине,
А в ній хлюпочеться Павло.

Павло Трохимович Загреба
Колгоспний, значить, голова.
Вже й сонечко упало з неба,
Останні промені хова,

А чоловік уперто плава
(Такий проплаває всю ніч),
Видать, в людини пильна справа,
І я спитав: — У чому річ?

Як по моїй, кажу, прикметі,
То ти полюєш карася.
— Та де там,— мовить,— в очереті
Запропастилося гуся.

Гусак у крила тут як сплесне,
Як закричить: — Ура, ура!
За ставлення за доброчесне
До колективного добра.

І я сказав собі на втіху:
— Таких носити на руках! —
А качур аж присів од сміху:
Қах-қах, қах-қах, қах-қах, қах-қах...

Қачки опасисті, добротні
Не зводять з качура очей,
Було їх тут не менш півсотні
І стільки ж, приблизно, гусей.

І всі сміються. В чому діло?
Чого регочете, дурні?
І стало все тут зрозуміло
Лише на другий день мені.

Зайшов я вранці до пташарні
(Хоч і не радив голова),
А де ж качки й ті гуси гарні?
На перекладині сова

Після турбот нічних дримає.
Щебечуть дружно горобці,
В куточку курка засідає,
А в тої курки на лиці,

Опріч докору, гніву й стиду,
Така скорбота залягла...
І все на того знепавиду,
Сиріч, на голову Павла.

Тепер навряд чи є потреба
Пояснювати вам, чому
У річці бовтався Загреба,
Бо то ж у нього на дому

Пташина ферма і свиняча...
Про що говорять ці діла? —
Куркульська, загребуща вдача
В Загреби цього, у Павла.

А де ж наживи дух витає,
Де загібають обома
Під себе, звісно, всякий знає,
Що там ладу уже катма.

.

Село — і серце одпочине,
Неначе писанка село.
Отож, де є такі личини,
Зробіте так, щоб не було.

1947

А ЗЕМЛЯ ОДНАКОВА

— А чого це, а чого це,—
Вся артіль бідкується,—
У сусідів земля родить,
А у нас лінується?

Запитали в голови ми,
В Мазуренка Якова:
— А чого це так виходить,
Еж земля однакова?

А чого там бистрі коні,
Ситі, справні волики,
І дівчата — як жоржини,
Й хлопці — як соколики.

А чого так? — І взяли ми
Голову за шиворіт,
У людей усе як треба,
А у нас навиворіт?

Стало в піт його вкидати,
Почало оскомити.
З півгодини і словечка
Він не міг промовити.

Краска виступила, наче
На варенім ракові.
Думав, думав, та й промимрив:
— Люди не однакові.

— Що й казать,— усі гукнули,—
Видумано здорово!
Різні голови в голів,
Безголовий голово!

І зняли одноголосно
Оцього ми голову,—
І обрали одностайно
Катерину Долову.

1947

В ОСНОВНОМУ ПРО ГАРБУЗ...

По сусідству двадцять літ
Проживали мило
Катерина Живопліт
І Векліта Шило.
Власне, й досі ще живуть
Ці жінки-вдовиці,—
Воду двадцять літ беруть
З одної криниці,
Подають одна одній
Поміч і пораду,
І колгосп шанують свій,
І свою бригаду.
Більше того, разом п'ють
Інколи й по чарці.
В дружбі двадцять літ живуть
І — весь вік у сварці.
Взимку — мир і тишина
В Катрі і Векліти,
А прийшла весна — війна,
Особливо літом.
Мирно ці жінки жили б,
Добрі в них і душі,
От не яблука коли б,
Та якби не груші...

То б і жодного разу
Не було в них бучі.
Та жила одна внизу,
А друга на кручі.
Яблука висять, висять,
А як стануть спіти,—
Падають і вниз летять
З кручі до Векліти.
Катря тут і почина,
Та на все подвір'я...
П'ять хвилин трива війна,
Потім перемир'я.
Та сказала так Векліта
Катерині цього літа:
— Ти весь вік товчеш одне,
Як у ступі воду,
Ти,— говорить,— не мене,
Ти вини природу,
Географію вини,
Я тут ні при чому,
Що в такої сатани
Навіть фрукти з дому
Утікають. Да, да, да!.. —
Катря стала тут бліда.
І знаходить в одну мить
Слово для одвіту
І — смертельно ним разить
Згаряча Векліту.
— Ти,— говорить,— стрекоза,
Приклад недотепи!..
А Тарасу гарбуза
Люда моя вчепить... —
Це була з усіх образ
Тяжча для Векліти.

— Гарбуза? Її Тарас?
Як же це терпіти?!
Катерина, як мана,
Шаснула в світлицю,
Зрозуміла, що вона
Бовкнула дурницю.
Еж примітили й не хтось,
А самі вдовиці,
Часто дітки їхні щось
Ходять до криниці...
Чути ввечері в садку
Голоси щасливі...
Хто ж не зна, що на віку,
Як на довгій ниві!..
Слухав сварку ту й Тарас,
Чув і ту огуду,—
Та в садку, в вечірній час,
Дожидався Люду.
Ніжно він її зустрів,
Як стрічав і досі.
Та дарма, що солов'їв
Вже нема, що осінь
По дібровах напина
Золоті намети...
У закоханих весна
В серці. Всі поети
Про кохання восени
Завше так писали.
І звичайно, тут вони
Всі підстави мали...
Ніч в признаннях у хмільних,
Як ріка лилася.
Так у всіх було, і в них,
В Люди і в Тараса.

Сварки й тут були, проте,
Й принципів спірки:
Де буйніше хміль росте,
Де він родить, скільки.
Де новий закласти сад,
Хто зробить це мусить,
Як розвести виноград,
Виростить цитруси...
Що наука лиш дає
Й людські руки вмілі,—
Те на другу весну є
В їх уже артілі...
Ще й таке сказати треба
Про оцю смуглянку:
Люда мала дома в себе
Дослідну ділянку.

В пору сонячну, ясну
Вийшла дівка зранку
На завітну потайну
На свою ділянку.
Купу хмизу розгорта,
В рухах дивна спішка.
І лягає на уста
Дівчині усмішка.
Перед Людою гарбуз
Пудів з три вагою,
Аж по самий хвіст угруз
В землю під горою...
Як на дріжджах, як з води
Вигнало цю штуку.

Вклала дівчина сюди
Всю агронауку.

Крадькома із кручі вниз
Люда позирає.
Про її оцей сюрприз
Ще й Тарас не знає.
Ще нагадуємо раз
Про вдовині бучі...
Жив отож внизу Тарас,
Людочка на кручі.
Зрушила вона «сюрприз»,
Та й сама не рада.
Загримів гарбуз униз
І з розгону пада,
Проломивши стріху-дах,
До Векліти в сіни.
Приголомшив жінку страх,—
Мить — і рухнуть стіни...
І коли страшний кошмар
Зрештою минувся,
Й до Векліти мови дар
Знову повернувся,—
Появилась у вікні
І заголосила:
— Бомба атомна мені
Хату розбомбила!..—
Катря першою туди
Вмить запоспішала,
Бо одна одну з біди
Завше виручала...
Збіглися на ті слова
Люди з їх бригади,
І колгоспний голова,
Й голова сільради.
Лиш сусід Павло один
Не побіг до хати.

Закурив, схилився на тин,
Нашо ризкувати...
Весело отам було,
Та признатись мушу,
Що Векліту це взяло
Аж за саму душу:
Стала гнівна, як гроза,
Люду чуть не біла:
— Значить,— каже,— гарбуза
Ти таки вчепила?
Так і в мене ж плани є,
Їх ще визнають люди...
Зверху все-таки моє,
Зверху наше буде! —
Та запав у серце біль,
Як вона узнала,
Що ту дівчину артіль
Ще й преміювала.
Гарбуза ж того, як ми
Взнали — підлатали,
І на виставку в Суми
Поїздом забрали.
— Еге-ге, та це не жарт,
Годі тут пишатись,—
Удова сказала,— варт
Перебудуватись!

Згодом у село з села
Люд розносив звістку,
Що Векліта узяла
Люду за невістку...

Зараз їй листи ідуть
Часто й звідусюди,

Більше їх дівчата шлють,
Дуже просять в Люди:
— Все по правді, від душі
Про гарбуз нам напишіть!
Напишіть, будь ласка, нам,
Як же їх ростити?
Хочем нашим женихам
Теж такі вчепити,—
Женихи також не проти.
Пробачайте за турботи...

Люда радо в вільний час
Їм відповідає,
Задоволений Тарас
Жінці помагає.
В другій хаті, наяву,
В дружбі, а не в сварці,
Запивають мирову
Вже по третій чарці.

1947

ЯНГОЛ-МОЛОДИЦЯ

Химка женщина плоха,
Серце добре в неї...
Якось чув я, як вона
На весіллі в Мовчана
Привертала жениха
До дочки своєї.

— Будеш,— каже,— все життя
Дякуватъ, Євмене.
Вік звікуеш до пуття;
І не буде каяття,
Катя янгол, не дитя,—
Вся пішла у мене.

Ну, а я то вже ж така
Делікатна й тиха,—
...А от Настя у Божка
Так вогнем і диха.—
Перед нею укляка
Навіть Соболиха.

Або та, що на моржа
Страшно схожа,— Ніла.
Та заріже без ножа,
Їсть і їсть, як та іржа.
Трьох зягів із'їла

Й двох своїх чоловіків...
Ну, а Соломія
Переспорить всіх чортів,
Ніби в неї сто ротів,
Як у того змія.

Всі мене як опадуть,
Просто з ніг валюся.
Горла не порву чуть-чуть,
Ледве одгризуся...

Щоб не було каяття —
Сватайся, Євмене,
Вік звікуеш до пуття.
Катя ніжна, мов дитя,
Вся, як єсть, у мене.

Підхопився Химчин зять
Та мерщій із хати,
Й картуза забув узять;
Кілометрів, мабуть, з п'ять
Лопотіли п'яти.

1947

ЧАСТІВКИ

Ми природу розгадали,
Всі секрети знаємо,—
І за літо два врожаї
Льону вже збираємо.

Ми пишаємось недаром
Нашими дівчатами:
Скоро Марта й Мотря будуть
В нас лауреатами.

Більше спортом ви займайтесь,
Парубки бідовії,
Виростають гарбузи в нас
Чотирипудовії.

Вже погодилась природа
З нашими законами:
Чай ми п'ємо у колгоспі
З власними лимонами.

Парубки до нас приходять
І безвусі й з вусами,
Факт — захоплюються нами,
Кажуть, що цитрусами.

Дам селітри бурякам я,
Дам сульфат-амонію,—
Восени куплю в подарок
Милому гармонію.

Всі роботи ми проводим
Темпами навальними,—
Все ми сієм тракторами,
А жнемо комбайнами.

Є в селі у нас радисти:
Митрофан із Надею;
На гулянку викликає
Він її по радіо.

* * *

Ми з гармонією разом,
З нашою подружкою,
Ледарів та симулянтів
Вдаримо частушкою.

Голосочок, як у пташки,
В нашої Мелашки,
Гарна дівка, тільки в неї
Ледарські замашки.

Ганьці скажеш про роботу,
Ганька зразу в лайку,
На язик же вона грає,
Як на балалайку.

До роботи Марта хвора
Й тихого характера,

А розсердиться, так може
Перекинуть трактора.

Є аж дві в нас чемпіонки:
Мотря в спекуляції,
А Маруся Загинайло —
Ця по симуляції.

А тепер ми поговорим
З іншими личинами,
Є такі ще, є такі ще
І поміж мужчинами.

Чи в нашого бригадира
Голова не хвора?
Налічив нас більше в полі,
Як було учора.

Що за лихо з чоловіком,
Гляньте, придивіться —
Бригадир наш добре випив,
І в очах двоїться.

Наш Омелько заправляється
Біга на колонку,
А мотор його вживає
Тільки самогонку.

Є в нас Федя у бригаді,
Що нам з ним діяти!
Навіть муху лінується
З лисини прогнати.

Роботящий комірник наш,
Просто верне гори.
Везуть люди до комори,
А він із комори.

Так давайте, любі друзі,
Всю оцю породу
Та й виведем на сонечко,
Ще й на чисту воду!

Та з гармонією разом,
З нашою подружкою,
Крім усього іншого,
Вдарим ще й частушкою!

1947—1949

ПОЖЕЖНА ВЕЖА

Вежа ця усюди є,
Мали й ми ту вежу.
Звідти хтось було й дає
Знати про пожежу.

— Десь пожежа, десь горить,
Чуєте, Євмене? —
А Євмен погляне й спить:
— Це горить не в мене...

Є й такі іще в наш час,—
«Тільки в мене б тихо...»
Та недавнечко і в нас
Скоїлося лихо.

Зайнялася вежа та,
Аж казати стидно.
Вартовому з-за борта
Вниз таки не видно.

Він же мусить, так сказати,
Дальні далі оглядати.
А пожежна каланча
Вже палає, мов свіча.

— Ти ж чого там, хлопче,
ждеш? —

Кажуть люди слізно.
Вартовий помітив теж,
Та було вже пізно.

Розгубився він на мить
З ляку та й з досади...
Раптом у машині мчить
Голова міськради.

Встановилася за ним
Незавидна слава.
Треба чхнуть —
погодь із ним,
Сам не маєш права.

Сам же здума що зробить,
Ганок, а чи сходи —
Теж до старшого біжить
Знов-таки погодить.

Так оцей-то голова
На пожежу прибува.
Хтось підбіг до голови:
— Щось робити ж треба!
— Хто тут старший, я чи ви?
Знаємо без тебе!

Гримнув, як завжди бува,
Потім на нараду
Депутатів голова
Кличе у міськраду.

За трибуну став дубову
І почав таку промову:
— Як же з вежею нам быть —
Другу будувати?
А пожежника, мабуть,
Доведеться зняти?

— Знять негайно, зараз знять,
Бо нема вже ради,
Зняти голову, — кричать, —
Голову міськради!

1947

НЕДАРОМ КРУТИТЬСЯ ЗЕМЛЯ

...І знов у глибину води
Дніпровські канули пороги.
На штурм вугілля і руди
Понесли знову проводи
Яскраве світло перемоги.
Мов з клітки, пісня з-за Карпат
На рідну вирвалась Україну.
За нею вирушив наш брат,
Що намагавсь прийти стократ,
Й прийшов-таки в свою родину.

Сміється сонце звіддала,
Цілує землю ширим жаром.
Недаром крутиться земля,
Більшовики живуть недаром.

Загинув нелюд, що в крові
Бродив по нашій Україні
Й хвалився бути у Москві,—
Та наші браття бойові
Його прикінчили в Берліні.
Загибли ті, що кривду й жах
По світу білому носили.
Зависли в петлях на стовпах,

І зловорожий їхній прах
За вітром в Нюрнбергу пустили.

Хай знають інші: та петля
На них таким же віє чаром.
Недаром крутиться земля,
Більшовики живуть недаром.

Даремно ще живі пани
Свій злочин думають сховати.
Пожежу нової війни
Вже знов роздмухують вони,—
Ні, не втекти їм від розплати.
Їх викурять ізвідусіль
Народи їхні, наші друзі,
Розтопчуть, знищать, як ту міль,
Катюзі дасться по заслугі.

На віки вічні шезне тля
Під спопеляючим ударом.
Недаром крутиться земля,
Країна Рад живе недаром.

1948

ЛИСТИ ДО ПРЕЗИДЕНТА

Перший

Шановний сер,
Чи як вас там!
Не прогнівiться, пане,
Бо це не вашi пишуть вам,
А наші громадяни
Iз України, з-пiд Черкас,
Колгоспники з «Прогреса»:
Юхим Самусь, Тронько Панас
Та Оникій Колеса.

Хоча воно й не близька путь
Од нас у вашi Штати,—
Та вам про нас уже, мабуть,
Доводилось чувати.
Ви президент поки що, так,
Не прості й ми в аргілі,—
Нас трое тут,
I всяк — мастак
В своєму, звiсно, ділі.
Самусь, наприклад, моторист,
Я — майстер по пшениці.
Панас Тронько — спеціаліст
По цеглі й черепиці.

Оцю преамбулу, сказать,
Ми пишемо свідомо,—
Щоб вам докладно показати
І хто ми є, і що ми.

Авторитети наші, сер,
Ще в комнезамі куті,
Тож поговоримо тепер
На чистоту й по суті.

Скажіть,
Чи в вас таке бува,
Чи вам коли кортіло
Хороші, добрії слова
Перетворити в діло?

Недавно, перед обранням,
Ви скрізь про мир волали.
І все закинули к свиням,
Як тільки вас обрали.
Знов бомби атомні прете
У штабелі, в кагати,—
І лицемірно кричите:
— Себе обороняти!

А задля чого вам оті
Союзи, блоки, пакти?

А ми привикли у житті
Зважать лише на факти.
Ви репегуете весь час,
Неначе з перепоею,
Що нібито Москва на вас
От-от піде війною...

Пробачте нам,
Та ви в цю мить

Похожі на хапугу,
Що сам украв
І сам кричить:
— Держіть, ловіть злодюгу!..

Та ось почули ми слова,
Почув світ мову ширу,—
До вас звернулася Москва
Із справжнім Пактом миру.
Що ж ви сказали їй
На це
Яко поборник миру?
Сховали в тінь своє лице,
А в закуток сокиру!..
Гадаєм, та й не ми одні,
Що ви, задля розваги
Хазяїнів своїх,
Ладні
Ковтати в цирку шпаги.

Невже ви, сукині сини,
Не бачите, уперті,
Як до ганебної стіни
Москвою ви приперті?
В вас пам'ять куца
І слаба,
Язик лиш до коліна...
А може, сниться вам судьба
Покійників з Берліна!..
В листі завдання в нас просте,
Ви вже його збагнули:
Ми вам нагадуєм про те,
Про віщо ви забули.

В нас, пане,
Мирний, добрий люд,—
Нас нічого бояться.
Девіз наш — мир
І творчий труд,
І ще раз мир і праця!
Того ж, хто хоче нам біди
І нашу кров пролити,—
На смерть

нешадно,

як завжди,

Ми будемо громити!
Ми часто чуємо базік,
Що б'ють себе у груди
І твердять,
Що двадцятий вік
Американським буде.
Брехня, шановний сер,
Міраж...
Ви гляньте в іншу призму,—
Двадцятий вік не ваш,
А наш,
Вік щастя, комунізму!
Це всі збагнули до пуття
Тямущі, чесні люди.
Такий у нас закон життя,
А іншого не буде!

На перший раз
Доволі з вас.
Колгоспники з «Прогреса»:
Юхим Самусь, Тронько Панас
Та Оникій Колеса.

• Другий

Оце, закінчивши сівбу
І маючи дозвілля,
Відпочиваємо добу
(Сьогодні в нас неділя).
Про те,
Який там день у вас,
Тут вийшов спір між нами.
— В них, тобто в вас;—
Сказав Панас,—
Все догори ногами,—
Буржуям свято круглий рік,
Бали та іменини,
А трударі увесь свій вік
Не розгинають спина...—
Проте ми певні, прийде час
І буде все як треба...
Та ви послухайте про нас,
Ми скажемо про себе.
Ми певні за свою судьбу,
Бажаєм всім так жити!
Так, значить, скінчили сівбу
Й рішили відпочити.
Пішли на поле,— красота!
Не можна надивиться...
Які стоять у нас жита,
Яка стоїть пшениця!
Артіль у нас передова,
Бо золоті в нас люди...
Центнерів так по тридцять два
Зерна в Колеси буде.
І радісно за друга нам,
Бо чоловік як з криці.

Про нього ми писали вам,
Він — майстер по пшениці.
Живе на світі недарма
(Такі усі ми троє).
Ні в кого сумніву нема,—
Одержить він Героя.
Після таких, звичайно, справ
Зайшли до його хати...
Взяв балалайку він, заграв,
І стали ми співати.
Самі складали ми вірші
Не гірші, як у «Перці»,—
Бо дуже легко на душі
І радісно на серці.
Земля в цвіту...
Весна прийшла —
Дерева білі-білі...
Хороші, пане, в нас діла
І дома, і в артілі.
А років, скажем, через п'ять
Ви знаєте, що буде?
Ну, словом, те, чого хотять,
Того й доб'ються люди.
Бо в нас вони хазяїни,
Господарі усьому,—
І скривдити себе вони
Вже не дадуть нікому.
Про те,
Як здравствуємо ми,
В листі не розказати,—
Про це, шановний сер, томи
Потрібно написати...
Не думайте, що наша ціль
І вас загітувати,

Щоб ви також до нас,
В артіль,
Рішилися вступати.

Ні, ми складаєм ці листи,
Простіть за неув'язку,
Щоб здерти все-таки, стягти
З вас лицемірства маску.
Нехай іще раз гляне світ
На вас,
Без лоску й шику,
Яку зробив з вас Уолл-стріт
Куму слизькоязику...
Ми пишем вам в зв'язку з одним
Із міжнародним фактом,
В зв'язку, шановний сер,
З отим,
Із Атлантичним пактом,
Який, на вашу думку, теж
Є пактом оборони...

Шановний сер,
А совість де ж?
Купили в вас її, авжеж,
Рокфеллери й дюпони...
Скажіть нам,
Не як дипломат,
Скажіть, та без підлоти,
В Кореї нищили малят
Не ваші самолёти?
А в Індонезії чиї
І дні, і ночі, й ранки
Ведуть на знищення бої,
Не ваші, може, танки?

Ви й тут злукавите: — Вони
У всьому винуваті,
Вони загрозу, бач, війни
Несуть у мирні... Штати.
— Не ми на них, вони на нас,
Вони пішли війною!..—
Так і зіпаєте весь час,
Неначе з перепоя:
— Москва йде через океан
На миролюбні Штати...—
Цих крикунів, шановний пан,
У балаган би дати.
Скільки в словах отих кипить
Брехні, нахабства, блуду...
Та вам нічим не обдурить
Уже простого люду.
І гітлерівці у свій час
Так само лізли з кожні.
І хто зна,
Чи вони на вас,
Чи ви на них похожі...
Одно нам ясно, Уолл-стріт
І всі ви, шалапути,
Давно хотіли б цілий світ
Дошенту проковтнути.
Перекажіть таке їм, сер:
— Панове, киньте злитись,
На світі є СРСР
І можна подавитись.
Ми правду кажем, далєбі,
Було так завше досі.
Це й зарубайте ви собі,
Шановний сер, на носі.
Загине всякий, хто до нас

Поткнеться як агресор,—
В цім запевняємо ми вас,
Колгоспники з «Прогреса»:
Юхим Самусь, Тронько Панас
Та Оникій Колеса.

Третій

Це пишуть знов-таки до вас
Колгоспники з «Прогреса»,
Що недалеко від Черкас:
Юхим Самусь, Тронько Панас
Та Оникій Колеса.
Тут попаде не тільки вам,
А й суддям і воякам,—
Найбільше ж вашим хазяям
Та їхнім посіпакам.
Оскільки й ви
До них також
Належите, мосьпане,
То лист оцей і вас, отож,
Хоч трохи, а дістане...
На днях довідався наш люд
Про дуже дивні вісті,—
Про те, що ви
Дали під суд
Дванадцять комуністів
За те, що ці товариші
Ідуть з народом в ногу
І що до людської душі
Знайшли собі дорогу,
Що не хочять такі-сякі
Звертатъ з путі своєї,
Що в них, бач,

Зовсім не такі,
Як в Трумена, ідеї...

Перекажіть отим панам —
Нехай не лізуть з шкіри,
Народ уже
Ні їм, ні вам
У блуд отой не вірить.
Ви всі в брехні,
Як у шовку,—
Вона вас і підкосить...
Народ на власному віку
Набачився вас досить.
Нових ідей не захитать,
Не засадить за ґрати,
Ані в петлю запетлювать,
Ні розстрілять з гармати!
І жалюгідна ваша рать,
Що вийшла їм навпроти.
Од них у прірву полетять
Престоли, трони, доти...
Вони виводять люд з п'тьми,
Із мороку й туману...
Раби рішили стать Людьми.
І скоро ними стануть!

Союз Радянський
Тридцять літ
Існує недаремно,—
І рветься все живе
На світ
Звідтіль, де затхло й темно...

Нам смішно, пане,
З тих базік,
Що б'ють себе у груди
І твердять,
Що двадцятий вік
Американським буде.
Брехня, шановний сер,
Міраж...
Ви гляньте в іншу призму,—
Двадцятий вік
Не ваш,
А наш,
Вік щастя, комунізму!
Та й ви недаром, далєбі,
Розтрачували сили,
Самі ви з трударів собі
Могильників зростили.
І зроблять так вони,
Як ми
В сімнадцятому році.
І стануть теж,
Як ми — Людьми,
Бо — правда на їх боці.
Іде по світу ця мета
У рокоті та гулі,
Шахрайство,

кривду,

гніт

зміта

З лица земної кулі!
Візьміть Китай,
Прекрасний край!..
Вояки й дипломати,
Чого ж при згадці про Китай

Ви почали гикати?..
Це вас не дуже звеселя?
Ми втішим вас, панове:
В тих, що тікають відтіля,
Уже пропала й мова...
Повіяли не ті вітри,
Не звідти задувають...
Одним капець, а ті пори
Своєї дожидають.
Сьогодні Яків Коляда
Читав нам...
Ну й закони,—
Про божевільного, ну да,
Міністра оборони,
Про вашого Форрестолá,
Тут ми подумать вправі,
Що в вас такі, як він,
Діла
Вирішують в державі...
Народ
Здобуде людських прав,
Поб'є вас,
Слово честі!
Про це колись ще Маркс писав
В своєму «Маніфесті»...
От з цим-то ми
Ї вітаєм вас,
Колгоспники з «Прогреса»:
Юхим Самусь, Тронько Панас
Та Оникій Колеса.

1948—1949

**КИТАЙСЬКИЙ УРОК
ПРАВИТЕЛЯМ ЗАХОДУ І СХОДУ**

Не спинить більш цієї сили
Ніхто, ніколи і ніде.

Тож начувайтесь, громили,
До вас уже
Розплата йде.

Нехай на Заході і Сході
Затямить «раса панівна»:
Такого рушення народів
Історія не зна.
Як маки, прапори червоні
По всій землі уже цвітуть.
Китайців вільні мільйони
В побідну вирушили путь.
Ім осявають їх майбутнє,
Що надиха і звеселя,
Яскраві зорі п'ятикутні
Із веж московського Кремля.
Ідуть вони,
Ламають мури,
Рвуть пута гніту і нужди.
Дихнуть народи — буде буря!
Вона прийде й до вас туди.

Вона зрива з палаців дахи,
Циліндри котить по землі...
Тремтять султани, хани, шахи,
Псарі, царі і королі.
Ніщо їм не минеться даром,
Відома їхня дальша путь:
На звалище їх незабаром
В ганебних тачках одвезуть...

Настав неправді чорній край!
Тож знайте, канібали,
Ви не один лише Китай,
Ви дещо більш програли.
Історія стоїть за нас
Гранітною горою,
Уже націливши у вас
Свою смертельну зброю.

1949

ЖЕРЦІ НАУКИ

Американська преса повідомляє про те, що вчені США винайшли токсин, однієї унції якого досить, щоб знищити 180 мільйонів людей.

Ось завчасно лисіють над чим
Їхні «світочі»... «друзі» науки...
Людовбивцям приреченим, злим,
Заглядаючи жадібно в руки.

Чи ж на те пломеніли в огні
Наші мужні, безсмертні предтечі,
Щоб досягнення їх в наші дні
Обернули на вбивство малечі?

Скільки світ життєлюбів тих зна,
Що йому безкорисно всі сили
Віддали, тих, чий імена,
Як сонця, нам шляхи освітили,
Подолавши страшну темноту,
Мракобісся, що вабить вас нині,
Щоб звеличить життя красоту
І вдихнути надію людині.
Їх прославила в наших віках
Не пиха, не дивацька химера.

В кого подиву не виклика
І захоплення подвиг Пастера!
Хто Мічуріна не спом'яне
Теплим словом чи серцем без слова?
Тімірязєва ім'я ясне,
Імена — Богомольця й Попова,—

Всіх, чиї невмирущі діла
Процвітають нев'янучим цвітом.
Чия слава в віки пролягла
І горить негасимо над світом?

Ви ж всі дишете духом лихим
І паскудите в храмі науки,
Все життя людовбивцям тупим
Заглядаючи жадібно в руки!

1948

ПРОФЕСОР І ДРОЗОФІЛ

У професора Дрімоти
Непочатий край роботи...

Як узнав недавно світ,
Цілих майже двадцять літ
Цей затятий муж науки
Виробляв такії штуки,
Що коли б у цирку знали,
То туди б його забрали.
Двадцять літ недосипає —
Дрозофіла він вивчає.

Що ж за штука дрозофіл?

Не корова це й не віл,
Не верблюд, не крокодил,
І не трактор, і не пушка.
Це така плодова мушка,
Що від мухи, від сестри,
Меншенька разів у три,
На плоді живе гнилому.
До професорського ж дому
Пурхнула вона сама
І, як видно, не дарма.

Незважаючи на тее,
Що воно таке малее,
Незавидне,— та проте
Не таке уже й просте.

Всякі «вчені» мухомани:
Мендель, вейсмани, моргани,
Запевняли много літ,
Начебто весь білий світ
Держиться, як на подушці,
На одній маленькій мушці.

Вчений наш ходив, блудив
І себе їй присвятив.
Бо як ті, так звані, вчені,
Теж любив він справи темні.

Страшно дуже вже йому
Знать хотілося: чому
Ця манісінька хитрушка,
Дрозофіл, чи просто мушка,
З'ївши трошечки пюре,
Ніжкою об ніжку тре?

Не забудьте річ важливу,—
Треться правою об ліву.
Двадцять літ над цим він б'ється,
Ну, а муха й далі треться.
Тут признатися я мушу,
У професорову душу
Сумнів потайки закрався,
Але вчений не здавався,
Більше того —
Нахвалявся:

— Я балакати не люблю,
Скоро вам таке явлю...
Наче бомба, воно трахне,
Світ учений тільки ахне.
Всі ж мічурінські порядки
Покладу я на лопатки...

Дрозофіл, підступна муха,
Взяв та все оте й підслухав.
Міну скорчивши лукаву,
Став він лівою об праву
Ніжкою об ніжку терти,
Бо страшенно був упертий.
Потім задню об передню,
Підгинаючи середню...
Цим він збив свого владику
Остаточо з пантелику.

Ну, невже ж він
Так і вмере,
І не взна — навіщо тре
Мушка,
Що сидить на ліжку,
Однію об другу ніжку?

1949

**ПІСНЯ ПРО СМЕРТЬ
ТА ДІДА КОВАЛЯ**

Дід Василько занедужав,
Смерть-карга зайшла до хати:
— Так що, значить, любий друже,
Будем,— каже,— помирати?!
— Я не звав тебе до себе,—
Дід говорить.— Вийди з хати!
Ач яка, мені он треба
Трактори ремонтувати.—
І додав лукавим басом:
— Прийдеш, мабуть, іншим часом...

Дід у кузні пісню зводить,
Дід обковує колеса.
В кузню знов-таки заходить
Смерть-карга довготелеса.
Нахилилась аж до вуха:
— Ну, то як? — прошепотіла.
А коваль і каже: — Слухай,
Так що знов не буде діла.—
І сміється хитро, басом:
— Прийдеш, мабуть, іншим часом...
Смерть прийшла у листопаді,
І сама далася диву:
Дід Василь був у сільраді

На засіданні активу.
Смерть киває: — Я по тебе!.. —
Дід їй пише: — Як же бути?
Нам фашистську танку треба
На турбіну перекути.—
І сміється дужим басом:
— Прийдеш, мабуть, іншим часом...—
Знов прийшла: — Збирайся, враже,
Аж тепер тебе я візьму...—
Дід сміється: — Дудки,— каже,—
Буду жить до комунізму!
В нас тобі не буде діла,
Ти не здійсниш свого плану,
Подалась би та й підсіла
Чан Кай-ші чи Лі Син Мана.

Смерть зітхнула: — Ну, доволі,
Дід цей, певно, в комсомолі...

1949

СЕРЕД ДОРОГИ

У полі трактор без угаву
З веселим вітром гомонить,—
Грузовики везуть отаву
Та буряки. Тремтить блакить,
Співають весело дороги,
Лунає пісня доброхить.
Серед дороги круторогий
Велично віл, як бог, стоїть.
Стоїть, бо знає ця личина:
Шофер не має батога...
І об'їздить його машина,
А бог стоїть і ремига.
Од сліз вологі в нього щоки,
Він тужить за шофером тим,
Що другом був йому два роки,
А не погоничем над ним,
Що разом першість завжди брали,
Й за ту роботу беручку
І шану, й славу добру мали,—
Біля контори, на шитку
Їх завше разом малювали
На бистроплиннім літаку...
Тепер, потрапивши невдасі,
Бог опинивсь на черепасі.
1949

КОТИГОРОШКО

I

Вже якщо судити строго,
То Кузьмі не повезло:
Меншого на зріст за нього
Не було на все село.

«Чи воно така порода
Чоловікові бува?
Чи сама б, сказать, природа
Витіва такі дива?»

Хто зна, що в тім за причина,
І втямки я не візьму...»
Батько бідкався за сина,
За свого ж таки Кузьму.

Не тому, що по натурі
Він такий причепа був,—
Ні, на власній батько шкурі
Куций ріст отой відчув.

Пан приймав його (глумота!)
В двадцять літ за малюка
І платив у день не злота,
Як усім, а п'ятака.

А ходив бувало з ціпом,—
То завжди глумивсь глитай:
«Куций надто!..»

Зуби зціпить
Та й потягне в інший край...

Син же — серця половина.
— Як ведеться там йому? —
Батько бідкався за сина,
За свого ж таки Кузьму.

А Кузьмі все дуже просто,—
На заводі третій рік,
Із своїм маленьким ростом —
Важний був він чоловік.

Член цехкому і завкому,
Трохи не лауреат,
Знову ж член бюро райкому,
Другий раз уже підряд.

Пише сам: — Живеться гарно,
Веселішають діла!..—
І додому регулярно
Дві три сотні посила.

І про цю ласкавість знає
На селі увесь народ.
Та старий не довіряє —
Сам рушає на завод.

2

Здалеку завод уgliedів:
В небі полум'я мечі,
В хмарах золоті ведмеді
Борушкалися вночі —

Це розкаже батько сишу.
— Ну, а де ж мій син, Кузьма?—
В інженера він питає.
Каже той, не поспіша:
— То ж ваш син і підіймає
Величезного ковша.
Він і є над тим-от краном
Повновладним, справжнім паном.

Зблід старий, помовчав трошки.
Гордість батька пройняла.
— Ну, Кузьма-Котигорошко,
Ось які воно діла!..
Що таким узяти в руки
Землю всю
і до пуття
Потрусити від пилюки
Й від усякого сміття!

Не в малому зрості скруха.—
В батька радість на виду:
— Значить, суть у силі духа
І в суспільному ладу!

1950

«ВИПАДКОВА» ЗУСТРІЧ

...Їхав хлопець, одно слово,
Лугом-долом, поміж трав...
І до Галі... «випадково»
На пташарню завітав...

Галя глянула на хлопця,
В краску кинуло її,
Ї затулила, мов від сонця,
Очі дівчина свої.

Він же зовсім не до речі
Усміхнувся, і нітелень.
Потім каже: — Добрий вечір!
Хоч стояв ще добрий день.

Розгубився вкрай хлопчина,
Ні сюди, ані туди...
Перша мовила Галина:
— Зараз винесу води.

А вода навіщо? Хлопці,
Що заскакують сюди,
Всі до одного молóдці
Просять винести води...

Хай там холод, а чи спека,
Всіх водою з джерела
Напувала. І далека
Від других думок була.

А Тимка цього зустріла,—
І стривожилась вона,—
Десь у грудях забриніла
Невідома ще струна...

А Тимко як?

Чесне слово
Дасть Галині наш Тиміш,
Що на ферму випадково
Він забивсь, ніяк не більш...

А що він по орнім полі
Дав з кілометра гака,
Те зовсім не грає ролі,—
Що той гак для юнака?

Як не важно й те, до речі,
Скаже хлопець наперед,
Що, крім гаку, він на плечах
Ще й таскав велосипед.

Гарно й любо наодинці
Погулять завжди йому...
Ну, гаразд, а от гостинці
У кишені, то ж кому?

Є й гостинці, що ж такого,
Шоколад і монпансьє,
Так мала ж небога в нього
У селі сусіднім е!..

Все обдумано зразково,
Не боїться він огуд.
Одно слово, випадково
Опинився хлопець тут.

Ну, та й хмариться ж он стало,
Дощ лине, а він куди?
Це також тому сприяло,
Що потрапив він сюди.

Тут виносить Галя квартиру
Бригадирові води.

Глянув потайки на милу,
Як на нього ж і вона,—
Взяв ту квартиру й через силу
Випив воду всю до дна,

Щоб у дівчини і духу
Підозріння не було.
Потім офіційно й сухо,
Ще й нахмуривши чоло,
Став Галину він повчати:

— Ряску та кушир в ставу
Мушили б збирать качата,—
Ти ж загнала їх в траву.
А занадиться лисиця?

Гуси й вутки, всяк те зна,
Водоплаваюча птиця,
В основному неземна...

Птахівниця пильно й строго
Глянула на Тимоша.
І майнула думка в нього:
«Зараз схопиш одкоша!..»

І сказала Галя сміло:
— Можеш з богом далі йти!
Птиця, хлопче, наше діло,
Бригадир тут я, не ти.

І всміхнулась: — Диво з див!
Чи не вчитель!.. Може б, ти цю
Водоплаваючу птицю
Нам ще плавати навчив?

І до птичого покою
Птахівниця подалась.
Вдарив грім над головою,
Раптом злива почалась.

Галя з хати вже ласкаво:
— Та біжи ж мершій сюди! —
Посміхається лукаво:
— Може, ще схотів води?..

— Ні,— Тиміш говорить,— досить,
Випив я свою до дна...
Хоч водичку ми, матроси,
Любим, як і нас вона.

Вийшло в нього це до ладу.
Гордо глянувши навкіл,—
Витяг плитку шоколаду
Й дівчині поклав на стіл.

— Так гостей приймати треба,—
На закуску монпансьє,
Але й це не все. Для тебе
Дещо й інше в мене є.
Жаль, що я тут випадково,
Віриш в слово ти моє?

І сопілочку кленову-
Він з кишені дістає.
— До сопілки, каже, птиця
Поступово хай звика,
Твій же голос нам згодиться
Для співочого гуртка.

Хоч і як хотілось Галі
Буть твердою, мов скала,—
Та цієї ролі далі
Грать вона вже не могла.

Вдячна, щира, в мислях світла,
В вічі глянула Тимку,
Зашарілася, розквітла,
Наче рожа в квітнику.

— Не готова, чесне слово,
Пригощати тут гостей,
Що заходять... випадково
До зовсім чужих людей...

Чарівна, привітна, мила,
Мов у казці, мов у сні,
Шоколадку розломилла:
— Це тобі, а це мені!..

І така зайшла хвилина
Злагоди і тишини,
Що здавалось їм, неначе
Вік любилися вони.

Згодом смілості набрались
І, одвівши очі вбік,

Уточнили, що кохались
Незаконно майже рік...

З'ясували й зашарілись,
Без ніякої вини,
І жаліли, що не стрілись
Ще в листопаді вони...

Осявали дальні далі
Блискавиці-промінці.
Вже й рука Тимкова в Галі
Опинилася в руці...

А настала мить прощання,
То розстатись не могла,
Ніби зустріч ця остання
В їхньому житті була.

.
Йде юнак, перед очима
Все вона, вона стоїть...
В серці юному незрима
Пісня радості бринить.

П і с н я

Співа, шумить веселий шлях,
Біжить все далі й далі,
Навколо соняхи в брилях,
Немов на фестивалі:
Сюди хить-хить, туди хить-хить,
Мов золотом налиті,

І, наче білий лебідь, спить
Хмаринка у блакиті.
Летять, вітаючи мене,
Пташки все в парі, в парі.
Десь милий образ промайне,
Неначе тінь од хмари.
«В садах, дібровах солов'ї,
Пісні, пісні усюди!..»
Співає степ, шумлять гаї,
За нас радіють люди!
Гори ж у рідному краю
Для нас ясніше, зоре,
Я щастя людям роздаю,
Бо в мене щастя — море.

1951

ДІДУСЬ ТА ОНУК

1

Ви не знайомі з дідом Гуком?
Ну, як же,— знаменитий дід!
Той самий, що своїм онуком
Вже вихваляється п'ять літ.

Та як! І гаряче, і шумно
Розповідає все про те,
Що там уже ж таке розумне,
Таке кмітливе там росте!

Немає в діда у Микити
Межі захопленню дитям.
І все ж не цим він знаменитий,
Не тільки цим, а всім життям,
Що гартувалося у січах,
Що не здавало у труді,
Що заглядало смерті в вічі,
Що не згиналося в біді.

Був дід ще й вусами відомий,
В яких порошею цвіло.
Він часто сам на себе дома
У люстро милувавсь було:

— Як генерал! — і сам сміявся,
І підбивав їх так і сяк.
На людях злегка хизувався,
Бо втриматись не міг ніяк.

Ішло гаразд життя в старого,
Та хмурич часом він чоло:
Було аж п'ять онучок в нього,
А от онука — не було...

А він плекав надію красну:
Онука все-таки діждать.
І шаблю, знамениту, власну,
У мужні руки передать,

Яку йому ще в громадянську
Подарував Боженко сам
В боях за владу за Радянську:
«На страх і гибель ворогам».

І ніби помолодшав Гук,
Як народився той онук.

Лише з'явивсь на світ він божий,
Як дідова рідня уся
Зійшлась на тім, що дуже схожий
Онук на свого дідуся.

І що творилось з дідом Гуком!..
Він марив, жив і снів онуком.

Бувало візьме в сповиточок
І страшно важно йде селом.
А вже не скаржиться на дочок,
А вихваляє загалом:

— Хороші в мене ви, Гуківни,
Таких не знала ще земля...—
Іде і, наче рівний з рівним,
З онуком любим розмовля.

2

Так рік за роком, день по дневі
Над ними час і проліта...
Онук напам'ять дідусеві
Дитячі віршики чита.

А зараз, нагостривши вуха,
Уважно діда хлопчик слуха,
Забравшись йому на плечі,—
Так «їздить» він любив, до речі.

Дідусь «везе» селом онука
І розмовляє: — От, брат, штука!
Ні, ти ж подумай тільки,— воду
У Кара-Куми поведуть.
Колись басмачеську породу
Я там ганяв. І зацвітуть
Левади, луки в тій пустелі,
Суцільний заквітує сад,
І зашумлять хліба веселі,
Бавовна, рис і виноград...
Або (та не пацай ногами!)
Візьми, кажу, таке, Дмитро,—
Де ми, де Крим той за горами,
І раптом у Криму Дніпро!

Лише б дожить... Та хто ж те віда?
Досадно буде, як здамо...—

Онук сидить на шиї в діда
І запевня: — Доживемо!

Та страшно стало враз малому:
«А що, як справді дід помре?..»
І всю дорогу аж до дому
Він кулачками очі тре...

Дідусь у хаті на годинку
Приліг на лавці відпочить.
— А ти, — сказав Дмитрові, — синку,
Гуляйся сам, та тільки цить!

Куди ж гулятись, як не кида
Митька й на мить ота печаль...
Він позира тайком на діда, —
І так йому старого жаль!..

«Ну, як би так його зробити, —
І внук наморщує чюло, —
Щоб дід його міг жити й жити!»
З ним завжди б весело було.

• Дід спить собі, не зна нічого
І смішно вуса роздима.
Тут несподівано малого
Здогадка, наче струм, пройма:

«А в татка ж вус таких нема?
І татко молодий тому...»
І стало весело йому.
Всміхнувся сам собі лукаво:
«Ану ж, попробую, цікаво!»

Взяв ножиці, підкрався тихо,
Примірявся, та раптом — чик!
Дід як не схопиться: — Ой лихо! —
Як гляне в дзеркало та в крик:

— Ах, ти ж сякий-такий, которий,
Сто сот рублів тобі під бік,
Отак старого взяв спотворив,
Хіба ж тепер я чоловік?!

Що заспіва мені сім'я вся?
На глум підніме загалом...—
А Митька весело сміявся,
В «окіп» сховавшись під столом.

— Знайшов товариша, ти бачив,
Ах, розбишака ж ти малий!
Так діда рідного позначив,
А дід твій — знаєш, хто такий?!
Він воював з Боженком вкупі,
Громив Антанту, Колчака,
Товк ворогів, як просо в ступі,
І в Ковпака й до Ковпака,
А не було б його, клянуса,
Що Гук і Ковпаком би став!..

А ти мені одрізав вуса,
Не будучи у курсі справ.—
І сам утяв другого вуса,
В люстерко глянув і сказав:
— А й справді я молодіший став!

І внука хвалить загалом,
А внук сміється під столом.

1951

ОБЦЯЛЬНИК

Не чув я прізвища такого,
Хоч єсть і гірші у природі.
Це так презирливо про нього
У нас говорять у народі.

Він чемно вам назустріч встане,
І вийде запросто з-за столу...
І вам одразу легше стане,
Мов з пліч упав тягар додолу.

Він запита вас: чи здорові?
Поможе вам у крісло сісти.
Ви стрілись вперш, а вже готові
Йому всі тайни розповісти.

Ах, чоловік! А що вже чулий...
Годину слухає й не дише.
— Згадайте, може щось забули? —
Спита, і все в блокнот запише.

Та він для вас, як рідна мати,
Він зна, коли вас приласкати,
Де слово добре вам сказати,
Де головою похитати.

Він руку широко вам потисне,
Пообіцяє дати підмогу,
Під ліктик візьме, ненавмисне,
І проведе аж до порога.

За вас, да, да! Він битись буде,
Хай начуваються тетері!..
І все, що обіцяв — забуде,
За вами зачинивши двері.

1951

НА ПОЛЮВАННІ

Виїхав Ступак Охрім
У неділю зрання
Із начальником своїм
В ліс на полювання.

Був начальник той лиш зам,
Зам і то не перший.
Та й Ступак начальник сам,
Правда, значно менший.

Як до няньки, звик Охрім .
До начальства свого,—
Все було погодить з ним,
Сам не втне нічого.

Отже, виїхав Охрім
У неділю зрання
Із начальником своїм
В ліс на полювання.

В лісі тиша-німота,
Вітерець лиш віє.
Скрізь така вже красота,
Аж душа радіє!

Пролітає сніг-сніжок
Над усім районом...
І мисливці на лужок
Рушили загоном.

Враз Охрім напав на слід
(Зайцю не до жарту!),
Звів рушницю, сам аж зблід,
Звісно, від азарту.

Серце в грудях так-так-так,
Нестачає духу.
Й шепче сам собі Ступак:
— Ні пера, ні пуху...

Раптом Куць! За метрів п'ять
Сів, ушима водить.
«Треба б, — думає, — стрілять...
Але з ким погодить??!»

Заець виждав і сказав:
— Та пішов ти к бісу! —
Язика ще показав
Та й подавсь до лісу!

1952

У КОЛИСЦІ З КОМПЛІМЕНТІВ

Лесь Дудар уже відколи
Думу дума наодинці,
Про яку й слівця ніколи
Не промовить навіть жінці:

«Інженер ти, і не з гірших,
А підвищення не чути...
На твоєму б місці інший
Вже міністром міг би бути.

А тебе не помічають,
Не дають талантам ходу...»
Раптом Леся призначають
На директора заводу.

Вголос він сказав: — Та що ви!
Краще Голуб чи Нетреба...—
А про себе так промовив:
— Це зробить давно вже треба!

Запалився, загорівся,
До душі йому ці вісті.
Та погляньмо ж, як повівся
Цей талант на новім місці.

Був з годину доброзичним,
Чемним, чулим, аж ліричним,
З півгодини був критичним,
Трохи менш — самокритичним.

Потім дещо трохи в нього
У натурі одмінилось,
І з'явилося більш такого,
Що другому і не снилось.

В кабінеті все частіше
Став директор пропадати,—
Заводським поетам вірші
Став про себе замовляти.

Од випадку до випадку
Звав на раду тих робочих,
Що сміливо правду-матку
Різали начальству в очі,

Вимагали збільшити плани,
Наполігши на резерви...
Нащо Лесю критикани,
Що сотають тільки нерви,

Що на серце тільки діють?
Що кричать отут даремне?
Він покличе тих, що вміють
Щось йому сказати приємне.

Й закрутилось біля нього
Досить різних елементів.

І колишать Леся того
У колисці з компліментів.

Лесь уже не вдовольнявся
Прохідними похвалами,—
Більше того, ображався,
Хто звичайними словами
Скаже й добре, хай, про нього.

Він завжди таку промову
Досить сухо й досить строго
Обірве, як пустякову,—
Оскальнеться, ніби щука,
У дзвінок закалатає,
Олівцем в графин постука,
Про регламент нагадає...

Ну, і зовсім інша справа,
Як промова та не проста,
А солодка й кучерява,
Пишна, ще й золотохвоста.

Він одразу з тим подружить,
Руки згорне на животик,
Очі масляні примружить
І мурличе, ніби котик.

Наче він лежить в колисці,
Що літає аж під стелю,—
І плигають променисті
З вікон «зайчики» в постелю...

Він їх ловить і сміється,
Пнеться, верхи хоче сісти.

В мить оту йому здається,
Що добувся він в міністри...

Одного лиш не здається,
Що затишна та колиска
Незабаром обірветься
І наб'є директор писка.

1952

НЕЗЛАМНА ВДАЧА

В мене є один сусіда —
Тимофій Плакида,
Він без чарки не посніда
І не пообіда.

Між вечерею й сніданком
Також не зіває...
Одно слово, вдень і ранком
У чайній буває.

І завжди собі співає:
«Лугом, долиною...».
А чи вголос розмовляє
Із самим собою:

— Да, так ти говориш, значить,
Я — пияк, ледащо,
П'ють усі, але пиячить,
Тимофію, нащо?

Ну, а я це одкидаю!
В мене інша гадка:
Я не п'ю, а випиваю
І в таких випадках:

Як у настрої хорошим
І як жінка лає,
П'ю тоді, як маю гроші
І як їх немає.

А візьмусь, то запевняю —
Вдержуся! Я ж бачу...
Бо тверду натуру маю,
Креміль, а не вдачу!

Повз чайну іде й очима
На дверцята косить,—
І на себе грізно грима:
— На сьогодні досить!

Бо спуцу я з тебе шкуру,
Як в чайній побачу!
Покажи свою натуру
І незламну вдачу!

Бо завдам тобі такої,—
Кодло ти мізерне!..—
Мимо йде тії чайної
Ї голову одверне.

Пройде, спиниться й лукаво
Раптом зарегоче,
Потім скаже: — Їй же право,
Молодець ти, хлопче!

От за це хвалю і славлю,
І люблю, й шаную!
Зайдем, чверточку поставлю,
Гайда, почастую!

Будуть люди з тебе,— каже,—
Будуть, я вже бачу.
Ну, так пий же, пий же, враже,
За незламну вдачу!

1952

«ВІДДАНИЙ» ДРУГ

Гук і Гак в одній конторі
Третій рік робили,
Не були ж і разу в спорі,
Бо дружили, і дружили —
З усієї сили!
Вгору Гак ішов по службі,
Не щастило Гуку...
Але Гук був вірний дружбі,—
І ні дома, ні на службі
Він про це ні звуку.
Хоч у серці мав досаду.
Ляже спать — балака:
— Я б дістав би ту посаду,
Щоб не було Гака...—
А йому вже Гук до того
Низько уклонявся,
Що боялися за нього,—
Як би не зламався...
Якось трохи Гак прихворів,—
Гук змінивсь в обличчі
І до друга біг з контори
В день по двічі й тричі.
Глянув Гук — температура
В Гака трошки вища,

Стурбувавсь... така натура,
І подався, наче буря,
Гук на кладовище.
Місце вибрав, огорожу
Звів з якогось лому.
Плакав і просив сторожу
Не здавать нікому.
Сторож став його питати:
— Хто ж помер там, сину?—
Ридма Гук почав ридати:
— Нащо мертвих нам займати,
Ми повинні з вами дбати
Про живу людину!..

1951

РОЗМОВА КЛИМА-КОЛІСНИКА
З САМИМ СОБОЮ

Рідко це буває з ним,—
Він умів мовчати.
Раптом сам з собою Клим
Почина дебати:
— Клим артілі виробля
Пісню — не колеса,
Пройде віз — співа земля!..
Чом же наша преса
Про твої оці діла
Не напише схвально?
Правда, звісточка була,
Ніби все нормально.
Я не проти, що вона,
Та статейка, скромна.
Але ж преса то стінна,—
Ну, а де ж районна?
Є ж у неї свій поет
(Орган же солідний!),
Взяти й дати б мій портрет,
Віршик відповідний,
Хоч такий-от: — Будь здоров,
Більше дай розгону!..—
Й засміявся Клим: — Ти знов
Про свою персону?

Ну, а ти коли-небудь
(Іноді це треба),
Ти, кажу, візьми й забудь
Хоч на день про себе.
Уяви собі на мить —
Дивишся ти з неба,
А життя собі шумить
На землі без тебе.

Як? Без мене світ жие?
Ненько ж моя мати!
І волосся рвеш своє,
Коли є що рвати.
Але факт! Існує світ,
Навіть прогресує...
Значить, цілих сорок літ
Жив ти, Климе, всує!
Смішно, правда? Правоти
Ти не бійсь і трошки,—
Бачиш, світ який!
А ти
В ньому вроді мошки.
І живе без тебе світ,
Жито зеленіє,
А на вишнях білий цвіт,—
Сонце, вітер віє,
Райдуга після грози
Воду п'є із плеса.
Навіть є в людей вози,
А в возах... колеса.
Про твої вже, далєбі,
Вмерла навіть згадка.
Що ж залишив по собі

Ти своїм нащадкам?
Плувся вгору, дувся вшир,—
Хто ж про тебе знає?
Булькнув, лопнув, як пузир,
І сліду немає...

З кожним так бува, сливе,
І було так зроду,
Задля себе хто живе,
Не задля народу.
Так у дощ, бува, збуя
Житечко зелене...

Що це значить?

Хто це? Я?

Ні, це не про мене.
Я маленький чоловік,
Це я знаю гарно,
Але свій короткий вік
Я живу не марно.
Хай помру в якусь я мить,
Не побувши в пресі,
Та й по смерті буду жити
У своїм «Прогресі»,
В клубі, в школі, у соші,
У ставках-озерцях,
Скрізь, де частку вклав душі
І живого серця.
Я маленький чоловік,
Це я знаю гарно,
Але свій короткий вік —
Я живу не марно.
Так чому ж мене не взять,
Стельмаха з «Прогресу»,

Скласти вірш, портрета дати
І в районну пресу?!!

Щоб документ був, бо хтось
Поспита ж напевно:
— Жив такий?
— Аякже,— ось!
Жив і не даремно!

1952.

ПАВА

Її Катрусею назвали
(На честь її ж таки бабусь).
Росла Катруся, піростала
І стала Музою чомусь.
Кликне бувало хто: — Катруся! —
Вона одразу спалахне:
— Давно вже так я не зовусь,
Тепер звать Музою мене.—
Назвавшись Музою, Катруся
І очі й брови підвела,
Блондинкою негайно стала,
Хоча брюнеткою була.
І все частіше в інституті
Хапати «трійки» почала.
— Навіщо,—каже,—нам «п'ятірки»,
П'ятірка вроду убива.—
І голову несла, немовби
З хрусталу в неї голова.
І на одному курсі Муза
Не рік сиділа вже, а два.
— Навіщо з ніг мені збиватись,
Мені не кепсько,—каже,— й тут...
В машині їздила до подруг,
І до кравчих, і в інститут,

Вірніш у два: у свій — текстильний
І в гігієни й красоти.
І всюди, звісно, на машині,
Незручно Музи пішки йти,
Бо в Музи нашої, сказати б,
Хоч і не дуже вже такий,
Але відповідальний тато,
Частково навіть керівний.

А що їй роблять в перукарні!..
Ведмідь і той би там зомлів:
Кладуть на голову сто трубок,
Включають стільки ж проводів...
У залі смалятина пахне,
Волосся почина димить...
І від цієї гігієни
Красуня стала вже лисіть.
Проте трималася, мов пава,—
В платтях із шовку та парчі.
За нею з вусиками томні
Ходили слідом павичі.
І вже ж, звичайно, не Івани,
А всякі Жоржики та Жани...
Мамуля вибрала до пари
Красуні-доньці павича.
Затрепетала донька-пава
І вийшла заміж згаряча.
Відповідальний папа радо
Купив їм спальню «Птичий глаз».
Сам посадив їх у машину,
І сам гукнув шоферу: — Газ!
— Вперед! — гука шалено Муза,—
Від маяти, від суєти...

— Туди,—співа на вушко Жан їй,—
Де будем тільки я і ти!..

І рада пава павичеві,
І він їй, звісно, дуже рад.
Та не вперед їх мчить машина,
А все назад, а все назад.

1952

ШАХТАРОЧКА

Я шахтарочка сама,
Звуть мене — Маруся.
В мене чорних брів нема,
Та я не журюся.
Не красуня я — дарма,
Та до праці звична.
І дружу я з усіма,
Бо я — симпатична!

Машиністом я роблю
На електровозі
І лінєвих не люблю
В себе на дорозі.
Хтось мене, бува, лайне,
Скаже: — Ти сварлива.—
Але люблять всі мене,
Бо я — справедлива!

Вдача вже така моя:
Мамці, друзям, татку
І начальству в вічі я
Ріжу правду-матку.
Критикуй мене й саму
Критика — не сварка.
Я свою вину прийму,
Адже я — шахтарка!

А коли вини нема,
То скажу — доволі,
Бачу правду я сама,
Бо я — в комсомолі!
Не красуня я — дарма.
Але симпатична.
Знаю добре це сама,
Бо — самокритична!

1952

ШАХТАРСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ

Заручені в парк увійшли, як весна,—
Дванадцять красунь і красавців
дванадцять.
Дванадцять баянів у парку луна,
Дванадцять гармоній у парку яряться.

Співа під баяни природа сама,
І пісня та лине до неба.
Скучних і нудних на весіллі нема,
Та їх взагалі нам не треба.

Вся шахта гуля, мов родина одна,
Гуляє згуртована, дружна, щаслива.
Удосталь наливок, закуски й вина,
Дубові бочки рутченківського пива.

Співає, танцює природа сама,
І радість у кожній оселі.
У парку тверезих і п'яних нема,
Усі, де не глянеш,— веселі.

У парку тісніше й тепліше стає,
Танцюють, хто й зроду не вмів танцювати,
А ті, що згуляли весілля своє,
Ладні його заново перегуляти.

Співа під баяни природа сама,
І пісня та лине до неба.
Скучних і нудних на весіллі нема,
Та їх взагалі нам не треба.

— Парторга й начальника! — молодь гука.
— Забули чи вже загордилися, може?..—
Начальство уже вибива гопака,
Погляньте, та як вибиває, дай-боже!

Співає, танцює природа сама,
І радість у кожній оселі.
У парку тверезих і п'яних нема,
Усі, де не глянеш,— веселі.

А зірка на шахті яріє, сія,
Серця шахтарям зігриває ласкаво.
Гуляй, веселися, шахтарська сім'я!
За працю, за труд ваш хвала вам і слава!

Співає, танцює природа сама,
І пісня та лине до неба.
Скучних і нудних на весіллі нема,
Та їх взагалі нам не треба.

Дванадцять баянів весільної тнуть,
Дванадцять гармоній невтомні, невпинні.
Дванадцять ударниць заміж ідуть,
Дванадцять ударників женяться нині.

Співає, танцює природа сама,
І радість у кожній оселі.
Тверезих і п'яних у парку нема,
Усюди одні лиш веселі.

КАЖУТЬ, ПОЛЮБИЛА... ДІДА

Тільки двічі, може, тричі
Вгледіла Ванюшу,—
Та й запала йому в серце,
Він мені у душу.

Тут суперницю Наталку
Узяла обида.
Ходить, каже: — Наша Галя
Полюбила діда.

Так за те його назвала
Вчора при народі,
Що за рік він п'ятирічку
Скінчив на заводі.

П'ять разів на рік вітають
Ваню з новим роком.
Кажуть: — Скоро до ста років
Прийде він цим кроком.

Ось чому Наталка дідом
Ваню називає.
А моему дідусеві
Й двадцяти немає!

І як підемо гуляти
Ми за місто, в поле,—
Він мене цілує в губи,
Борода не коле.

І мене на тих суперниць
Не бере обида,—
Всім бажаю полюбити
Отакого діда!..

1952

Бо сили в мені,
Як у щедрій весні!
І впину тій силі немає!
А пісня — легка,
Наче жайворонка,
До сонця мене підіймає!

Новий самоскид двиготить і гуде,
У світлій кабіні гуцулочка мила
Упевнено велетня того веде,
І велетень чує — у дівчини сила!
Підняв догори сиві брови Дніпро.
Сміється вона: — Не дивуйся, вестиму,
Всім людям на радість, на щастя й добро,
Вестиму, мій Дніпре, тебе аж до Криму!

Бо сили в мені,
Як у щедрій весні!
І впину тій силі немає!
А пісня — легка,
Наче жайворонка,
До сонця мене підіймає!

1952

ЗАВ І ЗАМ

В головконторі «Лісосплав»
Настало справжнє свято:
Прибув сьогодні новий зав
(Старого вчора знято).
А заму знову повезло,
І зам ходив, пишався:
Трьох завів знято вже було,
А він собі лишався!
Цей зварить кашу з усіма,
І сам себе погладить...
«Тут треба, голубе, ума,
Щоб з усіма поладить.
На службі,— каже,— гріх дрімать
І діять на халтуру,
Ти примхи зава мусиш знать
І всю його натуру.
Тримай про себе гонор свій,
За зава стій горою.
Коротше кажучи, зумій
Стать правою рукою.
Годи, лести йому стократ,
Лестивість рани гоїть...
Супроти влєсливості, брат,
Не всякий зав устоїть».

І приглядатися почав
Зам до начальства свого.
Та встигнув першим новий зав
Приглянутись до нього:
«Чи цей догідливий суб'єкт,
Буває, не з балету?
Навшпиньках входить в кабінет,
Навшпиньках — з кабінету,
Ще й набік голову держить,
І гнеться, мов лозина,
І ладен тут же, кожну мить
Упасти на коліна.
А глянь, які у дивака
Гримаси, вихиляси...
А посмішка нудна така,
Як в ляльки із пластмаси».
Здвига плечима новий зав:
«Не чоловік, потвора.
Я про таких колись читав
У старовинних творах...
А може, й він старий, як світ?..»
І зама зав питає:
— А скільки вам, шановний, літ?
— Ще й п'ятдесят немає...
І — закаблук об закаблук —
Пристукнув і вклонився.
Тут зав поклав на стіл мундштук,
Слідлоба подивився:
— Скажи, чи змалечку в панів
Ти не служив лакеєм? —
І вперше зам почервонів:
— Придумали ж таке...
Я мов кришталь... Товариш зав,
Візьміть мою анкету...—

З-за столу вийшов зав і став
Посеред кабінету:
— Тоді признайся, звідкіля
У тебе стільки лепу,
І як тебе трима земля,
Такого недотепу?
Звідкіль душа раба в тобі
І ця духовна бідність?
А де ж здобута в боротьбі
Людська, радянська гідність?
Мета ж у нас яка! Збагни!
А ти пошився в таргани...

1952

ДОБРЯГА

Іван Семенович Підкова
Такий, хоч до зубів клади...
Насупроти нікому й слова,
Лише підтакує завжди.
В Підкови є своя платформа,
Про неї чули ви, мабуть:
«Завжди і скрізь рішає форма,
У ній, у формі, сила й суть!..
Людина, так сказати, критична
Мені зовсім несимпатична».
Він шию випне, мов гусак,
І зашипить приблизно так:
«Нашо перечити? Не треба,
Здоров'я варто берегти,—
Однак все вирішать без тебе,
Нічого сам не вдієш ти,
А кинуте напроти слово
Когось вкольне або вшибе...
І хтось колись обов'язково
Згада про це й кольне тебе.
Таке стрічаєте й тепер ви,
Бо чоловік є чоловік...
Тоді нащо ж тріпати нерви?
У нас такий короткий вік!..
— А правда?—Хтось пита.—Йй-богу,

Я в неї вірю, правда є,
Як вірю в те, що в нас дорогу
Вона сама собі проб'є.
Нащо ж один одному з праці
Дошкульним словом улучать?
З людьми взаємини найкращі
Потрібно всюди зберігати,—
Тоді і все останнє буде
І для душі, й для плоті, да!
Бо добрих всюди люблять люди,
А з непокірними — біда».
Отак філософ цей Підкова
Частенько твердить сам собі:
«От я, ніде лихого й слова
Не чув про себе, далєбі!»
Він задоволений собою,
Мов кіт на теплій черені:
«І людям затишно зі мною,
І комфортабельно мені».
Та й справді, при такому гаслі
Катаються, мов сир у маслі:
Пройдисвіти і шахраї,
Хапуги з вічками змії,
Що коштом нашим і держави
Золотять власні, шкурні справи
Та набивають без угаву
І пельки й гаманці свої.
Тут я свою й закінчу мову,
Вже ясно й так, у чому суть:
Потрібно взяти таку підкову
І на ковадлі розігнуть!..

1952

ЛОВКАЧ

За всі свої діяльні літа
Юхим Наумович Нехай
Уздовж і впоперек півсвіта
Обколесив із краю в край.

І все це з власного бажання
(Товкущий чоловік, як бач!..).
Недарма ж звалася остання
Його професія — штовхач.

Вірніш, вона була єдина,
Він присвятив їй все життя...
І не життя було,— малина!
Й прожив його він до пугтя.

Про нього я ще б так сказав —
Він спритно вмів ловити гав,
Що мали вигідні посади:
Начальників, директорів...

Таких любив він без пощади,—
Біля таких він «руки грів».
А сам, жартуючи, казав:
— Ми, брат, не з тих, що ловлять
гав!

Й девіз був скрізь один у нього:
«А я що матиму від цього?»
І ним він користавсь уміло
І часто досягав мети.
Коли ж ускладнювалось діло,—
То вмів і слід він замести.

Фортунило цьому хапузі,
Та й люди скрізь були «свої»,
Не просто люди — вірні друзі,
Такі ж, як сам він,— шахраї.

Та почуття тривоги й страху
Йому вже билося з очей:
Все менше й менше його фаху
Лишалось ловких тих людей.

Той невідомо сам де змився
(Такий словник у шахраїв),
Той завалився, той накрився,
А той і зовсім, кажуть, сів.

А він, на даному етапі
(Хоч пополам уже й з плачем),—
Ще при директорові-шляпі
Працює тим же штовхачем,
Хай не на велетні-заводі,
Та дещо має... при нагоді.

Директор-гава в позу стане,
Хлисне води та як почне:
— Юхим Наумович дістане,
— Юхим Наумович — пропхне!
— Де він,— нікого там не треба,
— Я в нього вірю, як у себе!..

Юхим Наумович вклонявся,
На знак подяки руку тис,
Сльозу втирав та увивався
Біля директора, мов лис.
Та підбирав слова вітальні
За щедрі й часті «преміальні».
Служив, годив, старавсь надміру,
Щоб тільки виправдять довіру...

Дістане смушка в Казахстані,
З Ростова привезе рибця,
Хапне тарані в Астрахані
Своєму шефу до пивця...

Дружині та дочці — окремо:
То рукавички, то духи,
То модну сумочку, то крему,
Щоб приховать свої гріхи

Юхим Наумович до струнок
Сердець вразливих дістає:
Нехай дешевий подарунок,
Та діло зробить він своє...

Одне тут тільки треба знати:
Піднести як його, й коли!
І він це знав. Сімейні дати
Відомі всі йому були.
Коли чиї там іменини,
Він міг спросоння вам сказать...
Ну, як такої-от людини
Директору не шанувать?

Й з державних грошків охоче
Він преміальні видавав.
Юхим Наумович регоче:
— А ми не з тих, що ловлять гав!..

В чім сила цих людців облесних?
А в тім,— скажу я пару слів,—
Що всі приймають їх за чесних,—
Вони ж усіх — за шахраїв.

Юхим Наумович у цьому
Був неабиякий митець.
Але в житті буває всьому
Початок свій і свій кінець.
Попалися й вони в бувальці,—
Ім прищемило в сейфі пальці...

Не знаю, де вже смокчуть лапи
Тепер ці бойкі «діячі»:
Директори-роззяви-шляпи
І ті облесні ловкачі.

1953

«БОЖОК»

Уся біда його у тому,
Що він себе, на людський сміх,
Вважає першим геть у всьому
І зневажає майже всіх.
Це вбили змалку ще втямки
Йому його ж таки батьки,
Ім помагали в цій турботі
Улесливі і дяді й тьоті.
Отак він жив, отак зростав
І так «божком» домашнім став.
А на роботі цей сірома
Не виділявся анічим,
Та вимагав, щоб так, як дома,
І тут всі панькалися з ним.
Оскільки ж цього не було,—
Його труїти стало зло.
«Божок» спалахував одразу,
Як десь відзначили кого.
Він успіх друга як образу
Приймав до серця до свого...
«Ім аплодують, відзначають,
Лише мене не помічають...
Та я держуся, не тужу,
Я вам себе ще покажу!..»
За лікті сам себе кусав,

На пні від злості усихав,
І от почав «божок» метати
З паперу блискавки й громи...
Став наклепи на всіх писати,
Тайком став діяти, з пітьми...
Добивсь, нарешті, він свого,
Таки помітили його.
— Еге,— пішло серед народу,—
Таких не треба нам і духа! —
І витягли на чисту воду
Цього «божка» за свинські вуха.

1953

НАБАКИР ГОЛОВА

...А ще в житті й таке бува:
Немовби на портреті,
Сидить колгоспний голова
У себе в кабінеті.

Ні, не сидить, а возсіда,
Не розмовляє,— грима.
За спину руки заклада,
Пронизує очима.

Де тільки може, цей суб'єкт
Свою покаже владу.
І вже до нього в кабінет
Не зайдеш без докладу.
Для цього взяв за секретарку
Свою племінницю Одарку.

І просторікує: — Вже час
Нам перейти у вищий клас!..
Час пересісти загалом
В нову нам колісницю,—
Пора між містом і селом
Ліквідувать різницю!..

Хоча й була Одарка з тих,
Що службу служать строго,

Та якось двоє молодих
Прорвалося до нього.

Спочатку він, за ним — вона.
Стоять біля порога...
В очах у молодих — весна,
І радість, і тривога...

— Іван Лукич, ми просим вас
До себе... на весілля!..
— Що, що-о-о? В такий гарячий час
І отаке безділля?..

Він молодих облив, немов
Холодною водою.
Ніяковіючи, пішов
Жених із молодою.

А той бурчав: — Чи бачиш ти,
Улаштували свято!..
Я ще не звів он буряки,
Ще зябу не піднято,

Не вся ще впорана земля,
Й скотина, і так далі...
А їм на думці весілля
І всякі фестивалі!

Що ж нам сказати після цього
Про голову такого?
Збирати треба буряки
Й не допускати втрати,

Плекать лошат, ростить садки,
На зяб, на пар орати.

Побільш нам треба й весіллів,
Не кепська це ознака!
Не треба тільки нам голів
Таких, як цей рубака...

ЧОЛОВІКА ПРИЗЕМЛИЛИ

А була ж хороша слава
В комсомольця Ярослава.
Бригадиром став — зазнався,
Ходить півнем у селі.
Від народу одірвався,
Одірвався від землі.

— Я,— говорить,— більше стою,
Скоро буду головою! —
Там, де треба, де й не треба,
Все в люстерко зазира.
Аж до хмари, аж до неба
Хлопець носа задира.

Ми гуртом доклали сили
І хлопчину приземлили.
А щоб більше не літали
В нього мухи в голові —
Ми його переобрали
З бригадирів в рядові.

Все це, кажучи між нами,
Привело його до тям.
Хлопець став нормальним досить:
Сіє, віє і оре,

Сніг затримує і косить,
Більше носа не дере.

А зробили ми цю штуку
Іншим також у науку.
Більш такого, скажем широко,
В нас в артілі не бува.
Підтяглися бригадири,
І покращав голова.

·1953

ОДИН У ДВОХ ЛИЦЯХ

Його ми чуєм дуже часто,
З промов його — вогнем пашить.
Толково, пафосно, квітчасто
Уміє він поговорить.

Йому також не до вподоби
Фальшиве все, нечесне все...
Він не зважає на особи,
Всіх розметає, рознесе:

І прибиральницю, й кур'єра,
Нічного сторожа. Або ж
І люксембурзького прем'єра,
І папу римського також,

Свого начальника, без страху,
Розіб'є впух і впрах, коли
Узнає, що того невдачу
Давно з посади вже зняли...

В промови він вкладає душу,
Вкладає всю її, до дна...
Та тільки я сказати мушу —
Душа то в нього не одна,

А дві, хоча й в одному тілі...
Все аморальне він в штики
Бере в промовах, а на ділі
Він діє зовсім навпаки.

1953

ХВОСТАТА КРАСУНЯ

Сигнал за квартал ще
шофер подає,
Машина під самим театром стає.
З машини виходить,
ба ні,
виплива,
Як з піни морської, богиня жива —
Дама,
красуня така, що овва!
Що за мана?
Здивуєтесь ви:
Дама одна,
А три голови!..
Лисячих дві
(з чорнобурок, авжеж),
А третя — її,
І лисяча теж.
Зубки однаково шкірять всі три,
Усмішки й очі схожі у всіх.
Можна подумать,
що то — дві сестри,
А третя — то мати їх.
Шепіт навколо зашелестів.
Вона пропливає, середня на зріст.
Ззаду в красуні — вісім хвостів,
З-під шубки — дев'ятий,
панбархатний, хвіст.

Може, й десятій ще був?
А чому ж,—
Був — її муж.
Дама шоферу:
«Ванько, ми йдемо,
Витри машину і жди нас там-о!..»
Мужа її засліпило, коли
Хутра на вішалці з неї зняли:
Пряжка гранатова на животі,
Персні, браслети —
та все золоті.
З сережок рубіновим сьєвом лє,
На зморщеній шиї —
брильєнтне кольє.
Золото пальці її роздуло,
Перснів у носі лише не було...
Хто ж вона, хто вона,
ця — одна?
Мужа свого дармоїдка-жона.
А він же хто буде,
той муж-марнотрат?
Не знаю, хто він,
але видно, що хват!..
Сіла у крісло, у п'ятім ряду,
Більш, аніж певна в своїй красі
І в тім, що вона у всіх на виду,
Що нею одною любуються всі.
Сидить і позує,—
чорт побери! —
Як перед люстром робила стократ.
Враз спалахнули прожектори,
В красуню націливсь кіноапарат.
— Боже! — шепнула,— мене для кіно!
Я ж про це мріяла, снила давно...—

Смажили страшно прожектори.
Фарба, що в дами на личку була,
На віях, бровах,
Від тієї жарі,
Як штукатурка,
По зморшках текла.
Шкірила лисячі зубки свої,
Позу прибрала, всміхнулась

комусь...

Гульк! аж знімають зовсім не її,
Жінку звичайну знімають якусь.
В жінки на грудях блищать ордени,
Зірка, мов квітка, Героя Труда,
Ще й медаль «За відвагу» з війни.
Я знаю цю жінку, я слухав її,
Вона робітниця заводу «Світ».
Крім власних дітей,
На кошти свої
Утримує ще вона п'ять сиріт.
Руку такій цілувать не гріх
При всіх!
Фиркнула дама:
«Здуріли всі,
Не бачили дива... псі!..»
За горло здавила її хрипота,—
Як пробка, з театру вона виліта.
У дами нервовий шок,—
Впала в машину, як вовни мішок.
Ваню лукавий давить смішок.
Він ще міцніше стискає руля,
Вогник заблис йому в очах ясных:
— Доки ще буде тримати земля
п'явок таких!..

1954

ФІЛЬКА

В дуже добрих татка й мами,
Що жили собі в селі,—
Був синок такий, що прямо —
Роз-лю-лі, лю-лі, лю-лі!..
З хрому чоботи на рипах,
Музикальні, я б сказав.
Кучері ж такі в Пилипа,
Що не видно й картуза.
На смугастих на підтяжках
Галіфе в червоний кант,
Ще й блискуча мідна пряжка...
Глянеш збоку,— Філька-франт!
Сам красунь, мов на портреті,
Ще й рум'янці на щоках.
Бо з дитинства на діеті...
На пудках та на вершках.
Дома Філька вверх ногами
Походив — і на бочок!..
Через те, що в татка й мами
Він синок-одиначок.
Тільки що — вже Філька й хлипа,
Ще щось трохи — вже й реве...
Мати Фількою Пилипа
З пелюшок іще зове.

Правда, в Фільки на сьогодні
Не дискант уже, а бас, .
Вже пробились вуски модні,—
Він скінчив десятій клас.
А щоб мати білі руки,—
Цей дієтний чоловік
Дунав, думав та науці
Й присвятив увесь свій вік...
Вже три роки Фільку мати
Виряджає в дальню путь...
Вже три роки поступати
Їздить Філька в інститут.
Ломле з жалю мати руки:
— Ой дитино, золота!..—
Через місяць із «науки»
Син додому поверта.
— Зрізали? — питає мати.
— Зрізали! — відповіда
Та спішить мерщій до хати
Й за дієту знов сіда.
— Де колгоспникам пробиться!..
(Мати в клубі завела).
— Що ви, тьотю, скільки вчиться
Хлопців з нашого села! —
Хтось озветься.
— Ет, доволі! —
Мати зразу «на ура»:
— Знаєм, вчать ся ті у школі,
Хто підсуне хабара!.. —
Про одне не скаже тільки
Мати Фільки, не з руки,—
Що з усіх наук у Фільки
Завше тільки «тroyаки».

Ця відмітка в сина й неньки
Стала «штатна», так сказать.
Фільці тільки за брехеньки
Сміло можна ставить «5».
В цій «науці» він професор,
Поза конкурсом він тут.
Ну, а в іншому прогресу
Хай від Фільки і не ждуть.
Скільки в парубка скорботи!..
За душею ні гроша,
До фізичної роботи
Не лежить його душа.
— Закінчити десять класів
І ходити у ріллі? —
Каже Філька «темній масі»,
Зокрема і взагалі.
А ріллю та маса знає
І докласти вміє рук,—
Часом лекції читає
В Академії наук.
Філька ходить-бродить, наче
Одірвався від гіллі.
Чим і як себе, козаче,
Ти прославиш на землі?..
Мати синові туркоче:
— Ти б женився? А чого?! —
Тільки ж ті, що Філька хоче,
Не хотять ніяк його.
Починає Філька злитися:
— Більше я не буду вчиться,
Краще буду я жениться!..
Так колись давно, я знав,
Митрофанушка казав.

І шукає Філька пару,
Бродить, ніби манія.
Та виводить під гітару:
«Де ти ходиш, де ти бродиш,
Сербіяночко моя?!!».

1954

САМ СЕБЕ ПЕРЕХИТРИВ

Був у нашій установі
Поцілуйко Филимон,—
Сильний парубок у слові,
Абсолютний чемпіон.

На трибуну вийде, стане,—
Губи сам собі лизне,
На президію погляне
І вже потім як почне!..

Все до ладу та до шмиги,
Та все ж правда золота...
Слово честі, другий з книги
Гладко так не прочита.

Тільки рота, шельма клята,
То стуля, то розтуля,
А слова, як чортенята,
Вилітають звідтіля.

Надзвичайна в слові сила
В чоловіка отого.
Шанувала і любила
В нас дирекція його.

Із Червоної він дошки
Не зірвавсь за рік і раз,
Мав у премію гармошку,^о
Мітив ще й на керогаз.

І нагода урочиста
Трапилась йому була:
Фахівців прохали з міста
Для колгоспного села.

...Мітинг.

Слово від профкому
Поцілуйкові дають
(Фахівцеві — агроному),
Цей розкаже, в чому суть!

Збіг на сцену легко, звично,—
На трибуні закріпивсь,
Рішуче й категорично
Як почав, як заходивсь!..

— На лани, в степи, на луки!
В путь-дорогу!
В добрий час!
Засівальники науки,
Там чекають вже на нас!..

Ні ячменю, ні пшениці
Не збереш за цим столом,
Як не знищиш тут різниці
Поміж містом і селом!..

Хоч директор був і новий,
І в житті набачивсь див,

Та й його під час промови
Поцілуйко захопив.

•
На промовця він ізбоку
Подивився весело:
— Ми з такими за два роки
Перетворимо село!..

Після зборів добровольці
Записались на село.
Тільки нашого промовця
В тому списку не було.

— Як же так?!.— спитав
директор,—
Кращих треба ж нам туди! —
Відповів йому коректно
Поцілуйко, як завжди:

— Так і єсть воно, як бачте,
Це найкращі люди в нас!..
— А чому ж тоді, пробачте,
Я не бачу в списку вас?

Піднялись в промовця брови
У передчутті біди:
— Ви про мене? Що ви, що ви!..
Не підходжу я туди.

Якщо чесно вам сказати,
Кращий мене Стах Моргун...
По натурі я — оратор...
Коли хочете — трибун!

Ми в суспільстві для окраси —
Самородки, так сказать,—
Наше перше діло — маси
В рукопашну підіймать!..

Тут директор хлопця оком
Зміряв з ніг до голови:
— Надто, друже, однобоко
Дивитесь на маси ви.

Майстер ви точить баляси,
Та скажу я вам од мас:
Не допустять наші маси
У свій дім таких «окрас».

1954

ПОРАДА МАЛЬТУЗІАНЦЯМ

Ви скаржитесь: — Тісно тепер на Землі,
Надміру, мовляв, розплодилось людей...—
У мізках у ваших уже мозолі
Від довгих шукань людоморських ідей.

Замало вже вам електричних стільців,
Напалму, гармат і фортець-літаків?
Тепер засадили науки жерців
Лупити вам бліх і чумних павуків.

Проте ви придумали й дещо, крім бліх.
За те б вам годилося визначить приз,—
Що ви з хмарочосів міністрів своїх
Навчили стрибать головою униз.

Цей спорт не завадив би також і вам.
Говорите, страшно? Та це попервах,—
Хто стрибне хоч раз, той упевниться сам,
Що більше до нього не прийде вже страх.

Є способи й інші,
щоб тут, на Землі,
Позбутися вам отії тісноти:
Крисина отрута!
Її взагалі

КАЗКА ПРО БІЛОГО ВЕДМЕДЯ

Американська таємна поліція, так зване Федеральне бюро розслідування, має в своєму розпорядженні картотеку з більш як 108 мільйонами відбитків пальців. Весь урядовий апарат контролюється спеціалістами служби безпеки.

Чарлі Чаплін сказав: «Ми так далеко зайшли, що досить трохи відставити ліву ногу від правої, щоб тебе звинуватили в комунізмі».

(З газет).

Усе це трапилось торік
В Америці, під Новий рік.
Якраз тоді, як першу чарку
П'ють люди много вже століть,—
В одного бізнесмена в парку
З'явився білий весь ведмідь.
Хто був при тому, всім здалось:
Мишко розшукує когось.
Ступне два кроки й раптом стане,
Послухає і знов ступне,
В один, у другий бік погляне,
Повітря втягне і зітхне.
Хильнув Мишко, як видно, лиха,
Трудні, видать, його діла...

Та скажем правду,— ведмедиха
Пропала в нього. Не втекла,
Украли, певно. Вірна й мила
З другим не піде, не така!..
П'ять років віддано любила
Вона лише свого Мишка.
Усі суперники-ведмеді
Одверто зазрили дружку:
— Таку порядну, чесну леді
Ми вперше бачим на віку!..
І от, звідкіль не взятись лиху,—
Украли подругу в Мишка.
Убитий горем, ведмедиху
Він п'ятий день уже шука.
Все обходивши в парку-сквері,
Її і тут він не знайшов.
Тоді на шум в парадні двері
До бізнесмена він зайшов.
Його не бачили ще гості,
Їх засліпили хміль і шал.
Хазяїн захлинався в тості,
Тримаючи пістоль-бокал:
— Москву ми знищимо доценту,
До жодного більшовика!..
І вщухли враз аплодисменти,—
Усі помітили Мишка,
Який з дверей на задніх лапах
Ішов прямісінько на них.
Умерли враз дві дами в шляпах...
Ті, що лишилися в живих,—
Метнулись, хто куди улучив,
Зчинивши галас, лемент, бучу,
Піднявши божевільний крик:
— То не ведмідь, то більшовик

У маскувальному халаті!..—
Зомлів якийсь мужчина-франт,
Успівши, правда, прогорлати:
— Це комінформівський десант!..—
Знялась в країні шура-бура,
Пішли вже «факти», не чутки:
— На місяці в ведмежих шкурах
Громадяться більшовики...—
Маккарті кинув жінку й діток,—
У бомбосховище летить,
Звелівши із усіх зеніток
В проклятий місяць той лупить!..
Була команда ще й така:
— Піднять «на прю» усі війська!..—
На ранок ті військові сили
Парк із ведмедем оточили:
Кругом поставили гармати,
Насипали круті вали,
А щоб, бува, не сплохувати,—
Колючим дротом обнесли.
— А де ж противник? — Після
всього
З'явилась думка ще й така...

Тепер скажу вже я про нього,
Про того бідного Мишка.

Ото як гості повтікали,
Мишко побачив, що дарма
В чужому домі наскандалив,
Його дружини й тут нема.
Край столу сів і зажурився,
Ввижалася йому вона...

Заплакав з горя і напився,
Як швець, горілки і вина.
Повиїдав усю закуску,
Знайшов салфетку, морду втер
І, про запас узявши гуску
Засмажену,— подавсь у сквер.
Набрів у сквері на озерце,
Почув одразу свіжину,
Забилося ведмеже серце,
І він пірнув у глибину.
Поївши всмак живої рибки,
Поласувавши там як слід,
Мишко з трудом зіп'явсь на дибки
І вибрався собі на лід.
Сидить, боками гонить, хека,
І раптом жах його пройма...
Кругом — смертельна небезпека!
А виходу ніде нема.
І він підвівся на весь зріст,
Але примерз до льоду хвіст.
Збагнувши враз, у чому справа,
Що «ворог» не страшний тепер,—
Услід за танком вся орава
Поперла з галасом у сквер.
Кати з покликання і з фаху
В жадобі крові аж ревли.
Скрутили миттю бідолаху
І обшук тут же почали.
Пром'яли кожну волосину
Від задніх лап до голови.
Старалися понад годину,
Шукаючи слідів Москви.
Тоді вмшався конгресмен:
— Взять диверсанта на рентген! —

Забігали, заметушились,
Дивились в апарат усі,
В Мишка у шлунку ворухились
Два, в доску п'яні, карасі.
Та це сякий-такий ще клопіт;
От попереду що було,
Коли Мишка того на допит
Бюро розслідувань взяло.
— Скажи,— благали лиходії,—
Скажи лише одне слівце,
Що ти підсланий з Росії,
І все ти матимеш за це,
Мільйони матимеш до гробу,
Тільки голів нам не мороч,
Захочеш — чорта з тебе зробим,
Чи богом зробимо,— як хоч.—
А потім стали катувати,
Зазнав Мишко страшних тортур.
А що він міг катам сказати?
Кріпивсь, мовчав, ані мур-мур.
І заревів аж у кінці
На електричному стільці.
І вже як вибились із сили,
Кати задумались на мить,
Щось пошептались і рішили
Мишка на волю відпустить
З отих гестапівських бувальців,
Узявши відпечатки пальців.
Мишка всього пекло, кололо,
Душа боліла і кістки,
Ішов і озиравсь навколо,—
За ним шпики, шпики, шпики...
...Спочивши на снігу в діброві,
Підвівся, посміхнувся бідак,

І на своїй звіриній мові
Промовив сам до себе так:
— Дивися, як їх із нічого,
Від страху на корчі взяло,
Злякалися мене одного.
А що коли б нас два було? —
І, жадно з'ївши снігу криху,
Пішов шукати ведмедиху.

1953

КМІТЛИВІСТЬ

Як працівник — Матвій Нудота
Ні в тин, як кажуть, ні в ворота.
Тому й старались добрі люди
Від нього спекатися всюди.
Подумавши, знайшов Матвій
Супроти цього метод свій:
Влаштується десь в установі,
Нагострить добре язика,
Й на перших зборах у промові
Розпушить вщент керівника...
— Тепер до нас, — Матвій
всміхається,
Начальник цей не підкопається!
Бо кожен скаже: — Ясна справа,
Що то за критику розправа.

1954

ЧИНОШАНУВАННЯ

Спорудив дачу в нас торік
Один прекрасний чоловік.
Були незручності у нього:
Він мав усяких звань премного.

Василь Трохимович Сікач
Був і заслужений діяч,
Був і в райраді депутатом,
І на конгресі делегатом,
Якогось конкурсу лауреатом...
І членом домкому
І профкому,
Учасник однієї наради,
І член агіт- і культбригади...

І раптом на таку персону
Біда! Будиночок горить!..
Кербуд побіг до телефону,
Став до пожежників дзвонить.

— Гало-о-о!.. У члена, в делегата...
В учасника... у депутата...
У лау... лав... лауреата...—
Перелічивши все, кербуд упрів.
Тимчасом і будиночок згорів.

ЗАПОПАДЛИВІСТЬ

— Я чув на зборах ваше слово,
Як ви сказали пречудово-о-о!!!

На зама подивився зав:
— Та я ж нічого не казав.

Тут зам почав аж присідати.
— Але ж ви можете сказати,
Це знаю я вже пречудово,
Завжди найкраще ваше слово!!!

1954

ПОВНОВАЖЕНИЙ З РАЙОНУ

На засіданні правління
Хтось затіяв суперечку:
Що в долині вигідніше
Просо сіяти чи гречку?

Одірвавсь від телефону
Повноважений з району
Йї теж підкинув два словечка:

— Нащо просо? Нащо гречка?
Я не знаю, що по плану,
Але ясно тут одно:
Вигідніш було б воно
Сіяти крупу гречану,
Чи готове вже пшоно!

Хтось гука:
— На думку нашу,
Краще сіяти вже кашу!..

1954

ГОСПОДАР СВОЄМУ СЛОВУ

— Я давно тебе, Іване,
Запитати хочу,—
Нащо ти, як п'єш горілку,
То й заплющиш очі?

— Бо дружині дав я слово
Серед всього люду:
Що й дивитись на горілку
Більше я не буду!..

1954

ЗАЯВА ЧЕСНОГО КАСИРА

Люди добрі, помагайте,
Заберіть од мене касу!..
А мені вже службу дайте
Не таку занадто ласу.

Пробачайте, що тривожу,
Що поробите, як треба.
Більше в касі я не можу,
Не ручуся я за себе...

1954

БЮРОКРАТИЧНИЙ ТЕЛЕГРАФ

Прибіг юнак на телеграф
І всіх розніс він впух і впрах...

— Ну, скільки ж можна ще терпіть,
І доки все це буде?..

— В чім річ? Ви толком розкажіть! —
Говорять йому люди.

— Я телеграму татку дав,
Щоб сто карбованців прислав,—
Два тижні вже ходжу дарма,
Грошей і досі ще нема!..

1954

ЗАВБАЧЛИВИЙ НАЧАЛЬНИК

Не вподобав зама зав
І рішив з роботи зняти:
— Я його боюсь,— казав,—
Надто він уже окатий,
Все він бачить, що й не слід
Заму бачити по штату...

Зам розсердився, аж зблід,
Вбіг до зава й став питати:
— Може, зло я вам зробив?

Зав тут зама перебив:
— Тільки, прошу, не крутити,
Зло ви можете зробити,
Якщо я, скажімо... ну,
Щось казенне потягну.

Словом, я себе вже знаю,
Через те вас і звільняю.

1954

ВИНЯТКОВА ХОРОБРІСТЬ

Один хвалько шептав другому:
— Ти ж тільки не кажи нікому,
Як я піймав його на слові
І трахнув у своїй промові!
Я в порошок розтер його!

— Кого?

— Ну, та начальника ж свого.
Йому тепер уже не встагь!

— Коли ж це трапилось з тобою?
— А вчора,— каже,— як ліг спать,
Та вкривсь кожухом з головою...

1954

ТОВАРИШ З ХАРАКТЕРОМ

Шлють Грицька Богемію
Вчитись в академію.

— І поїду! І піду! —
Сердиться Богемія,
— Тільки я вам доведу,
Що мені не допоможе
Навіть академія!..

1954

«ЗАЄЦЬ»

Зелено в полі уздовж і вшир,—
Спокій в вагоні щасливий.
Трапився тільки один пасажир
Надто уже галасливий.

Вказує кожному, і з усіма
Спорить, і тикає пальцем...
Чуєм, а в нього квитка нема,—
Їде, нахаба, зайцем.

Кожен в житті зустрічав ловкача,
Видно такого у всьому,—
Зайцем він їде, а всіх повча,
Хоч і не тямить ні в чому.

А придивімсь, чи немає де
Ще «пасажира» такого
В поїзді нашому, котрий іде
До комунізму близького!

1954

«ПЕРЕКОНЛИВИЙ» АРГУМЕНТ

Один начальник рангу обласного
Хотів позбутись одного працівника
За те, що працівник той був тямущіший
за нього,
І мав-таки гостренького товариш язика.

Щоденно згарячу начальник за перо
хапався,
Та в запалі про звільнення накази все
писав,
А потім, прохолонувши, од них він
одрікався,
Бо не було в наказах тих підстав.
Та ось з'явивсь-таки наказ глибокодумний:
«Звільнити, щоб не був такий розумний!..»

1954

СЛИЗЬКОЯЗИКИЙ

— Яку почув я новину-у!..
Всі ахнуть, як узнають:
Того нікчому, Сарану,
Завторгом призначають...

— Чому ж? Хороша новина,—
Тямуший хлопець Сарана!

— Путящий хлопець, далебі,
І я ж про це кажу тобі...

1954

«БЛАГОРОДНИЙ» ХАБАРНИК

Жалівсь дочці кравець Хома:

— Який глитай Гамарник,

І крихти совісті нема!

— А в чому річ?

— Хаба-а-арник!

Дочка всміхнулася:

— А хто

Брав хабара сьогодні?

— Так я ж, голубко, за пальто

Беру усього тільки сто,

А він гребе дві сотні!

І я беру з того, хто дасть,

А він з усіх, і шито-крито...

І де на нього тільки власть?

Кравецькі ножиці Хома

Рішуче з долу підійма

І кидає на стіл сердито.

1954

БЕЗВИХІДНЕ СТАНОВИЩЕ

Поміж торговимй рядами
Зустрілись дві добротні дами.

— Ай-яй!..— промовила одна,—
Чого ж це, ніби сатана,
Брудна й закошлана така ви?

— Ой, не питайте, кепські справи...—
Замуркотіла та, мов киця,
— Покинула домро-о-бітни-и-ця!..

На цім була б вона зомліла,
Та в грязь лягати не схотіла.

1954

ВЕРТУХА

— Люба тітко
Маргаритко,
Не печальтеся дарма!
— Рада б я була й сама
Не печалитись дарма,
Та спіткало мене лихо...
Чоловік зійшов з ума...
Не з свого, з мого, ну да,—
Ох, біда, яка біда!
В кращих здравницях Кавказу
Я бувала тричі в рік,
А тепер уже ні разу
Не пускає чоловік.
Як мені себе шкода,
Я ж така ще молода!

1954

ЗАЛІЗНА ЛОГІКА

Вся артіль «Водоканалу»
І врочиста, й рада, й горда —
Їхній токар по металу
Вчора встановив рекорда.

З главка їдуть делегати
Токаря преміювати.

— Ну, а я? Мені нічого? —

В них питає голова.

— Але ж ви тут ні до чого. —

Чує він такі слова.

— Це де-юре, а на ділі, —

Голова почав сичать,

— Я як керівник артілі

Міг рекорд би той зірвать!

1954

ПЕРУКАР-ПІДЛАБУЗНИК

Почну я вірш з того момента,
Як перукар свого клієнта
До половини вже достриг,
А тут начальник на поріг!..

Голяр, мов дзига, закрутився
Й під ноги шовком простелився:
— Сідайте, прошу! Я вас вмить!..

— Та в тебе ж чоловік сидить?

Голяр догідливо прорік:
— То маловажний чоловік...

1954

ФАЛЬШИВІ ДРУЗИ

Фальшиві друзі, наче птахи перелітні,
Ні в кого не питаючи шляху,
Летять до нас в погожу днину,
А відлітають у лиху.

1954

РОЗМОВИ ПОЕТА З ЧИТАЧЕМ

1

Поет

Хотів би знати правду я,—
Ну, як вам книжечка моя?

Читач

Нічого... книжка гарна, нова...
Але потрібна передмова.

Поет

А то ж навіщо? Хочу знати!
Там ясно все без тлумача.

Читач

За вірші б треба попрохати
Пробачення у читача...

2

Поет

Ну, як нові мої вам вірші?

Читач

Та як сказати вам... Є ще й гірші.

1954

ПРОГОВОРИВСЯ

Ванько робив у класі «рибку»
І висадив у дверях шибку.

Довгенько винного шукали
(Його дружки не видавали).

Директор був у курсі справ,
На збори він дружків зібрав.

— Чи всі,— питає він,— прийшли?

— Усі-і-і! — дружки відповіли.

— І той прийшов, що вікна б'є? —
Ванько гукнув:

— І той тут є!

1954

СПОСТЕРЕЖЛИВЕ ХЛОП'Я

Мати хлопчиків каже:
— Будь хорошим, Котю,
Ввічливим, привітним будь —
Поцілуй-но тьотю!

— Я не буду,— каже Котя,—
Тьотя Мотя дуже зла,
Таткові за поцілунок
Вчора ляпаса дала.

1954

«КУЛЬТУРНІ» БАТЬКИ

В дитсадку маленька Тала
Подругам своїм казала:
— Ох, які у Слави й Груні
Тато й мама некультурні!..

Де не підуть — заведуться,
Як не лаються, то б'ються.

Нас же хвалять всі недурно,
Бо живемо ми культурно.
Татко мій моїй мамулі
Мовчки б'є миски й каструлі.

1954

РОЗУМНА ДИТИНА

- Чого ти плачеш, любий синку?
- Забив об лавку вчора спинку...
- Чому ж не виплакався вчора?

Синок, насупивши чоло,
Говорить матері:
— Бо вчора
Нікого дома не було...

1954

ЧЕСНИЙ МИШКО

На базар приніс Мишко
Продавати молоко.

— А налий мені дві пляшки! —
Каже тітонька одна,—
Наварю я діткам кашки,
З молоком вона смачна.
Буде мало, ми туди
Ще добавимо води.

Тут Мишко додав од себе:
— Більше лить води не треба,
Бо матусенька туди
Вже добавили води.

1954

ПЕРЕЖИТКИ

Грала з нашого двора
У ларьочок діввора.
Всіх обурила там Оля,
Що за стойкою була:
Трьох вона обрахувала,
Двом ситра не долила...
І Васько подав ідею —
Влаштувати суд над нею.
— Ти ж нам, — кажуть, — робиш
збитки,

Це ж у тебе пережитки...
Де ти, — кажуть, — їх придбала?
Де вони тебе знайшли? —
Оля плакала й казала,
Що від татка перейшли...
Запитали в Олі тої:
— Де ж працює татко твій?
— Татка вигнали з чайної,
І тепер він у пивній...

1954

СЛУХНЯНА ДОНЕЧКА

Мама доню цілувала:
— В мене щось така втома...
Як постука тьотя Алла,
То мене — немає дома.

...Стук у двері, і дівча
Тьотю Аллу так стріча:
— Мама каже, в неї втома,
І її немає дома...

1954

МІСЬКА ДИТИНА

Довелося вперше Прісі
Дятла вгледіти у лісі.

— Що воно таке за штука?
Нащо дзьобиком він стука?

Потім Пріся засміялась:
— Догадалась, догадалась!
Він сидить собі в хатинці
І друкує на машинці!

1954

МАМИНА МАЗУХА

В школу йти пора вже Нелі,—
Неля ніжитья в постелі.
Кличе мамоньку ласкаву,
Щоб дала в постелю каву,
Щоб умила, зачесала
Ще й задачу розв'язала.

Гульк, а в школу запізнилась,
І на маму обізлилась:
— Що ти робиш? Що ти дієш?
Виховать мене не вмієш!..

Ось я зараз побіжу
Та все татку розкажу!..

1954

ЛАСУН

Ласий Петрик наш до меду,
Любить Петрик мед, як муха.
І коли вже допадеться,—
Не відтягнеш і за вуха.

Раз він так його наївся,
Що аж спать схотілось наче.
Взяв макітру між коліна,
Обійняв її та й плаче.

— А чого ти? — дід питає.
Петрик плаче іще гірше:
— Ме-е-ду,— каже,— хочу ще я,
А не можу їсти більше...

1954

ПРИЗНАННЯ ПАНАСА НЕБИЛИЦІ

I

Тим, хто готується в керівники,
Конче послухати практика треба.
Ну, а раз треба, то я залюбки
Все розкажу вам одверто про себе.

Був колись, братці, і я рядовим
(Зараз не віриться навіть самому),
Жив, не тужив, не морочивсь ні з ким,—
Клопоту й сам не робив я нікому.
Завше легка і ясна голова,
Жодної мислі під шапкою в тебе!
Є в нас правління, є голова,—
Їм за нас, отже, і думати треба.
Так я собі і ходив козаком,—
Сіяв, косив, забігав у контору...

Раптом зробився я комірником,
Тобто очолив колгоспну комору.
Як воно трапилось!
Все, мов у сні.
Згодивсь піти я туди тимчасово.
А через місяць здалося мені,
Що в рядових я ходив випадково...

Де ті й поклонники в мене взялись.
Був я колись у них тільки — ледащо.
Ті, що сміялися з мене колись,
Лащились нині й хвалили ні за що.

Діло було в нас в артілі трудне...
Всі одмовлялися будь головою.
От підлабузники тії мене
І протягли туди, зовсім без бою.
Тут і відчув я в собі ватажка,—
Ось він, талант Небилиці Панаса!
Все це збагнула одразу слизька
Зграя ота, на готовеньке ласа.

Слово звичайне скажу чи зроблю,
Саму б, сказати, найпростішу дрібницю,—
Хвалять нещадно, бо знають,— люблю!
Залоскотали вони Небилицю...
Проста натура у мене була —
При похвальбі
Вся душа моя мліла.

Згодом ота рядова похвала
Нам, як то кажуть, була вже без діла.
Вірша про себе схотілось мені,
Бачить схотілося з себе портрета!..
Думав уже запросить навесні
В нашу артіль живописця й поета.
Винайшли й кошти ми з рахівником,—
(Любить-таки винахідливих каса!..)
Все вже було на мазі, та райком
Раптом схотів лицезріти Панаса.

...Констатували роботи розвал,—
Зрив по скотарству районного плану.

Так несподівано вийшов скандал,
Так я придбав собі першу догану...
Як то говориться: важко почать,
Потім усе піде само собою!..
І якщо правду вам, братці, сказать,
Так і було воно далі зі мною.
Перевели мене в іншу артіль,
Авторитет підняли і пошану,

А через місяць прогнали й відтіль,
Ще й записали сувору догану.
Потім у Кутах робив, у Корчах,
В Костянці, в Тростянці,
Скачу та й скачу!..
Весь у доганах, як в дукачах,—
Отже, як бачите, щось я та значу.
Ну, а тримався я, ніби скала!
Бачу, зі мною розстатись не хочуть,—
Возять мене від села до села,
Хвалять безжально, а люди регочуть:
— Знаємо! Знаєм! —
Гримить звідусіль.
— Добрий господар! —
Лунає у залі.
— Ми піднесемо і хліб йому й сіль,
Тільки, будь ласка, везіть його далі!..

Діло, дивлюсь, і в начальства скрутне,
Менше і в мене до нього пошани:
З одного ж боку похвалять мене,
З другого боку — виносить догани.
Випав, нарешті, я з штатних голів,
Та залишився ще в поменклатурі.

Місяць на маслозаводі сидів,
Тиждень в млині та півроку на шкурі.
Потім пішло уже зовсім дрібне...
Я збунтувався (звичайно, для спроби).
Ледве зовсім не прогнали мене,
За що? За власний культ особи.
— Значить, ніщо я?! —
А сам аж киплю.
— Хто чого вартий, то ми ще побачим!
Ще от роботу одну розвалю
І доведу вам,
Що дещо я значу!..
Це я довів на артілі «Прогрес».
Вигнали потім мене звідусюди.
Думав я, думав... піду в МТС,
Зараз потрібні там грамотні люди.

II

Все од випадку залежить в житті,
Хто б там і що б там мені не казав!
От повезло ж Василю Красоті,—
Я лиш причіплювач, він уже — зав.
Складом завідує тут, в МТС.
Трапився б я був на очі в ту мить,
Я був би завом,—
Другий інтерес!..
Так же — прийдеться фізично робить...
Знов у ріллі, в пилюзі, на жарі,—
Щулься, дрижи під осіннім дощем.
Знов тобі мухи, знов комарі.
Істи посадять тебе під кушем...
Я ж, як товариш колись керівний,
Тільки під куш — так одразу й засну!

І взагалі під кущем я смішний,
Все-таки більше люблю я чайну.
Що не кажіть, а культура!
І сам
Більш благородним здаєшся собі.
Тут і нарзан тобі, тут і сто грам,
Тут і виделка, й салфетка тобі!..
В мене з культурою, братці, біда,—
Заїда!

Із керівництва, неначе з гарби,
Випав, як сніп, я. Такі-то діла!
Всього позбувся я, окрім ганьби.
Правда, надія в мені ще жила..
...Десь через місяць і збори у нас.
(Трохи спізнівшись, прийшов я туди),
Що ж я там чую?

Один лоботряс
Пушить директора на всі лади.
Бідний директор!.. На лобі роса.
Виду, що сердиться ж, не подає,
Ще й посміхається.
Ну, чудеса!
Навіть води ще промовцю налле.
Я ж у ділах цих психолог старий!
Глянув,— усмішка нешира, слаба..
Не проведеш ти мене, дорогий,—
Маска твоя для маляток хіба..
Хтось би в цю мить добре слово сказав,
Як би душа заспівала твоя!
Може б скотилася навіть сльоза..
З досвіду власного знаю це я.
Раптом ідея мене осява:
От і скажи те словечко, авжеж,

III

Після оцих,
та ще інших невдач,
Взяв я свій гонор і кинув під лавку.
Бачу, що виживуть, плач хоч не плач.
З день повагався й подався в відставку.
...Прісна й пісна наступила пора,
Виду ж не хочу подати народу...
Спереду в мене й позаду — хандра,
Ніби несу на коромислі воду.
В дзеркало гляну — я чи не я?
Чую дошкульний смішок звідусюди...
Виклепав косу (це справа моя!)
І на сіножать подався між люди.
Холодно стріли мене земляки,
Та ще на мигах усякі там штучки...
Тільки ж пропав, розтопився-таки
Той холодок після першої ручки.
— Так би,— сміються,— Панасе, давно!..
— Видно ж одразу, що руки умілі.
— Та й веселіше живеться воно,
Якщо стоїш при своєму ти ділі!..

Все це тепер і мені вже ясне.
Та задля цього ж зазнав я мороки!..
Те, що один за годину збагне,
Інший не втямить того і за роки.
Ось я такому й кажу: —

Зрозумій,
Кожна співає по-своєму птаха.
Краще на місці своїм — рядовий,
Ніж на чужому —
Начальник-невдаха.

1955

ЕКЗАМЕН У КОРОВАРНІ

Арнольд Іванович Кисіль
Був чоловік із жаром...
Аж з Києва до нас в артіль
Прибув ветеринаром.
Не пив, не їв,
Халат надів,
(Халат, мов сніг, був білий!)
Надів халат, і до корів!
Корів якраз доїли.
Вказав перстом на перших п'ять,—
З рюкзака витяг здобу
І молока звелів подать
По двісті грам на пробу!
— Але,— сказав він,— без крутні,
Не треба хитрування.
Давайте молоко мені,
Котре вже останнє...

Доярка, Настя Воловик,
Балакала з собою:
— Культурний, мабуть, чоловік,
І, видно, з головою!

Усім прибульця вихваля...
Сама пишатись стала.

А потім бачить — в Кисіля
Є вада, і чимала:
Багато «проби» спожива —
Три рази в день по літру!..
І очі від людей хова,
І ніс трима по вітру...

— Давай простежу я за ним,—
Говорить Настя Ганьці.
В Арнольда на щоках, між тим,
З'явилися рум'янці.
Засяли бісики в очах,
І всякі такі речі.
Почав тріщать піджак в плечах,
Вростала шия в плечі.
Коли ж буває нападе
Нещастя на худобу,—
На ферму він тоді не йде,
Додому носять пробу...
І каже Настя: — Далєбі,
Сьогодні знов те саме!
Чекай, влаштую ж я тобі
На атестат екзамен!

...(Тут скаже й автор кілька слів,
Він ждав на цю нагоду:
Що у корів нема зубів,
І не було їх зроду!)
Впіймала Настя Киселя
Чіпка, гостроязика,—
Роти коровам розтуля,
У ясна пальцем тика:
— Як годувать тепер їх? Чим?
Кисіль робить, лемішку?! —

Отак вона говорить з ним,
Ковтаючи усмішку...
Ветлікар ледве не зомлів:
Дивись, яка рахуба!
Вгорі у роті в ста корів
Ані одного зуба...

— Моя вина у тім,— сказав
Кисіль від страху сірий:
— Що я, коли корів приймав,
Зубів не перевірів...

— Погані, брат, твої діла,
З моєї точки зору! —

Сказала Настя й повела
Дурисвіта в контору.

1956

«БАЗИС» І «НАДБУДОВА»

Факт оцей з колгоспу взято,
Де керує Савка Лось:
Готували місяць свято,
А воно й не відбулось,

Хоч з'явилося душ триста,
Керівні і рядові,
Трактористи, мотористи,
Бригадири й ланкові.

Тільки Ус не рушив з дому.
Обліковець — Ус Іван,
Що в оркестрі духовому
Вибиває в барабан.

Не покликали... забули.
Ус прослав кожух в саду,
Ліг і жде.— Я гордий, чули?
Сам туди я не піду!..

Вселіться без Івана,
Якщо вийде це у вас...

Та який без барабана
Краков'як, гопак чи вальс?

В барабані, любі браття,
Чародійницьке щось є...

Людам жару і завзяття
Він у танцях піддає.

Ось чому без барабана
Те гуляння не вдалось.
І подався до Івана
Голова, товариш Лось:

— Ти ж зірвав нам, хлопче, свято!—
Закричав він через тин,—
В мене ж вас таких багато,
Ну й забувсь, бо я ж — один...

Всіх до серця не притулиш,
Не згадаєш вас усіх.

— Трактористів не забули ж,
Бригадирів, ланкових?!!

— Не забув, бо то ж основа,
Тобто, базис наш — вони,
А музики — надбудова,
Це ти, голубе, збагни.

Ус на голову образивсь
І сказав такі слова:
— Ну, то знай же, що на базис
Надбудова теж вплива!..

1956

ДИРЕКТОР-«ОПТИМІСТ»

Завод наш плану не давав.
— Бува ще й гірш на світі...
І наш директор приписав
Ту недостачу в звіті.

— Кого ж ти дуриш? — каже бух.
Того як підмінили:
— Еге-е, так ти, брат, слабодух,
Не віриш в наші сили?!
Дивись, а я й не знав об тім...
Ти ж на чиему боці?

Те, що не додано у цім,
Дамо в наступнім році!
Я вірю в робітничий клас
Не менше як у себе!..

Такому скаже кожен з нас:
— Ви не чіпляйтеся за клас,
Таких, як ви, йому не треба!

1956

ЧУЖИМИ РУКАМИ

Є у нас начальник главка
Хекало — Вельможний Савка.
Він «с безоблачним челом»
За начальницьким столом
Без ніякої мороки
Вже досиджує два роки.

І несхибний він, як мур,
Бо в ділах його ажур!
— Впорається тут не кожний! —
Хвалить сам себе Вельможний.
Скажеш Савці: — Що ж ти, брат,
Про людей забув, про штат?

Хекало сміється: — Штати
Треба вміти підбирати.
На всі руки я мастак!

А насправді це не так.
Комара зігнать Вельможний
В себе з носа неспроможний.
Ліньки Савку сповили,
Мислі жиром запливли.
В чому й справді він завзятий,
Це — промови промовляти.

І лише тоді, коли
Референти подали
На машинці вже готову
Надруковану промову.
Візьме й гримне: — Гей, писаки,
Ставте скрізь умовні знаки!
Я, промовець, мушу знати,
Як, що публіці «подати».
Де дошкульно, де лірично,
Де серйозно, патетично.
Де — без винятку — у всіх
Дружний викликати сміх,
Де зірвать аплодисменти...
Ви ж на те і референти!

Хекало як керівник
Так до їхніх послуг звик,
Що без цього волокитства
Не в'являє керівництва.
Має виступити десь, —
Апарат скликає весь:

— Треба, — каже, — написати,
Що я мушу там сказати!.. —
Так і каже їм — да, да,
Без ніякого стида.

Штат і день, і ніч мудрує,
Хекало і в вус не дує...
Для таких, як він, зручна
Служба тільки керівна.
Він двох слів зв'язать не може,
Як підлеглий не pomoже.

* *

*

Для того, щоб талант зростити,
Любові треба і ума...

Не бійсь людину похвалити,
А бійся скривдить задарма.

1956

* *

*

Лестивця бійся,— залоскоче,
А чи приспить у похвальбі.
Занадто вже добра він хоче,
Але... єдиному собі.

1956

* *
*

Такого шанувати треба,
Хто в очі каже правду всім,—
Цей не вигадує для себе,
А ризикує ще й своїм.

1956

СЛУГА... САМОМУ СОБІ

Користолубець щохвилини
Торочить про свої права,
А от про те, що сам повинен
Зробити людям — забува.

1956

ОЗНАКИ МІЗЕРНОЇ ЛЮДИНИ

Створіння це дрібне й безлике
Вгадать не трудно й звіддаля:
Воно ганьбить усе велике,
А все нікчемне вихваля.

1956

ДРУГОВІ

Не клянися марно в дружбі,
Справжня дружба завше вірна.
Клятва в тебе віроломна,
Дружба в тебе лицемірна.

Вірний друг грудьми своїми
Друга всюди захищає,
Та про це йому і словом
Він ніколи не згадає.

Якщо ж ти приемність зробиш,
На яку й зусиль не треба,—
Скільки потім ти говориш!..
Все про себе, все про себе.

Он, який, мовляв, я, гляньте,
Вірний, відданий товариш!..
Ждеш похвал і по голівці
Сам себе все гладиш, гладиш.

Не клянися ж марно в дружбі,
Справжня дружба завше вірна.
Клятва в тебе віроломна,
Дружба в тебе лицемірна.

1956

* *
*

А ще такий дружок бува,
(На нього я вказати мушу),
В солодкій посмішці хова
Свою підступну, ницу душу.

1956

САМОЗАКОХАННИЙ

Себе за те ти вихваляєш,
Що зроду недругів не маєш,
І нібито секрет у тім,
Що робиш ти добро усім...
Ти надто хитрий, а не знаєш,
Що й друзів через те не маєш.

1956

* *

*

Дрібні чуття тобою движуть,—
Покручена у тебе путь...
Не будь солодкий, бо розлижуть,
Гірким не будь, бо розплюють.

1956

ДЕКОМУ НА ПАМ'ЯТЬ

...Ми з вами теж хороші люди,—
Це ж ми звеличили свій час.
І все ж нащадки наші будуть
Далеко. кращими за нас.

Отож не будемо чваньками,
Щоб чванство нас не підвело.
Ми й живемо для того з вами,
Щоб краще все колись було!

1956

ВЕСІЛЛЯ

Десь у місті Винограді
Це напровесні було:
По центральній автостраді
З краю в край весілля йшло.

Молода в щасливій тузі,
Молодий також, мабуть...
Гордовито вірні друзі
Їх попідручки ведуть.

Чайничок несуть, вазони,
Сковородочку, бачок,
Ковдру ватяну червону
Та зелений сундучок...

А гармонь за душу брала...
Не гадав я, далєбі,
Щоб ота гармонь вмїщала
Стїльки пристрасті в собі.

То зухвало-голосиста,
То зворушливо-смутна,
У руках у гармонїста,
Мов жива була вона,

То безтямно засміється,
Злітаючи у блакить,—
То зав'ється біля серця,
То сльозою забринить.

То захопить, то розрадить,
То навіє тихий жаль...
То почне вас раптом надить
У незвідану ще даль.

А попереду музики,
У шаленому танку,
Сам боярин черевикам
Дав «рекламу» вже ж таку,

Що пройшла лише година
Після танцю там того,—
Черевики в магазинах
Розкупили до 'дного.

Черевики нам без діла,
Через танці вся вина.
І його там зрозуміла
Молода лише одна...

Усміхнулись її губи,
А в очах така печаль!..
Молодого ж вона любить,
І боярина їй жаль,

Жаль дівочих днів... і страшно,
Що її в майбутнім жде?
Посміхнулась безшабашно
І собі в танок іде!

Примовляють, плещуть люди,
Не шкодуючи долонь.
Розриває навпіл груди
Молодому та гармонь.

1956

НАД РОССЮ

1

Я знов у тихій Хохітві
На Росі, біля Богуслава.

Кудлаті хмари дощові
Несе повз мене Рось хупава...

Благословляється на світ,
І пахнуть лугові покоси.
А на калині білий цвіт
Ранкові оббивають роси.

До шуму білого іду,
Як кажуть тут, до Запорожця...
Зозулю слухаю і жду
Із Семигір появи сонця.

Ось і воно, у струни б'є,
Мені всміхається в привіті:
«Той, хто раніше устає,—
Живе за інших більш на світі».

Багато Рось вістей несе
Про гідростанції, і в лузі

Розповіда мені про все.
Ми з нею ширі й давні друзі...

В нас дружба чиста, як у птиць,
Чи як у сонця з тихим гаєм.
У нас ніяких таємниць
Ніколи не було й немає.

2

Кімната ця мене давно
До себе в гості просить.
У ній лише одне вікно,
А з мене цього досить.

Веселе сонце, ніжний цвіт,
І дощ опісля грому.
Весь несходимий білий світ
В віконечку оцьому.

Музею тут собі з картин
Я не роблю, не треба!
Як робить це мій друг один
У Києві для себе...

Мені природа їх за рік
Тут стільки надарує,
Що не побачить він за вік,
Хоч як нехай мудрує.

І все на тих картинах є —
І люди, й звірі, й птаство!..

Це найкоштовніше мое
В моїм житті багатство.

1956

ОЙ, ЧОГО ТИ, ЛЮБКО МИЛА

— Ой, чого ти, любко мила, і вчора, і нині
До півночі попід гаєм ходиш в самотині?

— Виглядаю місяченька з-поза тої хати...
Сам же ти чого тут ходиш, дозволь
запитати?

— Зірка ясна десь упала біля цього гаю,—
Не одну й не дві вже нічки тут її шукаю...

— Місяць мій зійшов і світить на годину
гожу,—
Може, я тобі ту зірку відшукать помобжу?..

— Не ховайся марно, любко, в листячко
зелене,
Ти і є та сама зірка, бажана для мене.

— Ой ти, місяцю, ласкавче, не заходь за
хмари,
Будем сяяти ми вічно із тобою в парі.

1956

ПІЗНО СХАМЕНУВСЯ

Ой Хомо, Хомочку, де твій гонор дівся?
Сам ти підтоптався і не зоглядівся..
В йоржику твоєму гречка зацвітає,
А в тебе ні жінки, ні діток немає.

Ой, йой, ой-йо-йой,
А який ти був герой!
Та тепер уже не той..
Ой, йой, ой-йо-йой.

А всі друзі твої, всі твої годочки
Вже повидавали заміж свої дочки.
А ти сам з собою в хаті розмовляєш,
Сам собі ти стелеш, сам собі лягаєш.

Ой, йой, ой-йо-йой,
А який ти був герой!
Та тепер уже не той..
Ой, йой, ой-йо-йой.

Скрізь тобі дівчата одвічають хором:
Сором, дядьку, й досі бути ухажором!
Дайте ж мені, дайте атома такого,
Щоб зробив із мене знову молодого!..

Ой, йой, ой-йо-йой,
А який я був герой!
Та тепер уже не той...
Ой, йой, ой-йо-йой.

1956

РОБОТЯГИ

Лежить Химка на лежанці, а Савка на лавці:

— Вставай, муже, півні піють! — каже Химка Савці.

Савка вкрився з головою ковдрою на ваті:
— Зовсім,— каже,— то не півні, комарі прокляті.

Гарний сон я бачив, мила,
А ти розбудила.

— Я ж не знала, не сварися,
Лягай, додивися! —

Вранці Савка із-під ковдри носа висуває,
Та й говорить Химці: — Кицю, вставай,
бо світає!

— Спи, мій котику руденький! — Химка Савці годить.

— Зовсім,— каже,— не світає, місяць,— каже,— сходитьь.

Щось приснилось, як заснула,—
Встала та й забула.—

Савка каже: — Гайда спати,
Треба ж сон згадати! —

Повернулись на другий бік, та й хропуть
тимчасом,

Химка — високо і тонко, Савка — низько,
басом.
Летить утка через хату та й падає на воду.
— Хропака такого,— каже,— я не чула
зроду.

Химка стогне: — Ох, морока,
Змуляла вже бока! —
Савка грима на дружину:
— Ну, то ляж на спину!

1956

ЛІТЕРАТУРНІ
ПАРОДІЇ,
ЩОДРЖКІ,
ЕПІГРАМИ

ТРАГЕДІЯ ЛЖЕ-ПИСЬМЕННИКА

У куток з кутка крокує,
Все не так, усе не в лад.
Музи знов йому бракує,
Як і двадцять літ назад.
Раптом, юна і жива
(Тільки в казці так бува),
Крильцями затріпотіла
І сама на руку сіла.
Він до неї:

— Музо-нене,

Чи ще вийде щось із мене?
Слава ж богу, цілих сорок
Стукнуло мені в вівторок.
За плечима ж ні книжини,
Ані вірша, ні статті...
Правда, мав я три дружини
В своєму творчому житті.
Але жодна, слід сказати,
Не збагнула ще мене.
Щось писну, почну читати,
А вона зітхне й засне.
А бува й така ще справа —
Забульчить, як самовар:
«Де ж твоя,— питає,— слава,
Де ж твій,— каже,— гонорар?»

А того й не знають вперті
(Звісно, бабська голова),
Що до генія по смерті
Завжди слава прибува.
Правда, я б не відцурався
Мати славу за життя,
Але скільки не старався —
Не виходить до пуття.
Жертва, бачиш, я кричуша,
Бо письменників тьма-тьмуша.
Вискочить таке зелене,
А дивись — пішло й пішло...
Ех, якби... якби, крім мене,
Їх нікого не було!
Отоді б нам повезло...
Ну, а так... між нами строго,
Аж під ложечкою ссе.
Не лишилося ж нічого,
Вже написано про все...
Тож признайся, музо-нене,
Чи ще вийде щось із мене?

Муза, сплутавши адресу,
Ждала чесно до кінця,
Потім, зовсім не до речі,
Скікнула йому на плечі,
Поплескала, мов по плесу,
Лису голову творця —
І, натягши шапку-бирку,
Захурчала у квартиру.

1944

ПЕРЕХИТРИВ

Писати можу я нівроку
(У мене творча голова),
Пишу по рóману щороку,
У високосний — міг би й два.

На те й письменник, щоб писати,
Це всім нам треба пам'ятать.
Читач примушений читати,
А видавництво — видавать.

Хоч мушу прямо вам признаться,
Профани там редактори.
Здаси їм аркушів з п'ятнадцять —
То добре, як зоставлять три.

Звичайно, важко так творити.
Проте в людей ще гірш бува.
Рішив я їх перехитрити,
У мене творча голова.

Одніс роман їм «Світло й Морок».
Було там аркушів із сорок,
Роман — перлина, так сказать.
Ну, думаю, залишать п'ять.

Та видавці дали тут маху.
(Так, як мені, щастить не всім).
Надрукували, певно, з страху,
Не п'ять, як думав я, а сім.

1944

РОМАНТИК

Жив собі в літературі
Пересічний повістяр,
Романтичний по натурі,
Жан... Іванович Грабар.

Романтичним я сірому
Недаремно тут назвав,
Бо товариш в основному
І здебільшого писав:

Про волошки сині в житі,
Про хлівці та про сажі,
Про вівчарика у світі
На прабатьківській межі,

Що в калинову сопілку
Він аж стогне та дудить,
Смокче іноді горілку,
А насмокчеться, то спить.

Про горшки писав на лісі,
Самобутні каганці,
Та про те, як гарно в стрісі
Піють сови й горобці.

Що в хатині 'дна кімната,
Ну, а в ній сім'я уся.
На печі пишуть курчата,
А під піччю порося.

І потрапило це читиво
У колгосп до земляків.
І сказали люди: — Диво!
Чи земляк наш не здурів?

Щоб дарма не мудрувати
І не спорить без кінця,—
То домовились послати
До письменника гінця.

Повістяр не знав нічого
І писав собі сяк-так.
Несподівано до нього
Завітав його земляк.

Той зустрів його в світлиці,
Загорнувшись у халат.
(Жив, звичайно, він в столиці
У квартирі з трьох кімнат).

Тут земляк нахмурих брови
І замислився на час.
Все оглянув і промовив:
— Що ж, не гірше, як і в нас!

Про яке ж село та повість,
Що до нас отам прийшла?
І чи в тебе, каже, совість
Хоч в гостях коли була?

Ти в тій повісті хатину
Хвалиш нам на всі лади,
У якій, в лиху годину,
Скніли прадіди й діди.

Та не ті ж тепер онуки,
Щоб по-дідівськи й собі
Скніть отак, згорнувши руки,
І підхлипувать тобі.

Не на те, кажу, робили
Революцію вони,
І в Берліні закінчили
Переможний хід війни.

І життя в них не безпутне,
Й хата вабить їх не та.
Іх дорогу у майбутнє
Осява нова мета.

Ну, а ти завів якої
На своїй нудній струні?
Ні, не ті тепер герої
І зовсім не ті пісні!..

Плаче муза твоя, плаче,
Бо загнав її ти в саж.
Схаменись, кажу, земляче,
Щоб не вилетіть в тираж.

Попрощавсь, надів кашкета
І пішов із кабінета.

1946

ЗАВБАЧЛИВИЙ ПОЕТ

У дачнім селищі Тюльпан,
Поміж хатин-картинок,
Високий появивсь паркан,
А згодом і будинок.

За тим парканом оселився
Один поет дитячий.

Зустрінувши його колись,
Я той паркан відзначив:
— Нащо високий він такий? —
Почав я дивуватись,—
Читач у вас,— кажу,— малий,
Нема чого боятись...

На зауваження мое
Сказав він: — Це між нами,
Читач малий, та в нього ж є
Великі тати й мами...
Вони за віршики мені,
Не знаю, що зробить ладні...
Я ризкувать не маю права.

І стало ясно в чому справа.

1956

В ЛІТЕРАТУРНОМУ БУФЕТІ

З більярдної в підвал-буфет
Зайшла компанія тепленька.

Один розпещений поет
За себе п'ятий тост підняв:
Дружків своїх він запевняв,
Що він не менший від Шевченка.

А ті йому аплодували
І, мов ікону, цілували.

У горілчаному запалі
Один з дружків пішов ще далі.
Він склав про те негайно вірші,
Що друг їх за Шевченка більший!..

Поет до цього ще балакав,
Тепер, од щастя, тільки плакав.

Десь прибиральниця взялася
Й дошкульно мовила: — Ого!
Ви всі б у шапці у Тараса
Вмістилися б до одного!

1956

* *
*

На поета Хорошка

Сен-
су
не-
ма-
є
по-
е-
ту
Хо-
рош-
ку

Братъ
го-
но-
ра-
ри
за
вір-
ші
по-
трош-
ку,

Виб-
рав
хит-
рі-
шу
со-
бі
він
до-
рож-
ку;

Вір-
ші
по-
чав
роз-
тя-
га-
ти
в
гар-
мош-
ку.

1953

У ДОШКІЛЬНИХ ЧЕРЕВИЧКАХ

На Платона Воронька

Поки хвастала, ходила,
Черевичка загубила.
І стоїть тепер в лозі
На одній своїй нозі.
*(З вірша «Чому Чапля
стоїть на одній нозі»)*

Бачу, аж стоїть в лозі
Чапля на одній нозі.
— Що таке? — питаю птичок.
— Загубила черевичок! —
Так мені сказали птички.
Зняв свої я черевички
І сказав: — Не плач, дурна,
Надягай мої ось, на! —
Сам я взувся в дошкільні,
Черевички — по мені!
Стоїмо тепер удвох
На своїх ногах обох.

ПІСНІ НА ТРУДОДНІ

Коли ти, музо, зможеш потрудиться,—
Тоді тобою створені пісні
Під осінь із центнерами пшениці
Колгоспникам дадуть на трудодні...

А. Кацнельсон

Якби йому на трудодні
У вигляді оплати
Давали отакі пісні,—
Він кинув би писати.

ТВОРЧА ЛАБОРАТОРІЯ ПОЕТА

На Павла Усенка

Хлиснув я ковточок з баклаги
(Звичайно, води).
У мене з поетами змаги —
Куди їм до мене, агей!..
Поезії стяг я нестиму
Незламний завжди.
Яку тут придумаєш риму?
Найкраще, звичайно, «сухий».
Хто зна між поетами тими,
Що вірші — це річ не проста.
В поезії, друзі, без рими
І сила не та, і краса.
Давно вже надворі біліє,
А я все сиджу край вірша.
За всіх вас, колеги, боліє
Душа поетична моя.
Можливо, що декому й нудно,
Та треба ж і «декому» знать,
Як тяжко, як важко, як трудно
Вірші хороші писать.

1944

* *
*

На Любомира Дмитерка

Є до щастя сто доріг.
Та якою ближче?
Зорі падають до ніг,
Вітер в полі свище.

Л. Дмитерко

Ворон-кінь біжить, іржить,
Ратицями креше.
На даху телятко спить
Та на місяць бреше.

Осяває сонце путь,
Припікають зорі,
Чую, бачу, як ростуть
Гарбузи на морі.

Скільки к щастю є доріг?
Тисячі, напевно.
Я спіткнусь через поріг,
Під вербою темно.

Серед рут і серед м'ят
Рути й м'яти много!
Ви питаєте стократ,
Що посеред чого?

А мені не дивина,
Я поет-догадько.
На вгороді бузина,
А в Києві дядько.

1944

ТІЛЬКИ ДЛЯ ГРИГОРІЯ ПЛОТКІНА

Перекласти італійську
З російської на українську
Хлібну оперету,—
То, як бачте, треба мати
Чималу кебету.
Кінець кінцем аж оперета
Його признала за поета.

1944

**АВТОРОВІ КНИГИ «ЦІЛЮЩЕ ЗІЛЛЯ»
М. ДОЛЕНГО**

Муза каже поетові:
Дай хоч трошки сала!..
Бо від того бур'яну
Зовсім я охляла.

1944

* *
*

На Є. Старинкевич

Так і кажуть всі поети:
Краще сторч із неба впасти,
Ніж на шпальтах Літгазети
Ув обійми їй попасти.

1945

ВИКЛЮЧНИЙ ПРИЯТЕЛЬ

На творчій вечорі мовчить,
А тільки книга з друку вийшла,—
Уже кричить, уже летить
Із замашним оцупком дишла.

1945

ХИТРУН

Не скаже за, не скаже й проти,
Від нього правди ждати всує.
Немов циркач отой на дроті,
Усе життя він балансує.

1945

КРИТИК-НЕВДАХА

Ну, цей не матиме гріхам
Своїм прощення з неба:
Він гопака ушкварить там,
Де помолитись треба.

1945

КРИТИК З МАЛЕНЬКИМ ДЕФЕКТОМ

В цього сіроми-товмача
З очима кепсько трохи:
Великого недобача,
Та спритно ловить блохи.

1945

АНОНІМКА

Червонощокий по натурі,
Давно лисіючий юнак
Залишиться в літературі,
Як запитання дивний знак.

1945

НА МОГИЛІ ДРУГА

Пам'яті перших комсомольців
Канівщини.

Чи то громів нічний відгомін,
Чи шум дніпрової води
Несуть про тебе давній спомин
І кличуть знов мене туди,
Де ми разом вночі на луки
Чужі вигонили воли...
Де ми в слабкі дитячі руки
Гвинтівки вперше узяли
І рано-вранці вийшли з дому
З благословенням матерів,
І нас секретар райпарткому
Як справжніх воїнів зустрів.
У ніч, од полум'я червону,
В зрадливій, чорній тишині
Поперед нашого загону
Ти мчав на воронім коні.
Один одного пізнавали
Тоді ми тільки в боротьбі.
Якою радістю сяяли
У тебе очі голубі,
В яких і натяку ніколи
На загадковість не було.

...Стоїть могила серед поля
Під тихим дубом за селом...
На дубі тім кує зозуля,
Віщує нам багато літ.
Це тут під ним вѳрожа куля
Тебе спіткала. Білий світ
Проплив, мов дим, перед тобою
І зник назавжди вдалині.
Ти нас востаннє вивів з бою
Вже мертвий на живім коні...
Росла, мов туча, чорна туга
І не вмщалася в серцях.
Здіймалась важко тиша з лугу
І тінню йшла по пшеницях.
І ми похмуро за труною
Несли вінок з живих півонь.
В руках музика мовчазною
Тримав свою стару гармонь.
Її притис він, мов дитину,
До розхвильованих грудей,
На неї падали невпинно
Благальні погляди людей.
Яка важка і грізна тиша
Йшла назустріч із п'їтьми...
А ми вслухались... Може, дише...
Буває ж іноді з людьми...
І ось гармонь та серед ночі
Тужливу пісню повела,—
Вона знялась, мов крик дівочий,
У даль, у безвість попливла...
І довго, довго потім з нами
Скакала поруч у сідлі.
Її ще й досі над степами
Прносять часто журавлі,

У марші скорбному Шопена
Вона вчувається мені.
Я бачу в шовкових знаменах
Тебе на воронім коні,
Що б'є тривожно копитами
В могилу злежану твою.
На нім ти, друже, разом з нами
Промчиш в наступному бою.

1931

НАД СТАРИМИ КНИГАМИ

За вікнами в'ється ласкавий сніжок,
Над містом застигла нічна тишина.
Немов хуртовина, з пожовклих книжок
Здіймається сива, глуха давнина
І торгає двері, і стука в серця,
Наповнені силою, духом міцні...
В цю ніч дивовижну,
В цю ніч без кінця
Забуті страхіття ввижались мені:
Я бачив голодних, блідих немовлят,
Сваволю, розпусту і учти панів.
Я бачив, як груддю годує щенят
Заплакана мати, тамуючи гнів...
Безмежними трактами, в шумах

пшениць,
Повз рідні оселі, задумливий бір
Батьки наші сиві під страхом рушниць
Кайдани несуть в ненависний Сибір.
А біля високих дубових воріт,
Під муром мальованим у глитая,
З саквами, в глибокім снігу, без чобіт
В відчаї сестра зупинилась моя...
Я навстіж вікно розчинив!

Молода

Безжурної пісні співає земля,
І сонце веселе з-за хмар вигляда,
Привітне і чисте, як те немовля.
Тут ми народились, тут вирости ми,
Впізнали і радість і велич життя,
Тут гнані і кривджені стали людьми
Безстрашного льоту, міцного лиття.
Підводяться гори, ліси і моря,
І пісня летить з мільонів грудей
Про того, хто мужністю богатиря
До подвигів кликав трудящих людей.
За вікнами сніг і початок весни —
Як пісні привітної дальня луна.
Великого Леніна образ ясний
Величним безсмертям над світом зрина.

1931

НА СХИЛАХ ДИВНОГО ДНІПРА

Вином настоящим омига,
На схилах дивного Дніпра
Ясна, прозора, сумовита
Зійшла задумлива пора.
Горять ліси янтарним листом,
Пливе димок удалину...
Хтось літом ще

разок намиста
Вронив на жовту мілину.
Гойдають злегка тьмяні хвилі
Глибоку тишу на плотах,
В воді, мов райдуга, одбились
Стропила нового моста.
Не видно птиць над синім лісом,
Здається, так було завжди.
...І раптом гнівно білий глісер
Торпедою проти води!
Іде вода суцільним плином,
Гойдаючи важкі плоти.
Уже горить вогнем калина,
І дика яблуня в долині
Удруге почала цвісти.

1934

ВОНА ПРИЙШЛА...

Вона прийшла із першим громом —
Незрима, ніжна і палка,
І ніби пісня незнайома
Злетіла вперше з-під смичка.
І ми звели щасливо очі,
Вдивляючись в густий туман.
Над нами тихо серед ночі
Зацвів рясний-рясний каштан,
Затрепетали легко віти
Од невідомого тепла,—
Серцями власними зігріті,
Ми починаємо п'яніти...
І ще раз грім!
Любов прийшла.

1935

ЩАСТЯ

У травні зорі пахнуть цвітом,
І ніч п'янить — сама хмільна.
Понад рікою перед світом
Ідуть закохані — весна!
Ідуть, побравшись за руки,
По сизих травах, навмання.
Під ноги стеляться їм луки,
Мов килим дивного ткання.
Зелену землю непомітно,
Неначе палубу, гойда...
Стріча світанок їх привітно,
До ніг зірками припада.
Задивляться вони на воду —
І друге небо бачать там,
Врочисто убрану природу,
Де не ступить людським ногам,
А потім знов одне одному
У вічі глянуть... Почуття
У пісню виллюються. Ні грому,
Ні снігопаду, ні виття
Вітрів тоді їм не почути,
Лише земля кудись пливе...
Нехай же радість, не отрута,
В коханні першому живе!
Та що їм стане на заваді

В прекрасні, вільні літа ці?!
Ідуть зворушені і раді,
Із сьйвом щастя на лиці.
І тиша скрізь. Лише зітхання
У когось вирветься важке,—
У ньому спомин про кохання
Своє, забуте вже, гірке...
За тим сльоза в зморшки старечі
З очей імливих потече,
Здригнуться раптом гострі плечі,
І в грудях стане гаряче...
І хтось услід промовить тихо:
— Щасливо, діти, в добрий час!..
Нехай мине вас наше лихо,
Поживте, діти, і за нас...

1936

ЛЮБОВ

Усе так просто почалося,
Як починається завжди:
Цвіли звичайні абрикоси
І розвивалися сади.

У трави тихо вечір падав,—
З вітрами гралися гаї.
Я знаю, друзі, ви вже раді,
Мовляв, а далі — солов'ї.

На жаль, було ще надто рано
(В дорозі десь, мабуть, вони).
На ріллях плавали тумани —
Ознаки ранньої весни.

А в нас походили вже вівса,
Понаключались ячмені —
І степ, здавалося, підвівся
У молодій озимині.

У небі десь зринали зорі,
На стебла падала роса...
...Стою з рушницею в дозорі,
Дивлюсь — розплетена коса

Упала пасмами на плечі
І стан дівочий обтекла...
Всміхнулась тихо:
— Добрий вечір!..
Вечерю,— каже,— принесла.

А я стою, мовчанням скутий,—
Невже це, думаю, вона,—
Та сама дівчина, яку ти
Щодня, стрічаючи, минав

І далі байдуже проходив,
І не догадувавсь тоді,
Що серце, як ніколи зроду,
Отак заб'ється у груді.

Тоді ми довго розмовляли,
Разом обходили лани.
І знову ранком над полями
Вставали сизі тумани.

А трохи згодом коло броду
Щовечора стрічались ми...
Здавалась ти мені на вроду
Найкращою поміж людьми.

Несміло руку подавала,
Ніяковіла на виду,
А потім сміхом заливалась
У яблуневому саду.

Пісні до нас летіли лунко,
Над нами місяць пропливав.
І завмирили в поцілунках
Признанням сповнені слова.

ДРУЖБА

Заметалась блискавиця,
Ніби риба на воді,
Закричала й зникла птиця
У ліщині молодій.
За Дніпром десь перекази
Грому, блискавки з дощем...
— Той, хто любить,—

ревнувати

Буде довго, довго ще.—
Я сміявся і перечив,
Я — що вперше полюбив
І чекав, щоб швидше вечір
Впав туманом голубим.
...Порозходилися друзі,
Розбрелися, хто куди.
Молодик на виднокрузі
Зупинився, як завжди.
Я крізь віти прокрадаюсь,
На галявині стою.
І чекаю й виглядаю
Милу дівчину свою.
В улоговині калина
Цвітом білим закипа,—
До грудей гарячих плином
Пісня тихо підступа.

Мимо мене йдуть дівчата
Прихорошені такі
І не можуть не всміхатись
До вродливих юнаків.
Поправляють русі коси
Та пишають все уста,
Їх очей грайлива просинь
Вас лукаво привіта.
Я до серця пригортаю
Квіти — дівчині своїй...
Коло білого фонтану
Тінь смішна моя стоїть.
А вона все не приходить,
І не буде вже її.
Впали квіти мої в воду
І сподіванки мої...
Я побрів за дальнім громом
І не думав — марив, снів...
Сміх розважний, сміх знайомий
Мене раптом зупинив.
Вдарив грім за виднокругом,
Похитнулися сади...
Мила з кращим моїм другом,
Обійнявшись, сидить.
Подивилась винувато,
Руки теплі розняла.
Він хотів був привітатись,
Та рука не підвелась.
Хто засне такої ночі,
Щоб до світу не бродить?
Наче змовились, регочуть
У лице мені сади:
— Той, хто любить,—
ревнувати

Буде довго, довго ще.—
Стихли, змовкли перекази
Грому, блискавки з дошем.
Я вже більше не перечив,
Хоч і згодитись не міг,
Щоб товариш мій сердечний
Був тепер суперник мій.
Друг, з яким разом пройшли ми
Стільки років пліч-о-пліч...
Б'ється крилами важкими
Наді мною ніч.

...Все хотілося б забути
І нікого не винить,—
Тільки серце, ніби скуте,
Рветься, ние і щемить...

1937

В БОТАНІЧНОМУ САДУ

Ми йдемо алеями пустими —
Прохолода. Тиша. Листопад.
Чом весни сьогодні не впустили
В цей прекрасний, дивовижний сад —
Із мандрівними, травневими громами,
З переливами мінливої води?..
Ми вслухалися тривожно,

як за нами

Тихим шелестом заносило сліди.
Я не зважувався глянути в ті очі,
Де осінній відбивався сад,
Де зростали пристрасті дівочі
І одсвічувався зорепад.
Золота, безперестанна злива
В надвечірній сизуватій млі...
Ми йдемо зворушені, щасливі
По залитій місяцем землі.
Ось і присмерки нас тихо оповили.
На береті лист кленовий і роса.
Ти вже дома.

Пам'ятай же, мила,
Той прекрасний ботанічний сад!

1934

ПЕРЕДВЕСІННЕ

В саду на груші дятел стука.
Виходить мати. Немовля
Випростує до сонця руки,
Із журавлями розмовля.
Немовби музика, проміння
На землю з неба потекло.
О, серця радісне горіння!
Квітневий грім, дощі, тепло!
У котрий раз переживаю
Цю дивну пору золоту?!
Разом із сонцем я співаю,
Разом з природою цвіту!

1934

В ЛІСІ

У то́му ж буйно́му розгу́лі
Шумлять ті ж сосни і дуби,
Кують однако́во зозу́лі,
Воркують ди́кі голу́би.
І тільки липу найгу́стішу,
Де в незабу́тні, юні дні
Я пригорну́в тебе і втіши́в,—
Гроза розби́ла повесні.

* * *

Іду́ все далі й далі в лі́с,
Де тільки видно́ ця́тку неба...
І чу́ю шелест ру́сих кі́с,
І зно́ву згаду́ю про тебе.

* * *

Над сині́м боро́м — сизий́ дим
Тривоги́ й супоко́ю,
І білий́ голу́б з-над води́
Тріпоче́ крильця́ми в сади́,
Як дівчи́на руко́ю.

1936

МУКА

Жовте листя на березі,
На дубі зелене...
— Чом ти, милий, не приходиш
Звечора до мене?!

Чом не прийдеш, не пригорнеш,
Як було весною!..
Через тебе я довіку
Серця не загою...

— Не кори мене, дівчино,
Я тебе не стою,—
Мое серце непокірне
Рветься до другої...

А в тієї до іншого,
Тільки не до мене...

Жовте листя на березі,
На дубі зелене.

1946

СЕРГІЙ ВОСКРЕКАСЕНКО

(Біографічна довідка)

Сергій Іларіонович Воскрекасенко народився 19 жовтня 1906 року в селі Лазіриях Канівського повіту на Київщині в селянській родині.

До 1923 року жив у своєму селі, вчився в семирічній школі в Потапцях. Того ж року виїхав учитись в педагогічний технікум ім. Б. Грінченка, що був тоді в Києві.

У 1928 році Київський окружком комсомолу мобілізував С. Воскрекасенка на роботу в комсомольській пресі. С. Воскрекасенко працював спочатку в газеті «Молодий більшовик», потім у журналі «Молодий більшовик». З того часу співробітничав в газетах та журналах, найбільше в «Перці».

В роки Вітчизняної війни С. Воскрекасенко працював кореспондентом газети «За Радянську Україну», що видавалася при штабі Південно-Західного фронту для населення тимчасово окупованої території України.

Друкувати свої твори С. Воскрекасенко почав з 1928 року. У 1931 році вийшла перша збірка віршів «Штурм».

Це видання — двадцята книга поета.

З М І С Т
ВЗАГАЛІ І ЗОКРЕМА

	Стор.
Галя	5
Побачення	8
Старий знайомий	12
«Свиня»	13
Невдаха	14
Іменини директора Куті	16
Директива	18
Чорт	20
Мисливець та рибалка	23
Правда про фашистську біду	27
Привиди фіюера	30
Сержант Іван Рахуба (<i>Листи з фронту</i>)	
На їх землі	33
Поєдинок	36
Весілля	38
Привіт із Берліна	41
На мирному становищі	42
Лист від дружини	43
Відповідь дружині	46
Землякам	48
Парад перемоги	50
Почнем тепер життя нове	52
Континентальний клімат	55
Пісня повара	57
Пісня регулювальниці	59
В Гітлера була кобила	61
Продажна душа	63
Чухраїнци	64

«Генерал»	66
Запеклі друзі	68
Чіп — людина перелітна	70
Від душі	72
Слава	75
Новосільна	77
Лист до подруги	79
Будеш вік парубкувати	81
Мої старенькі	83
Чарівниця	85
Правда	91
Катрусеня	93
Марта	95
Тоня	98
Червоточина	102
А земля однакова	105
В основному про гарбуз	107
Янгол-молодиця	114
Частівки	116
Пожежна вежа	120
Недаром крутиться земля	123
Листи до президента	125
Китайський урок правителям Заходу і Сходу	137
Жерці науки	139
Професор і дрозоділ	141
Сусіди (поема)	144
Пісня про смерть та діда коваля	162
Серед дороги	164
Котигорошко	165
«Випадкова» зустріч	169
Дідусь та онук	176
Обіцяльник	181
На полюванні	183
У колисці з компліментів	185
Незламна вдача	189
«Відданий» друг	192
Розмова Кліма-колісника з самим собою	194
Пава	198
Шахтарочка	201
Шахтарське весілля	203
Кажуть, полюбила... діда	205
Дівчина з Карпат	207

Зав і зам	209
Добряга	212
Ловкач	214
«Божок»	218
Набакир голова	220
Чоловіка приземлили	223
Один у двох лицах	225
Хвостата красуня	227
Філька	230
Сам себе перехитрив	234
Порада мальтузіанцям	238
Казка про білого ведмедя	240
Соборна корчма (поема)	246
На золотих котурнах (поема)	255
Гості з Америки (поема)	268
В перукарні	289
Кмітливість	290
Чиношанування	291
Запопадливість	292
Повноважений з району	293
Господар своєму слову	294
Заява чесного касира	295
Бюрократичний телеграф	296
Завбачливий начальник	297
Виняткова хоробрість	298
Товариш з характером	299
«Заець»	300
«Переконливий» аргумент	301
Слизькоязыкий	302
«Благородний» хабарник	303
Безвихідне становище	304
Вертуха	305
Залізна логіка	306
Перукар-підлабузник	307
Фальшиві друзі	308
Розмова поета з читачем	309
Соромливий поет	310
Проговорився	311
Спостережливе хлоп'я	312
«Культурні» батьки	313
Розумна дитина	314
Чесний Мишко	315

Пережитки	316
Слухняна донечка	317
Міська дитина	318
Мамина мазуха	319
Ласун	320
За голубим парканом (поема)	321
Признання Панаса Небилці	355
Екзамен у короварні	362
«Базис» і «надбудова»	365
Директор-«оптиміст»	367
Чужими руками	368
«Для того, щоб талант зростити...»	370
«Лестивця бійся...»	371
«Такого шанувати треба...»	372
Слуга... самому собі	373
Ознаки мізерної людини	374
Другові	375
«А ще такий дружок бува...»	376
Самозакоханий	377
«Дрібні чуття тобою движуть...»	378
Декому на пам'ять	379
Весілля	380
Над Россю	383
Ой, чого ти, любко мила	385
Пізно схаменувся	386
Роботяги	388

ЛІТЕРАТУРНІ ПАРОДІЇ, ШАРЖІ, ЕПІГРАМИ

Трагедія лже-письменника	393
Перехитрив	395
Романтик	397
Занбачливий поет	400
В літературному буфеті	401
«Сенсу немає поету Хорошку...»	402
У дошкільних черевичках	404
Пісні на трудові	405
Творча лабораторія поета	406
«Ворон-кінь біжить, іржить...»	407
Тільки для Григорія Плоткіна	409
Авторові книги «Щілюще зілля» М. Долєнго	410
«Так і кажуть всі поети...»	411

Виключний приятель	412
Хитрун	413
Критик-феномен	414
Критик-невдаха	415
Критик з маленьким дефектом	416
Анонімка	417
Подолання відставання (<i>поема-жарт</i>)	418
Мандрівка на Парнас	434

ЛІРИКА

На могилі друга	441
Над старими книгами	444
На схилах дивного Дніпра	446
Вона прийшла...	447
Щастя	448
Любов	450
Дружба	453
В ботанічному саду	456
Передвесінне	457
Буря	458
В лісі	459
Мука	460
С. Воскресенко. <i>Біографічна довідка</i>	461

Редактор *О. І. Жолдак*
Художник *Л. Б. Каплан*
Художній редактор *К. К. Калусін*
Технічний редактор *О. Г. Олешкевич*
Коректор *Л. Г. Зіневич*

*

Сергей Иларионович Воскресенко
С перцем! Стихи
(На українском языке)

*

БФ 16653. Здано на виробництво 29/IV 1957 р.
Підписано до друку 26/X 1957 р.
Формат паперу 70 X 92/32. Папер. арк. 7,313.
Обліково-видавн. арк. 15,305. Друк. арк. 17,111 + 1 вкл.
Ціна 9 крб. 20 коп.
Замовлення 161. Тираж 8000.

*

4-а поліграффабрика Голооввидаву Міністерства
культури УРСР, Київ, пл. Калініна, 2.